

Cerkev za tretje tisočletje

Pod gesmom "Biti na svetu, pa ne od sveta" je Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije v soboto strateško zakoličil prednostno delovanja slovenske katoliške Cerkve, ki se, »socenja z znamenji časa« bolj kot kdaj-koli v zadnjih 45 letih, že ozira v tretje tisočletje.

Dr. Anton Stres je na globino in širino sprememb v slovenski družbi opozoril (brez samovrečnosti in dopadljivosti) z nazornim dejstvom, da je prejšnje zasedanje Pastoralnega občnega zbora, od katerega še niso minila tri leta, vodil sedanjem slovenskim ministriški predsednik. Slovenski kristijani so prišli iz "katakomb" in čeprav, kot je rekel Stres, imamo včasih viš, da se nič spremenilo, bomo odslej sami krivi, če se v življenju našega naroda res ne bo nič spremenjalo.

Ta misel bo zaradi svoje vseobsegajoče večplastnosti brez dvoma še velikokrat sezirana zlasti od tistih, ki radi stoje na slovenski liberalno-klerikalni prelomnici, vsekakor pa slovenski Cerkvi že zaradi njenih globokih kořen med narodom nihče ne more odvetiti pravice, da to ljudstvo v dnevnih, tednih in mesecih, ko si si prvič ustvarja lastno državo, pusti samo. Še zlasti, ker je in bo Cerkvino spremstvo narodu, to je bilo večkrat poudarjeno,

M.BAUER

Že maja prvi streli na okupatorja

Pred 50 leti so se v Mali gori spopadli z okupatorji člani TIGR — Padel prvi Slovenc Danilo Zelen, ki pa ni bil nikoli proglašen za narodnega heroja

RIBNICA — Slovenska skupnost iz Trsta in Primorski Demos sta skupaj z občinsko skupščino Ribnica in občinsko organizacijo ZZB NOV Ribnica organizirala 12. maja spominsko srečanost ob 50. obletnici prve bitke z okupatorjem v Sloveniji, bili pa so jo trije borce in vodje organizacij TIGR. V boju, ki se je odigral 13. maja 1941, se pravi daleč pred dnevnem borcu in dosedaj uradnim dnevom vstaje slovenskega naroda, 22. julijem, je padel tigrovec Danilo Zelen, drugi tigrovec Ferdo Kravanja je bil ranjen in ujet, tretji, Anton Majnik, pa je bil ujet, a je kljub uklenitvi ubežal stražarju in se rešil. Boj se je odigral v Mali gori pri Ribnici (o čemer več pišemo še na 10. strani).

Svečanost bi morala biti pri spominskem obeležju tega boja v Mali gori, a

so jo zaradi slabega in deževnega vremena prestavili v dom JLA v Ribnici. Največ udeležencev svečanosti je bilo iz Primorske, Gorice in Trsta. Med njimi sta bila tudi še živeči tigrovci Vlastja Simončič in Alojz Zidar pa še brat Danilo Albin in njegov nečak.

Najprej je udeležence pozdravil predsednik občinske skupščine Ribnica Franc Mihelič, ki je poudaril, da so se tigrovci borili proti nadavljenemu narodu nad drugim in ene stranke nad drugo; predsednik ZZB NOV Vinko Kersnič je poudaril, da njihova organizacija vsako leto počasti padle in tudi borce v Mali gori; predsednik zgodovinske komisije OO ZZB NOV Ribnica Stane Nosan pa je dejal, da boja v Mali gori ne moremo imeti za začetek NOB, ampak za poslednji udarec fašizma organizaciji TIGR. Predsednik

ribniški SKD Franc Lovšin je med drugim pozval, naj zakopljemo bojne sekire in stremno vrste.

Slavnostna govornica sta bila pisatelj Alojz Rebula iz Trsta in v imenu primorskega Demosa Tomaž Pavšič iz Idrije. Pisatelj Rebula je dejal, »da tigrovci za začetek odpora niso čakali na ukaz Kominterne kot OF, ki se je rodila v Moskvi«. Tigrovce je označil za narodne borce, ostale odpornike pa za boljševistično OF slovenskega naroda. Spomnil se je tudi na pobijanje in zatiranje tigrovcev v povojnem obdobju. Tigrovci so se borili za narod, in ne za ideologijo. Spomnil je tudi, da so bili Černič, Godnic in Majnik tigrovci, a hkrati tudi borce prve ribniške partizanske čete, ki pa se so odrekli prisega Stanlinu, če da jih zavezuje le prisega boja proti fašizmu.

Govorila sta še predsednik Slovenske skupnosti Marjan Trpin in predstavnik Senočič, kjer je bil rojen Danilo Zelen in kjer bodo imeli konec maja in v začetku junija več prireditve, posvečenih Tigru in Danilu Zelenu. V kulturnem programu je nastopil oktet Jakob Galus iz Ribnice. Po svečanosti je delegacija ponesla venec na kraj boja v Mali gori, in njo pa so odpotovali tudi številni gostje, saj je takrat dcer ponehal.

J. PRIMC

SPOMIN NA TIGROVCE — V domu JLA v Ribnici je bila v nedeljo svečanost ob 50-letnici boja tigrovcev v Mali gori pri Ribnici. Glavna govornika sta bila pisatelj Alojz Rebula iz Trsta in v imenu primorskega Demosa Tomaž Pavšič iz Idrije. Na fotografiji: s svečanosti v Ribnici. (Foto: J. Primc)

Ljubljansko pismo

Zgodovina najboljša učiteljica?

Leto 1941 — le spomin ali tudi opomin?

LJUBLJANA — Iztekajo se zadnji tedni pred razglasitvijo samostojne države Slovenije. Kam in kako naprej, se bomo poslej sosedi in drugimi pogovarjati kol tuveren evropski narod, trdn oddočen za vselej vzeti svojo usodo v svoje roke, sam odgovorno odločati o svojem življenju v prihodnjih desetletjih, stoletjih. Tako smo se odločili, nazaj ne več pot!

Vendar bi ta naša odločitev ne smelo biti priložnost le za vse narodni praznik, marveč tudi čas, da se Slovenci dokončno osvetimo tudi ob upoštevanju naših trpkih zgodovinskih izkušenj pri združevanju slovenskega naroda, vzpostavljanju naše državnosti. Taška priložnost se nam je ponudila ob praznovanju 50. obletnice ustavnitve OF in vstaje slovenskega naroda 27. aprila, pa je nismo do kraja izkoristili. Žalostno je, da nas morajo nanjo spominjati Slovenci, ki živijo onkraj naših meja — primorski, koroški.

Dr. Sonja Mašera je v imenu v Italiji živečih Slovencev na ljubskem zborovanju 27. aprila v Ljubljani rekla:

»Vedno smo čutili in čutimo, da smo del istega naroda: nobena meja nas ne more ločiti, saj na tržaško-goriškem Krasu, v Brdih, Benečiji, Reziji in Kanalski dolini govorimo vsi isti jezik. In jezik, ki je svojstven vsakemu narodu in baza njegove kulture, je tisti, ki narodu dà identitet; odzvemi narodni materin jezik — in uniči si narod! To zločinsko nalogo si je zadal fašizem v Italiji in jo začel izvajati v

V. BLATNIK

Dijaki gredo do konca

V času, ko nastajajo te vrstice, so dijaki slovenskih srednjih šol že zasedla mesta središča Ljubljane, Maribora in Kopra ter tako začeli dnevne splošne demonstracije proti zaključnemu izpitom. Četrtošolcem, ki jih zaključni izpit najbolj žalijo, saj naj bi jih, kot prvi, opravljali ob koncu letosnjega šolskega leta, so se solidarno pridružili tudi srednješolci. Dijaki iz Novega mesta in drugih srednjih šol v dolenjski in posavski regiji so šli na demonstracije v Ljubljano, demonstrirali pa so tudi doma. Za včeraj so med drugimi napovedali živi zid okrog republike skupščine in sprejemili naj bi oziroma se z njimi pogovoril predsednik skupščine dr. France Bučar. Predstavniki Zveze dijakov in Četrtošolcev Slovenije so zagotovili, da bodo z bojkotom poteka nadaljevali vse dolej, dokler di-

I. Z.

Direktorja so zaprli v pisarno

Delavci v Kovinarski so uveljavili zahteve

KRŠKO — Z enotedensko zamudo poročamo o razpletu drame v Kovinarski, ki je trajala od 7. ure zjutraj do 24. aprila pa vse do 14. ure 25. aprila. Da je šlo za dramo, pove že to, da so delavci iz družbe Dopolnilni programi ves ta čas držali v »ujetništvu« glavnega direktorja Jožeta Muleja. Za to korak so se odločili tako rekoč na meji obupa, kajti vsem po vrsti je grozila cesta.

Kot smo že poročali, so v sedmo družbo Dopolnilni programi uvrstili vse delavce, za katere so menili, da ne bodo več ustreznih firm. Med njimi so bile nosečnice, invalidi, delavci, ki so bili tik pred upokojitvijo, vsi, ki so bili dalj časa na bolniški, tudi zaradi nege otroka. Cilj take razvrstitev delavcev v sedmo družbo je bil povsem jasen. S stečajem, ki je bil dokončan 24. aprila (tega so hoteli delavci prepričali, tako da so zadrgali direktorja), bi vsi skupaj izgubili delo. Ostali bi brez kakršnih koli nadomestil in pravice.

Tripartitni sporazum med stavkovnim odborom, območnim sindikatom in poslovnim sistemom Kovinarska, ki so ga sprejeli po stavki, določa, da problem delavcev, ki bi sicer izgubili delo, rešujejo solidarno. Nekaj delavcev bo prerazporedili v druge družbe, nekaj delavcev bo šlo na zavod za zaposlovanje, nekateri bodo dobili odpisnine itd. Ničesar med njimi pa ne bo vrzen na cesto, kot so sprva v tej tovarni načrtovani. Dogovorili so se tudi o lastnini nad stanovanji in počitniških objektih.

Delavci so prepričani, da ne bi uspeli, če se ne bi bili na tak način uprli zamisli. Takega mnenja so tudi v sindikatih, kjer so določene tožbe sicer že umaknili, pri nekaterih pa še vztrajajo.

Ceprav se je po Krškem marsikaj govorilo, velja, da je bila stavka klub neavadnemu »prijemu« mirna, le direktor ni imel izhoda, ceprav je lahko telefoniral, kamor koli je hotel. J. S.

METLIKA 106.000 DIN ZA OTROKE ČERNOBILA

METLIKA — Pred nabito polno dvorano metliškega kulturnega doma je bila v petek, 10. maja, zvečer prireditve, ki so jo metliški zeleni pripravili v pomoci otrokom iz Černobila. Nastopilo je več kot 20 skupin in posameznikov, skupaj več kot 100 nastopajočih. Te metliške prireditve so se udeležili tudi vicekonzul Sovjetske zveze v Jugoslaviji, predsednik Zelenih Slovenije dr. Dušan Plut in sekretar Rdečega križa Slovenije Mirko Jelenič. Prireditve so pripravljene pod gesmom »Ničesar ni tako reven, da ne bi mogel pomagati ubogim«. Pokroviteljica prireditve je bila metliška občinska skupščina, denarino pa so jo podprli zasebniki in podjetja iz te belokranjske občine. Na ta način so zbrali 70.000 din, od vstopnine so dobili 21.000 din, nastopajoči pa so poleg tega prispevali še 15 tisočakov. Skupaj se je torej od te humanitarne prireditve zbralo 106.000 din in ta denar bo šel za černobilske otroke, ki bodo od 25. maja do 25. junija gostje Zelenih Slovenije.

Naša anketa

Kje so meje te norosti?

Z nekaj časa je novica dneva ali v najboljšem primeru vikenda ta, kako se sosednjem Hrvaškem ni zgodilo nič posebnega. Pod nič posebnega je mišljeno kajpak vsaj nič mrtvih. Barikade, eksplozije, minirani tiri, ceste, poslovni prostori, pretregnati vodovodi in električni vodi, »ovire na cesti, ki jih ni povzročilo vreme«, maltriteranja ljudi s strani slug velikosrbske ideje in njenega trenutnega vodje Miloševića, ki mu bo zgodovina slej ko prej (vsekakor pa prepozno) odkazala mesto, ki mu gre, so, žal, že čisto običajna stvar hrvaškega oz. jugoslovanskega vsakdana. In tanki na cestah, ki naj bi naredili tisto, česar politika oz. politike v ostanku tistega, kar je nekoč bila Jugoslavija, ne znajo, zmrejo in očitno niti nočejo v česar tanki še nikoli in nikjer dolgoročno niso naredili: red in mir, konec do uničevanja pripeljanega sovraštva med narodi. Politika — v rokah ima še funkcirajoče zvezne ustanove, med drugim vrhovnega poveljnika JLA, ki pa je itak vsi močnejša in samostojnejša (v prorskih) odločitvah, ki ne priznava nobenih pravic večinskemu prebivalstvu v svoji pokrajini Kosovo, jih zahteva polno za svoje pripadnike predvsem na Hrvaškem in v BiH, v roke jim poriva celo orožje. Da je s tem že zanetila mednarodni požar, ki se ne more končati kar tako in ni dober za nikogar, ji ni mar, sicer pa v redu in miru na politiku niti ne bi mogla preživeti. Ni jí mar, da je dotolkla svoje in širše jugoslovansko gospodarstvo, da za dlje praktično uničenega turizma niti ne omenjam po sebi. Le kje so meje te norosti?

OLGA KOZOLOLE, kuhanica v gostinski obratovnici Pepiham v Sevnici: »Kot slišimo, se po svetu že zgrajajo nad srbsko politiko terorja nad večinskim albanskim prebivalstvom na Kosovu, zdaj pa bi radi terorizirali in izsiljevali še Hrvaško. Zdi se mi, da vojska igra dvojno vlogo na Hrvaškem. Kako se lahko zgodi, da od Srbov in vojske obklojena hrvaška vas Kijevo ne more dobiti niti pomoči v hrani in zdravilih in da morajo vaščana Kijevo pokopati kar v Zagrebu?«

JOŽE HUNJET, gradbeni delovodja pri Vodni skupnosti, Novo mesto: »Že dolgo ne verjamem parolam o bratstvu in enotnosti, vendar si nikoli ne bi mogel misliti, da bo med jugoslovanskimi narodi prišlo do tako globokih nasprotij. Sмо na pragu državljanske vojne in zaskrbljivoče je, da pravih rešitev pravzaprav ni videti. Ne verjamem v uspešne posege vojske, še vedno pa imam upanje, da se bo dalo mirno pogovoriti. Po mojem bi se moral Slovenija čimprej osamosvojiti.«

BRANKO TURK, hišnik v osnovni šoli v Metliku: »Zaradi vseh teh dogodkov v zadnjem času so ljudje prestrašeni in se bojijo prihodnosti. Mi se tukaj dobro razumeamo med sabo, tako v Metliku, kjer živi precej ljudi drugih narodnosti, kot sosedji Hrvati čez Kolpo, k tudi v velikem številu delajo v naših podjetjih, kot z Žumberčani. Seveda se vsi bojimo vojne in si je niti malo ne želimo. Jasno je tudi, da se tukaj sosedi ne bi streljali med sabo, če bi do česa prišlo.«

PETER MEJAŠ, komunalni delavec iz Zabukovja, Trebnje: »Dokler bomo imeli v Sloveniji te voditelje, ne bo vojne. Po menjem vsi pametni politiki vedo, koliko gorja je bilo narejenega med vojno in da se to ne sme ponoviti. Je pa treba dobro premisliti, kako delati, saj se Srbija toliko zavzela za svojo stvar, da ne bo popustila. Imamo upanje, da se bo Slovenija odcepila. Ne sme pa se zaletavati in ne popuščati.«

VOJKO ZLOBEC, gostinski delavec iz Črnomlja: »Kar se dogaja v Jugoslaviji, presega vse meje razuma. Vse to težko dojemam, toliko bolj, ker so nam vedno trobili le o bratstvu in enotnosti med jugoslovanskimi narodi. Kakšna farsa! Močno sem razočaran nad našo širšo domovino. In kakšno škodo povzročajo vsi ti dogodki pri nas gospodarstvu, kmetijstvu, turizmu in še kje? Kdo pa bo še zaupal Jugoslaviji? Vsi se nas bodo izogibali.«

HELENA ŽABKAR, lastnica čistilnice Cirila v Krškem: »Ker sem precej zaposlena, malo spremjam dogodek doma in na tujem. Kolikor lahko razberem iz poročil in TV dnevnika, se je, vsaj zame, državljanska vojna že začela. Ne vem, kako se bo končala, a gotovo ne dobro. O vsem tem niti ne razmišjam veliko, raje se posvečam svojim lastnim vsakdanjim težavam.«

GRETA PIRC, vodja kadrovskega sekcije v Tovarni pohištva Brezice: »Dogajanja pri nas bi težko opredelila kot državljansko vojno, a nacionalne strasti so se tako razvnele, da smo zelo blizu romunske variante notranjih spopadov. Če se bo takoj nadaljevalo, bodo kmalu tanki na vseh cestah. Menim pa, da bi se ob državljanski vojni jugoslovanska vojska razpadla. V vsakem primeru korakamo z dolgimi koraki nazaj.«

STANE LETONJA, montažer v Kočevskem tisku Kočevje: »Državljanske vojne še ni, pa bo. Je že vse tako zrežirano. Za to je najbolj zaslužen Milošević, ki se brez sovražnikov sploh ne bi obdržal na oblasti, in njegova velikosrbska politika. Še posebno velja to za Kosovo in Kninsko krajino. Tudi v Sloveniji ne bo šlo vse gladko, ker nobena ločitev ne poteka mirno. Lažje bi bilo, če bi Zahod priznal Slovenijo in Hrvaško. Ta država pa bo gotovo razpadla.«

TOMAŽ KOVACIĆ, tiskar iz Ribnice: »Pri nas je že državljanska vojna, saj se strelijo. Njeno središče je na Hrvaškem, začela pa se je z delovanjem od zunaj, predvsem iz Srbije. Krivi janjo so politiki, ki so spriječili naše se med seboj. Rešitev pa ni v nacionalizmih, ampak v delu in pametnem gospodarjenju. Zdaj smo zabrdili že tako globoko, da je težko najti dobro rešitev. Z Mesicem prevzemom krmila se bodo zadeve začele urejati.«

Zdravilišče zaokrožuje podobo

Konec junija bo dograjen prizidek hotela v Šmarjeških Toplicah — Sto novih postelj, telovadnica, fitness center itd. — Novi programi aktivnega oddiha

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Po nekaj manjšem številu nočitev v prvih dveh letnih mesecih je bilo že v marcu v Zdravilišču Šmarješke Toplice, ki je eno najbolj zasedenih slovenskih zdravilišč, gostov praktično spet toliko kot običajno. Direktor Matevž Aš pravi, da so kljub varčevanju v zdravstvu in sicer še vse splošnem težavnim razmeram tudi za naprej obeti za polno zasedenost zdravilišča, ki bo čez dober mesec v prizidku hotela pridobilo še okrog sto postelj ter nove zdravstvene površine, kar bo prispevki kakovosti kompletno zdraviliške ponudbe.

Med gosti je še naprej največji delež samoplačnikov. Tujih gostov je v Šmarjeških Toplicah nekaj manj kot lani, posebno se je zaradi ukinjene letalske linije AA zavojlo zališke vojne zmanjšalo število izraelitskih gostov. Najbolj občutno pa se povečuje obisk gostov iz Finske, ki očitno niso tako zelo kot drugi pod vplivom informacij o dogajanjem v Jugoslaviji. To jim lahko, posebno kar se tujih gostov tiče, naredi precej škode; možno pa je tudi, da jim bo šla na roko gotovo propadla turistična sezona v večjem delu našega Jadrana.

V Zdravilišču Šmarješke Toplice izpad uspešno nadomeščajo s prodajo svojih zmogljivosti doma, predvsem preventivnih programov preko podjetij. Na tujem, posebno v Nemčiji, pa je precej zanimanja za topliške tenis programe. Znano je, da so Šmarješke Toplice zdravilišče s programi rehabilitacije in preventive za bolezni srca in ožilja, poškodbe itd. ter s programi aktivnega oddiha, ki imajo seveda tudi preventivno funkcijo, funkcijo ohranjanja človekovga zdravja. Zdravilišče je že zdaj temu primerno dobro opremljeno in kadrovsko zasedeno.

S prizidkom hotela bo zdravilišče, ki goste poleg drugega navdušuje tudi s prekrasnim okoljem, pridobilo 100 k sedanjim 200 posteljam ter 500 kvadratnih metrov novih zdravstvenih prostorov, kar bo prispeval k dvig ravni in povečanju udobja zdravilišča. Posebno velika pridobitev za zdravilišče

Za lepši videz mesta

Izložbe naj ne bi bile samo prostor za predstavitev ponudbe — Vzgoja mladega rodu trgovcev

bo telovadnica pa tudi prostori za fitness center, fango terapije, posebne sprostitevne programe in za ročne masaze. Prizidek, ki ga je GIP Pionir začel graditi oktobra lani, naj bi bil končan do konca junija. S to investicijo, ki pomeni zaokrožitev zdraviliškega kompleksa na zdajšnji lokaciji, bodo število nočitev povečali približno za petino. Po novem bo le za 5 odstotkov več zaposlenih, kar pomeni, da bodo precej izboljšali ekonomičnost poslovanja. Aš zatrjuje, da pa bodo še naprej skrbeli za izboljševanje kakovosti storitev in odnosa do gostov ter širili ponudbo.

Z. L.-D.

Okolje spet bolj urejeno

V letošnji čistilni akciji na smetišče že preko 600 kubikov odpadkov — Odkrili 71 črnih odlagališč!

NOVO MESTO — Tudi letos je od sreda marca do prvih dni maja v novomeških občini potekala že tradicionalna letna čistilna akcija »Urejajmo okolje«, medtem ko bodo posamezne aktivnosti za urejanje okolja potekale skozi vse leto.

Tako vodarji načrtujejo čiščenje bregov reke Krke v Novem mestu in na Otočcu v poletnih mesecih ob nizki vodi. Komunalna je pripravila program javnih del za čiščenje črnih odlagališč, ki bo šel v izvedbo, če bodo zagotovljena sredstva v ta namen. Omeniti velja

tudi veliko čistilno akcijo Gorjancev preteklo nedeljo itd. V tem času je izšla posebna številka občinskega glasila Odlagočno, ki je ljudi opozorila na problematiko varstva okolja. Novomeško Turistično društvo pa je opravilo sistematičen pregled vseh predelov mesta in nanizalo kar preko 70 primerov neurejenosti, ki čakajo na urejanje.

V okviru letošnje občinske čistilne akcije, ki je stekla v vseh krajevnih skupinostih, so posebne delovne skupine na terenu odprile kar 71 črnih odlagališč, osem posebej izstopajočih primerov neurejenosti vasi ali tovarniških dvorišč, več primerov oranja do cest, 11 primerov onesnaženosti obale vodotokov itd., pod neurejenosti so zabeležili tudi stanje v posameznih romskih naseljih. Na komunalno deponijo so iz krajevnih skupinostip odpeljali že več kot 600 kubikov odpadkov. Žalostno pa je, da se istočasno pojavlja še nova črna odlagališča, na primer pod mostom v Ločni, pa da je čistoča oz. urejenost okolja v stanovanjskih soseskah vsem deveta skrb.

Pri čiščenju Ragovega loga in Portovalda so sodelovali dijaki iz novomeškega centra srednjih sol. Dijaki so sodelovali tudi s cestnim podjetjem pri čiščenju pomembnejših cest v občini oz. njihove okolice. Ko bi le taki zgledi bolj vlekl!

PLESNI VEČER

NOVO MESTO — Na pondeljnjevem plesnem večeru v tukajšnjem Domu kulture so se predstavile: ritmična skupina OŠ Bršljin, plesna skupina OŠ Grm, skupina Pingvini, Ainu, Agava, Teora, Studiozus, Terpishora, mlajša in starejša skupina Plesnega studia Krško, skupina Aleja iz Brestanice, skupina oddelka za ples Glasbene šole Marjana Kozine ter solistički Nataša Gabrijelčič in Marta Šembergar.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 18. maja, bodo v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Samopostežba, Glavni trg 23
- v Šentjerneju: Samopostežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjka
- v Straži: Samopostežba KZ.
- V nedeljo bosta od 8. do 11. ure odprt v Novem mestu Samopostežba na Glavnem trgu 23, v Črnomlju pa Samopostežba Pod lipo.

Politika dela proti konfekciji

Zaradi politične situacije v Jugoslaviji se že kaže nezaupanje tujih partnerjev, kar otežkoča tudi prizadevanja za povečevanje izvoza Betine konfekcije

METLIKA — V Betinem programu Kopalke in perilo je zaposlenih kar 700 ljudi, ta program pa poteka v tovarnah v Metliki, Črnomlju in Mirni Peči. V sedanji situaciji, ko bojujejo tako rekoč vsak dan bitko za plačila v vseh mogočih oblikah, je ta program zaradi izvoza v okviru Beti na najboljšem.

Seveda pa to, če so v malo boljšem položaju, kot na primer njihovi metražeri, še nikakor ne pomeni, da so konfekcionari brez težav in da jim gre dobro. »Vsekakor ne delamo na zalogu in ne iz dneva v dan. Od 65 do 70 odst. naših zmogljivosti dela za izvoz, vrednostno pa to v naši proizvodnji predstavlja okoli 40 odst.,« pravi direktor programa Kopalke in perilo Tihomir Skoliber. Na domačem trgu so skoraj povsem opustili tako imenovana rizična območja, kjer sodelujejo le še z zasebniki. Precej je še takih, ki imajo do Beti »stare grehe«, čeprav se v Beti trudijo, da bi prišli do svojega denarja, tudi

preko raznih kompenzacij in na druge načine. V takih razmerah bi seveda radi povečali delo za izvoz, vendar tega ni mogoč na hitro, poleg tega se zaradi izredno zaostrenega stanja v Jugoslaviji že kažejo znaki nezaupanja tujih partnerjev.

»Poleg politične situacije v Jugoslaviji pa nas v našem prizadevanju za večji izvoz ovirajo tudi preveliki proizvodni stroški. Da bi jih kar se da zmanjšali, zmanjšujemo število režijskih delavcev in jih prerazporejamo na delo v proizvodnjo. Drugi del teh prizadevanj pa so organizacijske spremembe in sprotne obnova in posodabljanje našega stroj-

stva, pa poskuša drugačen odnos do izložb včepiti tudi učencem, bodočim trgovcem torej. Te dni se učenci trgovske šole predstavljajo s svojimi aranžerskimi zamisli v izložbah štirih novomeških trgovin.

»Razmišljala sem, kako bi poprnila učni program za predmet aranžerstvo in učencem omogočila poleg teoretičnih znanj in praktičnega dela v šoli tudi ureditev prave izložbe, da bi tako preskusili drugačna razumevanja izložbenega prostora urenči, da bi to, kar jih učim, tudi naredili,« pripoveduje Jožica Medle. »Pri tej zamisli mi je ponudila pomoč Dolenjka, ki ima zaposleno poklicno aranžerko, kar je prej izjema kot pravilo trgovine na območju širše Dolenjske.

Aranžerka Jožica Medle je doslej že večkrat poskrbela, da izložbe novomeških trgovin niso bile povprečno dolensko sive, med trgovsko blago je postavila prave male razstave umetniških slik, glasbil, narodnih noš, etnografskih predmetov in najrazličnejših ročnih del. Odkar uči na oddelku trgovske šole srednje ekonomske šole v Novem mestu

MiM

IZLOŽBE V ROKAH UČENCEV — Konec prejšnjega tedna so učenci trgovske šole uredili izložbe štirih novomeških trgovin in pokazali, kaj so se naučili pri urah aranžerstva. Lepo urejene izložbe so izkaznica trgovine in mesta. Na slike: urejanje izložbe na Cesti komandanata Stane. (Foto: Mim)

Novomeška kronika

JUGOSLOVANARJI — Občinski odbor ZK — Gibanje za Jugoslavijo s objavil razglas, ki vabi Novomeščane in druge Dolenjce v svoje ekskluzivne vrste. Vabilo ima 11 vrst besedila v domnevno slovenščini, vendar je avtorju kljub izjemno majhnemu manevrskemu prostoru uspelo narediti vsaj 18 gobih slovenščinskih sloganov napak. Kakršna slovenščina tačno Jugoslavija.

POLITIKI — Novomeške oblasti delajo tudi na zunanjopolitičnem področju skupinica na čelu z županom in krščanskim demokratom Marjanom Dvorom, ki je bila tudi v prijateljskem Hannoveru. Tam se je izkazalo, da je naš predsednik za timsko delo. Ko je bilo treba odpreti ples, je namesto Dvornika veselil Boris Dular, podpredsednik novomeškega parlamenta, sicer pa socialist. Ti morda obeta, da bo vladajoči Demos kar še opravilo, še posebej če je bolj prenjenega značaja, prepustil tudi opozicijo.

POŠTA — V Zubrah ima nek močni hišo, v kateri je napeljan telefon, vendar samo žica. Čudo tehnike je torej brez telefonskega aparata. Čudo zato, ker lastnike žice vsak mesec dobi lepo popoljen z čun za telefon, z vsemi potrebnimi impulzimi in okraski. Zanimivo je zlasti, da je število impulzov vsak mesec različno, kar je očitno od popolnosti igra telefonskih aparatov. Kaj šele bo, ko bo začel lastnik z telefonirati!

Ena gospa je rekla, da so si vozni v soboto s hupanjem dali duška ob pogledu na pokvarjen tank, ki so ga po magistrali vlekli proti Ljubljani. Kje na svetu je še ljudstvo, ki se izkrije ne veseli nezgod lastne vojske?

SPREMENBA URADNIH UR

NOVO MESTO — Občinski izvršni svet se je odločil spremeniti odredbo delovnega časa upravnih organov občine, in sicer v delu, ki se nanaša na delovni čas oz. uradne ure v odseku promet in v referatu za odmero premetnega davka od motornih vozil. Upravi za družbene prihodke. Z januarjem bodo v občini odsek uradne ure ter v torek in petek od sedme do 14.30 ure. Ob četrtekih uradnih ur je ponedeljek in sredo od sedme do 16.30 ure.

ONESAŽENE JAME V BOJANJI VASI

BOJANJA VAS — V Bojanji vas metliški občni oziroma njeni nezadovoljni sredni okolici so kar štiri podzemne jame. Žal pa so vse štiri grozljivo zavojnjane z raznimi odpadki, ki jih hujšajo brez pomislekov mečajo vanje, takoj pa je moč to svinjarjo videti že v vratu. Pred kratkim so si te »dosežeči« prevalci Bojanje vasi ogledali tudi predsednika občine Dobročin in sploh vodilno vrednočko predstavitev. Sklenili so, da treba na vsak način preprečiti nadaljnje onesnaževanje teh jam, kar lahko vrednočka zagotovi odgovornost. Upravi pa treba zagotoviti odvoz smeti iz te vasi. Sicer pa so na zadnji seji metliške občinske skupščine sprejeli odlok, po katerej bodo odpadki zbirali in odvajali vseh naselij metliške občine.

Sprehod po Metliki

BLIZU DVESTO PETDESET METLIČANOV je bilo na prireditvi, ki so jo pripravili Zeleni Metlike, da bi zbrali sredstva za obdaritev černobilskega otroka, Rdečega križa. Prireditve je vodil Major Rus, posebno pozornost pa so vzbudili sestankarji, ki sicer javno ne nastopajo. Vsi pa izgubili, tako da bomo lahko vsaj nekoliko povečali osebne dohodek, ki so bili lani in so še letos pod vsakim kritikom.

25. MAJA BO OB 20. URI v gradu kulturnem domu velika festa, ki je privabilo predvsem mlade in tiste, ki so imajo za mlade. Organizatorji so povabili v Belo krajino Portibrekerje, brez dvoma najboljši rock skupine v še vedno združeni Jugoslaviji. Portibrekersi so Beogradčani, band Mama Dolores pa je iz Španije. Slednji bo igral kot predstavitev v majnem kraju. Število vstopnic je omogočeno z veljavo pohištva. Organizatorji želijo opozarjati, da je padanje v kakšno zastavo ali na lastno odgovornost.

OBISKOVALCI TEČAJA NEMŠKEGA JEZIKA — pripravil ga je Kulturno просветni center Metlika — so zaskrbljeni, ker ob koncu ne bodo prejeli potrdilja, da KPC še ni registriran in torej ne oblaščen za izdajanje kakršnihkoli uradnih papirjev. Da so birokratske stave niti zmotame, vemo, znano pa nam je, da KPC Metlika ni bil ustanovljen v tem letu. Preteklo je še veliko Kolpe in Veretej, je tudi že prišel čas, ko bo kdo vprašal, ali se center res samostojno vzdržuje ali pa je glede denarja priseljal na izmorga občinski proračun.

METLIKA — V metliški tovarni Kolpe bodo kmalu začeli prizadevanja novih programov kopalniškega pohištva, ki so ga že predstavili na dveh velikih in pomembnih sejmih, na sejmu Alpe-Adria v Ljubljani in na spomladanskem zagrebškem veselju. Tako na enem kot na drugem sejmu je ta novi program metliške Kolpe zbudil veliko zanimanja in bil delež številnih pohval, zato si v Kolpi obeta tudi uspešno prodajo.

Novi program kopalniškega pohištva je v celoti nastal v razvojnem oddelku Kolpe, v veliki meri pa gre »avtorstvo« tega novega kopalniškega pohištva arhitekti Gordani Marinko-Vinski, oblikovalki v Kolpi. »Seveda sem pri oblikovanju težav, ki jih sodelujejo tudi nekaj kompromis, ki sicer niso po moji duši. Program je bilo treba prilagoditi dimenzijam naših kopalnic, potrebam in zahtevam večine kupcev. Pri nas je kopalnica še vedno nekakšno nujno zlo, v razvitem svetu pa je kopalnica del bivalnega prostora, nekakšen salon za rekreacijo in prostovitev. Moja kopalnica bi imela vsaj 30 kvadratnih metrov,« pravi Gordana, zagrebška študentka, po rodu iz Šinje, in pristavi, da je Metlika njena zavestna izbira in da je s srcem vezana na to belokranjsko mesto.

A. BARTELJ

TELEFON — Nekateri Adlešičani se menda jezijo, ker po več kot desetletju čakanja se vedno niso dobili težko želenega telefonskega priključka. Šele ko ga bodo končno dočakali, bodo vedeli, kaj vse jim je bilo prihranjeno vsa ta leta. Zlasti v črnomaljski občini je namreč že prav srečnejši tisti, ki ob prvem klicu dobi tistega, katerega številko je zavrel. Navadno lahko prej, ne da bi to seveda ob vrtenju številke nameraval, povraša v šoli, kako je z njegovim solarjem, pa v vrtcu, če je vse v redu z malčkom, se naroči pri zozdravniku in se na stanovanjski zadruži opravi to ali ono. No, do takrat pa navadno že pozabi, da je pravzaprav želel poklicati Sociališčno stranko.

TURIZEM — Tisti, ki bi radi, da bi tudi črnomaljsko občino povohval turizem, se sprašujejo, če so Belokranjski premalo ambiciozni ali pa so jih morda zastrupile zidane. Pravzaprav sploh ne vedo več, kaj bi turistom sploh lahko ponudili, če bi se slučajno odločili prijeti v deželo belih brez. Sonce in čist zrak, ki sodita že v lezenu repertoar belokranjske turistične podnude, je namreč moč dobiti kje druge. Najbrž si bo potrebljno izmisliš kaj novega.

Drobne iz Kočevja

NAGRAJENI KUPCI — Pri nagradnem žrebanju Mercator-Trgopromet, ki je bilo 8. maja, je zadel glavno nagrado, moč ped colibri, Marjan Kaluč iz Mozlja, otroško kolo BMX pa Dragica Jalovec iz Šalek vasi. Skupno je bilo izbranovljenih 207 nagrad. Taka žrebanja so vsak mesec.

PRIJAVA AGROPOP — V soboto, 18. maja, bo v »Disco klubu 33« v hotelu Pugled gostoval ansambel Agropop s pevko Šerbi. Pravijo, dabo treba za to pričožnost, kot sodijo po izkušnjah, hotel razkriti ali razkrititi, za kar že potekajo pogovori z Ribnici, ki imajo tovrstne izkušnje.

DRAŽJE MESO — Cena govejega stegna je poskočila od 111 din za kilogram na 130 din, križa od 85 na 103, pijučne od 200 na 242 din, pri teletini pa: stegna na 178, rebra na 103 itd. Svinina in piščanci se tokrat niso podražali, ker so se že prej.

PRENOVITI TEHNIKO — Mercator-Trgopromet namerava prenoviti v naslednjih nekaj mesecih trgovino Tehnika. Zdaj izdelujejo načrte za prenovo in predračun stroškov. Če bo denarja dovolj, bodo se letos obnovili tudi trgovino Tkanina.

Ribniški zobotrebci

PREKOPANA CESTA — Glavna ribniška cesta, ki so jo komaj pred dobrim letom lepo uredili, posodobili in asfaltirali, je že na nekaj kraju prekopana. Odgovorni so zanikali, da bi šlo za kakšna barake kot na območju Knina, pa tudi, da bi šlo za nameerne prometne ovire, ki bi prisile voznike zmanjšati hitrost.

TEHNIČNI PREGLEDI TRAKTORJEV — Od ponedeljka do danes so opravili tehnične pregledi traktorjev na območju: Loški potok, Gora, Ortnek, Sv. Gregor, Danes, 16. maja, bodo pregledali v Podklancu, Sodražici in Sušici; jutri v Rakitnici in Nemški vasi, v ponedeljek pa se v Hrvaci za območje Ribnice in okolice.

DVE FOTO RAZSTAVI — V ribniškem domu JLA so v počastitev dneva varnosti odprli 13. maja fotografiko razstavo. 21. maja pa bodo odprli foto razstavo o vojnem letalstvu in zračni obrambi.

OTROK IN VŽIGALICE — Pred kratkim je na Bregu zgorel Pakižev senik skupaj s sestrom, orodjem, vozom, kosilino in lesom. Po nestrokovni oceni je škoda preko 200.000 din. Miličniki so ugotovili, da je do požara prišlo, ker se je 5 let star otrok igral z vžigalicami.

Trebanjske iveri

MESNATA ŠALA — Domačin iz ulice Velikega Gabra je imel koline.

Dogodek so nekaj časa prisotvovali tudi Romi. Ko so odšli, je domačin opazil, da je mrtva žival precej manjša, kot je bila pred prihodom gostov. Odpeljal se je za Romi, odprl prtižnik njihovega doma.

SHOW — Veliki plakati so vabili na predstavo maga Marilizza. Možakar, ki zna pred očmi zapredene občinstva nabosti na sabilje spremjevalko, je poldomiselnih vragolij, da ti zastaja dih. Nedavno je jemalo sapo tudi gostiteljem Ponikovčanom, ko se je haloshi čarownik vozil naokoli v oblakih modrikastega dima. Domnevne se, da je kačeči se učili nastop generalu za večerno predstavo. Če to ne drži, je šlo za razigrano izpušno cev.

EVROPA — V Trebnjem kot da neradi govorijo o šentuperškem rojaku Ante. Eni trdijo o drugih, da slednji možakar ne omenjajo iz čista nevoščljivosti, ker je človek nekaj dosegel v belem svetu. Obdoženi nevoščljivosti pa pravijo o prvi, da molče zaradi nedokazanih poslovnih vezi. Ko je Slovenijo raztorgota burka z odmerjanjem zlata in srebra v slovenskih tovarjih, je omenjeno ime znova zašlo v govorice. Med slednjimi so zdaj najbolj neverjetne te, da Anderlič prihaja med rojake samo še ponoči. Podnevi da si ne upa, ker se boj bunkanja.

TELEFON — Nekateri Adlešičani se menda jezijo, ker po več kot desetletju čakanja se vedno niso dobili težko želenega telefonskega priključka. Šele ko ga bodo končno dočakali, bodo vedeli, kaj vse jim je bilo prihranjeno vsa ta leta. Zlasti v črnomaljski občini je namreč že prav srečnejši tisti, ki ob prvem klicu dobi tistega, katerega številko je zavrel. Navadno lahko prej, ne da bi to seveda ob vrtenju številke nameraval, povraša v šoli, kako je z njegovim solarjem, pa v vrtcu, če je vse v redu z malčkom, se naroči pri zozdravniku in se na stanovanjski zadruži opravi to ali ono. No, do takrat pa navadno že pozabi, da je pravzaprav želel poklicati Sociališčno stranko.

TURIZEM — Tisti, ki bi radi, da bi tudi črnomaljsko občino povohval turizem, se sprašujejo, če so Belokranjski premalo ambiciozni ali pa so jih morda zastrupile zidane. Pravzaprav sploh ne vedo več, kaj bi turistom sploh lahko ponudili, če bi se slučajno odločili prijeti v deželo belih brez. Sonce in čist zrak, ki sodita že v lezenu repertoar belokranjske turistične podnude, je namreč moč dobiti kje druge. Najbrž si bo potrebljno izmisliš kaj novega.

DROBNE IZ KOČEVJA — Pri nagradnem žrebanju Mercator-Trgopromet, ki je bilo izbranovljenih 207 nagrad. Taka žrebanja so vsak mesec.

PRIJAVA AGROPOP — V soboto, 18. maja, bo v »Disco klubu 33« v hotelu Pugled gostoval ansambel Agropop s pevko Šerbi. Pravijo, dabo treba za to pričožnost, kot sodijo po izkušnjah, hotel razkriti ali razkrititi, za kar že potekajo pogovori z Ribnici, ki imajo tovrstne izkušnje.

DRAŽJE MESO — Cena govejega stegna je poskočila od 111 din za kilogram na 130 din, križa od 85 na 103, pijučne od 200 na 242 din, pri teletini pa: stegna na 178, rebra na 103 itd. Svinina in piščanci se tokrat niso podražali, ker so se že prej.

PRENOVITI TEHNIKO — Mercator-Trgopromet namerava prenoviti v naslednjih nekaj mesecih trgovino Tehnika. Zdaj izdelujejo načrte za prenovo in predračun stroškov. Če bo denarja dovolj, bodo se letos obnovili tudi trgovino Tkanina.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI — PREKOPANA CESTA — Glavna ribniška cesta, ki so jo komaj pred dobrim letom lepo uredili, posodobili in asfaltirali, je že na nekaj kraju prekopana. Odgovorni so zanikali, da bi šlo za kakšna barake kot na območju Knina, pa tudi, da bi šlo za nameerne prometne ovire, ki bi prisile voznike zmanjšati hitrost.

TEHNIČNI PREGLEDI TRAKTORJEV — Od ponedeljka do danes so opravili tehnične pregledi traktorjev na območju: Loški potok, Gora, Ortnek, Sv. Gregor, Danes, 16. maja, bodo pregledali v Podklancu, Sodražici in Sušici; jutri v Rakitnici in Nemški vasi, v ponedeljek pa se v Hrvaci za območje Ribnice in okolice.

DVE FOTO RAZSTAVI — V ribniškem domu JLA so v počastitev dneva varnosti odprli 13. maja fotografiko razstavo. 21. maja pa bodo odprli foto razstavo o vojnem letalstvu in zračni obrambi.

OTROK IN VŽIGALICE — Pred kratkim je na Bregu zgorel Pakižev senik skupaj s sestrom, orodjem, vozom, kosilino in lesom. Po nestrokovni oceni je škoda preko 200.000 din. Miličniki so ugotovili, da je do požara prišlo, ker se je 5 let star otrok igral z vžigalicami.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpovedala.

DRAGO ALI POCENI — KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo najemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že načinil, da bo najetje lokalna odpovedala. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalne in lokale odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 km novih poslovnih površin.

Načinil je, da bo najetje lokalna odpoved

Z blokado proti smradu, mrčesu in glodalcem

Zahtevali obljudljeno ureditev deponije

DOLENJA VAS PRI KRŠKEM — Pred tednom dni so Dolenjevačani s celodnevnim živim zidom preprečili delavcem krškega Kostaka, da bi na saničarno deponijo v neposredni bližini vasi Sp. Stari Grad dovozali smeti iz domače in sosednje sevninske občine. Nezadovoljstvo krajanov se vleče že dobreih 10 let, od kar so izdali soglasje za deponijo, vendar pod določenimi pogoji, ki pa niso bili nikoli v celoti uresničeni.

Osrednji povod za četrtekovo blokado deponije je bilo neodzivanje občinskih organov in upravljalca na stalna opozorila Dolenjevačanov o zadrževanju Romov na smetišču, njihovem prosačenju in nadlegovanju po vasi, o pravem napadu podgan in mihi na bližnje domače, o nerdeni deratizaciji in o mrčesu, predvsem rjavih hroščih cvetozher, ki so v zadnjih letih v radiu 2 km že precej uničili pridelek jagod, sadja, pčenice in okrasnih rož. Vačani so prisiljeni živeti v stalnem smradu in nenehni negotovosti, saj upravljač, krški Kostak, ne kontrolira vsebine pripeljanih odpadkov, med katerimi so pogosto tudi poginule živali.

Po mesecu dni, odkar je delegat KS Dolenja vas Jože Stibrič v skupščini prebral protestno pismo, še niso prejeli odgovor. Prav tako še niso uresničeni že pred leti postavljeni pogoji, po katerih naj bili v nadzorni organ vključeni tudi trije krajanji Dolenje vasi, ki bi opozarjali na nepravilnosti. Z čiščenjem naj bi tudi onemogočili nepoklicanim osebam dostop na deponijo in ob njenem robu na meji z vasio zasadili zeleno zaščitno zaveso.

Prebivalci Dolenje vasi so stodostno podprli blokado in kar 90 odst. se jih je tudi udeležilo te protestne akcije. Zahtevalo, da se najde nova, ustreznejša lokacija za deponijo. Direktorica Kostaka Silvana Mozer, ki je krajan obiskala ob blokadi smetišča, je dejala, da upravljač nima dovolj sredstev za ureditev deponije, zato bi moral zanj poskrbeti izvršni svet. Ravno zaradi tega krajanji še bolj upravičeno pričakujejo razgovor z občinsko vlado, kjer bodo morali najti rešitev, saj so v nasprotnem primeru pripravljeni popolnoma zapreti smetišče.

B. D.-G.

Pozeba zavrla široko zarisané prodajne cilje

Vrhunske ocene brežkega »Vina«

BREŽICE — Podjetje Vino Brežice je nekaj časa prodaja vsa sortna vina letnika 1990, ki ga po kakovosti ocenjujejo kot nadpovprečnega, medtem ko je bil količinsko zelo skromen. Vsa njihova sortna vina (šipon, laški rizling, chardonnay, sauvignon in modri pinot) so bila ocenjena z več kot 18,1 točke, celo šipon, ki si sicer prisluži vrhunska oceno samo ob izjemni letini.

Po zaslugu ugodnih vremenskih pogojev so v podjetju pridelali tudi dve vrsti predikatnih vin Laški rizling — izbor si je po pravilniku o kakovosti vini takoj prislužil 19,3 točke, medtem nosi najvišjo oceno med vini tega podjetja sauvignon — jagodni izbor (19,4 točke). Jagnodni izbor so pridelali prvič, odkar obstaja podjetje, medtem ko jih ledenega vina zaradi pomanjkanja nizkih temperatur na območju njihovih vinogradov tudi lansko leto ni uspelo pridelati.

Ker je torej letnik 1990 eden najboljših v zadnjih letih, s prodajo nimajo težav. Več preglavic jim je povzročila letošnja huda pozeba, zaradi katere so morali omejiti svoje široko zastavljene prodajne cilje. Prodajo letnika 1990 so morali porazdeliti tako, da bodo z vsako sorto vrhunskega vina na tržišču prisotni tudi naslednje leto. Zaradi izpada pridelka bodo morali omejiti prodajo na ozje območje Posavja, Zasavja in Dolenske, medtem ko bo do pridružiti v ljubljansko in druge regije morali počakati do boljše letine.

B. D.-G.

Zaradi Vidma v velikem precepu

Če bo občina vztrajala pri izterjavi dolga za Sklad stavbnih zemljišč, bo podjetje Videm konec meseca pred stečajem — Kako bodo razrešili dilemo?

KRŠKO — Kako bodo v Krškem rešili problem največjega bolnika, t.j. tovarna Videm, da bi ostala občina sita, tovarna pa cela? Zaenkrat odgovora ni dala niti četrtkova izredna seja krškega izvršnega sveta, na kateri so s članimi občinske vlade za skupno mizo sedli najvišji predstavniki Ljubljanske banke, Temeljne posavske banke, Službe družbenega knjigovodstva in podjetja Videm.

Občina Krško se je, da bi zapolnila proračun in omogočila izvajanje ko-

munalnih programov, odločila izterjati že dve leti stare dolgove NEK in Vidma do Sklada stavbnih zemljišč. Od 38 milijonov jih je doslej uspelo izterjati 4 milijone dinarjev in se dogovoriti, da bo podjetje ostali dolg plačevalo po obrokih, vendar vse kaže, da niti to ne bo mogoče. Videm se je namreč tudi po zalogi izterjave teh dolgov znašel v zelo hudih težavah, na kar se je odzvala banka, ki je poslala v podjetje posebno skupino strokovnjakov. Ob tem je zaustavila finančne tokove, tako da podjetju ne daje svečega kapitala in kreditov. Da bi ubranila svoj kapital in garancije v podjetju, je zahtevala, naj se podjetje nemudoma izredno racionalizira ali pa naj mu občina odpise oziroma odloži plačilo obveznosti.

Kot pravi glavni direktor Franc Čargo, je njihovo podjetje zainteresirano za

odprodajo tujih dolgov, katerih vrednost na svetovnem tržišču dosega 35 odst.

Borilo se za to, da ne bi šli v stečaj,

zato morajo odprodati tudi kako po-

djetje ali karkoli drugega, prav pa bi jim

prišlo tudi, če bi občina namesto izte-

ja dolga postala lastnik deleža v nji-

hovem podjetju.

Občinska vlada se seveda sredstvom za Sklad stavbnih zemljišč ni more kar tako odgovarati, saj je na njem zgradil komunalni program. Če sredstev ne bo, se bo zrušil predlog proračuna, ki ga v Krškem še vedno niso sprejeli. Toda po drugi strani ji grozi stečaj in veliko odpuščanje v Vidmu, kar bi prav tako streslo celo občino. Ker je Videm v blokadi, nima prav veliko časa, zato je Franc Čargo obljubil, da bodo skupaj z banko do minulega ponedeljka predložili svoj predlog rešitve. Poganjanja naj bi se tako v začetku tega tedna nadaljevale.

• Podjetje Videm je bilo na dan 8. maja 1991 blokirano v višini 22 milijonov dinarjev.

Če bi k tem dolgovom dodali še 34 milijonov, ki jih dolgujejo

Skladu stavbnih zemljišč, bi jih kon-

ec maja spet grozil stečaj. Seveda upajo, da tega ne bo prišlo, saj so ti

dolgori v primerjavi s 60 milijoni dol-

goričnih in z 10 milijoni kratkoročnih kreditov ter z 260 milijoni dinar-

jev vloženega kapitala le drobitnice.

Zaradi tega bi morali družno poskrbi-

ti, da bo proizvodnja tekla, še po-

sebe, da dokončajo naložbo v papir-

ni stroj, od katere pričakujejo zelo

veliko.

vala, če pa je odločitev padla že na tor-

kovi seji občinske skupščine, bomo lahko poročali šele prihodnji.

B. DUŠIČ-GORNICK

PROTI DRUGI STOPNJI IZBORA

SEVNICA — Sevnica vlada ne

more delati mimo veljavnih sklepov

sevniske občinske skupščine, ki je glede

na izražene proteste krajanov Blance oz.

Gorenje Leskovca že sklenila, da ne

bo podprla nadaljnji raziskav za izde-

lavu študije za izbor lokacije odlagališča

nizko in srednje radioaktivnih odpad-

kov (NSRAO).

Naj bi zadnji seji sevniske

ga izvršnega sveta pa so sklenili, da bo

do krajanega omenjenega območja, kjer

so dobri pogoji za razvoj kmetijstva,

zlasti pa sadjarstva, seznanili tudi z

vsemi posledicami možne spremembe

prostorskega načrta za nadaljnji celoviti

razvoj tega dela sevniske občine.

Za vse nadaljnje raziskave za NSRAO na tem

območju sevniske vlada ne more sprejeti

ni nobene odgovornosti.

P. PERC

— »Naš uspeh na referendumu je pogoj za to, da ne izgubimo ogromno denarja sofinancerjev oz. svinvestitorjev. Most — brv čez Savo je že prvi tak zalogaj, preveril za vaške odbore Log, Lukovac, Konjščica, Radna in Boštanj, ki bodo prispevali morebiti desetino potrebnega denarja. Ob prispevkih podjetij, sevniske občine in plinovoda pa le računamo, da bomo kos tej največji naložbi v naši krajinske skupnosti. Ako bi zdaj zamudili priložnost, je veliko vprašanje, kdaj bi prišli do brv čez Savo!«

Druga tak naložba je posodobitev ceste Radna — Konjščica — Laze, ki se vleče kot jara kača. Tu računamo tudi na denar iz naslova demografsko ogroženih območij. Ljudje so pripravljeni še sami izdatno prispeti za ureditev ceste. Zadnjič je rekel kmet iz Rogatice, da mu ne bo žal niti bika, če bo moral iz hleva, da bo denar za cesto. Navsezadnejšje pa je to tudi cesta, ki jo mora vzdrževati novomeško cestno podjetje, zato bodo cestarji vodili akcijo, da bi jo spravili pod streho še v tem srednjoroč-

ju. Slavka Bizjak z Radne pa nam je glede mostu oz. brv čez Savo povedala tole: »Že v dveh referendumih je bil most čez Savo v programu krajevnega samoprispevka, zaradi tega je na Logu, Rad-

ni, Lukovcu in Konjskem tudi uspel.

Mislim, da bo samoprispevki tudi zdaj

uspel samo zaradi mostu. Ljudje bi morali imeti garancijo, da pa zdaj most zanesljivo bo, sicer bi izgubili zaupanje v kakšnokoli oblast!«

Izven programa krajevnega samoprispevka, ki so ga obravnavali na zborih v vseh 12 vaških odborih, je ureditev zavarovanega železniškega prehoda v Dolenjem Boštanju. Ta velik problem bodo naposled le odpravili zaradi v zadnjem času presentativno večjega razumevanja železniškega gospodarstva in pomoči sevninske občine. Po prednosti tretja stvar iz predvidenega novega boštanjskega samoprispevka pa je napeljava plina v Boštanju, Dolenjem Boštanju in na Radni.

Z denarjem samoprispevka naj bi kupili še nov gasilski kombi za GD Boštanj, velik zalogaj pa bo nedvomno ureditve žrpališča vode v dolini Graševnice. Ceprav po zagotovljenih strokovnjakov Boštanjančani pijejo dobro vodo, naj bi si po besedah predsednika boštanjskega vodovodnega odbora Vlada Čizmeka z novo vrtino iz globljih plasti zemlje dolgoročno zagotovili dovolj še boljše vode. Dovolj vode iz doline Graševnice bi bilo tudi za Okič, Dobje, Ljelovec, Lipovec, za obrtno cono, hidrantno omrežje itd.

Druga tak naložba je posodobitev ceste Radna — Konjščica — Laze, ki se vleče kot jara kača. Tu računamo tudi na denar iz naslova demografsko ogroženih območij. Ljudje so pripravljeni še sami izdatno prispeti za ureditev ceste. Zadnjič je rekel kmet iz Rogatice, da mu ne bo žal niti bika, če bo moral iz hleva, da bo denar za cesto. Navsezadnejšje pa je to tudi cesta, ki jo mora vzdrževati novomeško cestno podjetje, zato bodo cestarji vodili akcijo, da bi jo spravili pod streho še v tem srednjoroč-

ju. Slavka Bizjak z Radne pa nam je glede mostu oz. brv čez Savo povedala tole: »Že v dveh referendumih je bil most čez Savo v programu krajevnega samoprispevka, zaradi tega je na Logu, Rad-

ni, Lukovcu in Konjskem tudi uspel.

Mislim, da bo samoprispevki tudi zdaj

uspel samo zaradi mostu. Ljudje bi morali imeti garancijo, da pa zdaj most zanesljivo bo, sicer bi izgubili zaupanje v kakšnokoli oblast!«

Izven programa krajevnega samoprispevka, ki so ga obravnavali na zborih v vseh 12 vaških odborih, je ureditev zavarovanega železniškega prehoda v Dolenjem Boštanju. Ta velik problem bodo naposled le odpravili zaradi v zadnjem času presentativno večjega razumevanja železniškega gospodarstva in pomoči sevninske občine. Po prednosti tretja stvar iz predvidenega novega boštanjskega samoprispevka pa je napeljava plina v Boštanju, Dolenjem Boštanju in na Radni.

Z denarjem samoprispevka naj bi kupili še nov gasilski kombi za GD Boštanj, velik zalogaj pa bo nedvomno ureditve žrpališča vode v dolini Graševnice. Ceprav po zagotovljenih strokovnjakov Boštanjančani pijejo dobro vodo, naj bi si po besedah predsednika boštanjskega vodovodnega odbora Vlada Čizmeka z novo vrtino iz globljih plasti zemlje dolgoročno zagotovili dovolj še boljše vode. Dovolj vode iz doline Graševnice bi bilo tudi za Okič, Dobje, Ljelovec, Lipovec, za obrtno cono, hidrantno omrežje itd.

Druga tak naložba je posodobitev ceste Radna — Konjščica — Laze, ki se vleče kot jara kača. Tu računamo tudi na denar iz naslova demografsko ogroženih območij. Ljudje so pripravljeni še sami izdatno prispeti za ureditev ceste. Zadnjič je rekel kmet iz Rogatice, da mu ne bo žal niti bika, če bo moral iz hleva, da bo denar za cesto. Navsezadnejšje pa je to tudi cesta, ki jo mora vzdrževati novomeško cestno podjetje, zato bodo cestarji vodili akcijo, da bi jo spravili pod streho še v tem srednjoroč-

ju. Slavka Bizjak z Radne pa nam je glede mostu oz. brv čez Savo povedala tole: »Že v dveh referendumih je bil most čez Savo v programu krajevnega samoprispevka, zaradi tega je na Logu, Rad-

ni, Lukovcu in Konjskem tudi uspel.

Mislim, da bo samoprispevki tudi zdaj

Eno odličje tudi Jožetu

Jože Koporec iz Vavte vasi edini Dolenjec, ki dobi danes v Ljubljani odličje Svoboda

LJUBLJANA, NOVO MESTO — Zveza kulturnih organizacij Slovenije se je odločila tudi letos podleti odličje Svoboda prizadvenim organizatorjem kulturnega življenja v Sloveniji in zamejstvu. Na današnji slovesnosti v Cankarjevem domu v Ljubljani bo to odličje prejelo

Jože Koporec

Šestnajst posameznikov, od tega sedem odličje z zlatim, devet pa s srebrnim listom.

Med letosnjimi dobitniki odličja je tudi Jože Koporec iz Vavte vasi, edini z območja, ki ga pokriva Dolenjski list. Njegovo odličje krasí stebren list, dobil pa ga je na predlog novomeške Zveze kulturnih organizacij, v okviru katere dela več kot dve desetletji in je zadnjih osem let tudi podpredsednik. Za Koporca, ki je v ta del Dolenjske prišel s Ceste

Folkloristi so močno napredovali

GROSULJE — »V štirih letih, kar deluje Združenje folklornih skupin Posavja in Dolenjske, se je bistveno izboljšalo delo, prisoj je do množičnosti članstva, poleg tega pa še do programskih izboljšav,« je po področni reviji folklornih skupin, ki je bila v soboto v Grosupljem, ocenil Saša Zupan, podpredsednik Združenja folklornih skupin Slovenije. Skupaj z ostalimi predstavniki republikega odbora in izjemnim poznavcem slovenskega folklornega izročila dr. Brunon Ravnikarjem je tako reviji namenil nekaj spodbudnih besed in zlasti poudaril sproščenost plesalcev na odru.

V Grosupljem se je ta večer predstavilo 9 skupin, med njimi semiška in novomeška otroška skupina, ki sta s svojo pristavo, glasnim petjem in doživeto igro poželi med ocenjevalci največ odobravanja. Odrasla folklorna skupina PD Otton Župančič iz Artič se je tokrat predstavila s plesni in igrami s Kozjanskima, skupina Svoboda s Senovega s prekmurskimi plesi, medtem ko so novomeški kresovci predstavili dolenski ples Metev prosa in v novih do-

pri Litiji pokazali pohorske plese s posebnim »kurjim tajčem«.

Med nastopajočimi skupinami je seveda kakovostna razlika, vendar po besedah ocenjevalev ne preveč velika, saj boljši s svojim zgledom potegnijo za sabo slabše. V Posavju trenutno delujejo tri skupine, medtem ko boštanjske folklore nikakor ne morejo obuditi, skupina Rake pa zaradi odsotnosti mentorice trenutno ne dela. Na Dolenjskem ohranjajo folklorno izročilo še vedno samo kresovci, saj je skupina iz Mokronoga pred kratkim razpadla.

lenjskih nošah iz vasi pod Gorjanci iz prvih let tega stoletja še Očet na ženinovem domu. Domačini, člani FS iz Račne pri Grosupljem, so prikazali pustne štajerske ples s plesom mask v pari, mladinska folklorna skupina iz Artič pa se poskusila s spletom belokranjskih kol. Skupina Duplo iz Pišec je zaplesala gorenjski ples, medtem ko so folkloristi skupine Javorje iz Šmartnega

v naravo pa spreminjajo rastlinstvo in živalstvo Bele krajine. Za prihodnje srednjereno obdobje je novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine pripravljal 30 akcij, a je bilo za financiranje iz reuplinskog proračuna odobrenih le 6, pa še za te je vprašanje, če bo občina lahko prispevala svoj delež.

Da bi čim več pomembnih predmetov obdržali doma, Črnomalci načrtujejo otovoritev muzejske zbirke v mestu. Upajmo pa, da ne bo doživelja takšne usode kot rojstna hiša Otona Župančiča v Vinici, v kateri sta sicer spominski zbirki Otona Župančiča in dr. Otona Berkopca ter zbirka mladinskega pesništva, vendar pa kljub številnim načrtovanim akcijam kulturno življenje v tem hramu ni zaživelno. Vzrok: pomanjanje denarja.

M. BEZEK-JAKŠE

RAZSTAVA NAIVE

OTOČEC — V Garni hotelu na Otočcu so v petek, 10. maja, odprli novo prodajno slikarsko razstavo. Tokrat so na ogled in naprodaj dela Ivana Rabuzina in Josipa Generaliča, predstavnika jugoslovanske naive, in Valerija Nikolajeviča, predstavnika ruske naive. Razstava bo odprtta do sredine junija.

je, da imajo vsa večja krajevna središča knjižnico izposojevališča.

Pri varstvu naravne in kulturne dediščine pa Črnomalci celo najbolj z-

• Medtem ko sta precej razvjeti razstavna in glasbena dejavnost, pa je ljubiteljska odvisna le še od velike povrtnosti in zaganosti amaterskih delavcev ter njihove predanosti kulturi. Številne kulturne skupine pa so v zadnjih letih prenehale delati, a ne le zaradi mačehovskega odnosa družbe do njih, ampak tudi zato, ker jim ni bilo moč zagotoviti niti najnajnejših sredstev za delo. O tem, da bi si našli sponzorje, kot je optimistično priporoden eden od črnomaljskih delegatov, pa je v teh časih vsespolne krize kar težko verjeti.

je, da ostalo Slovenijo, kar med drugim pomeni, da jim propadajo gradi, sakralna dediščina, nerešena je obnova starega mestnega jedra, posegi

M. BEZEK-JAKŠE

Za vselej zbogom usmerjena ŠŠPTNU!

NOVO MESTO — »Leta usmerjenega izobraževanja ni smela biti, kar je bila vsekozi od ustavnitve in k čemur se spet vraca zadnje čase. Seveda se vračanje tistega, kar je značilno za gimnazijo, ki je bila od nekdaj nekaj več med srednjimi šolami, rekel so jisti tudi elitična šola, ne more zgoditi če noč, ampak lahko pride le postopno. Tudi zato, ker še ni jasna kocepta, kakšna naj bi bila nova gimnazija, če jo tako imenujemo, in kakšna oblika mature. Kar se tiče mature, bo ta prav govor enota za vso Slovenijo in naravnana na evropske standarde.«

Kot rečeno, gimnazija v vladavini usmerjenega izobraževanja ni smela biti, kar je bila vsekozi od ustavnitve in k čemur se spet vraca zadnje čase. Seveda se vračanje tistega, kar je značilno za gimnazijo, ki je bila od nekdaj nekaj več med srednjimi šolami, rekel so jisti tudi elitična šola, ne more zgoditi če noč, ampak lahko pride le postopno. Tudi zato, ker še ni jasna kocepta, kakšna naj bi bila nova gimnazija, če jo tako imenujemo, in kakšna oblika mature. Kar se tiče mature, bo ta prav govor enota za vso Slovenijo in naravnana na evropske standarde.

Prvi korak k pravi gimnaziji so v Novem mestu kakor tudi drugod v Sloveniji že naredili, ta pa je v tem, da se govori o enotnem gimnaziskem programu in ne obenem tudi o pedagoškem, kar je bilo prej. »V okviru enotnega gimnaziskoga programa oziroma izbirnosti, ki jo ta omogoča, imamo pri nas v tem šolskem letu že tri oddelke, ki so obnovani naravoslovno in enega jezikovno-humanističnega. Na tem oddelku se je kot predmet ponovno vrnila latinščina, ki se bo poučevala vsa štiri leta, več je tudi semantične zgodovine, humanistike ipd. Seveda je gimnaziski program že zdaj oblikovan tako, da je prilagojen tistim dijakom, ki bodo kasneje želeli studirati za pedagoške poklice,« razlagata prof. Fuisova. »V prihodnosti,« brz doda, »pa bi želeli oblikovati tak program, da bi bilo kot včasih. Da bi imeli naravoslovno, humanistično in klasično gimnazijo, se pravi tudi reden oddelek klasične, kar bi seveda pomenilo ponovno uvedbo tudi grščine.«

V skupinah se pozna strokovno usposabljanje mentorjev, bodisi na republiških bodisi na področnih seminarjih. Prece je še napak, ki jih laični opozvalci sicer ne prepozna, vendar jih v folklornih krogih posvečajo precej pozornosti. Med njimi so predvsem pomanjkljivosti in nedoslednosti pri oblačenju, neusklašenost izvora oblek z izvorom plesov ter negotovost na odru. Kljub vsemu je napredek iz leta v letu večji, Posavje in še posebno Dolenjska pa v folkornem smislu nista več bili nisi na zemljevidu Slovenije.

B. D.-G.

Življenje na listkih

NOVO MESTO — Vsak popisan, podpisani, žigosan ali kako drugače zaznamovan papirček je lahko prizelenec o življenju in razmerah v določenem času, in čim več uporabnih podatkov oz. uporabnih sporocil ima tak listek in čim starejši, tem več je vreden in pomemben za zgodovino. Veliko takih papirčkov skupaj, smiselno urejenih in razvrščenih po vsebin, daje prav zanimivo mozaično sliko življenja in razmer večjega ali manjšega okolja v različnih obdobjih. O tem se lahko vsakdo sam prepriča, če si ogleda razstavo Življenje na listkih 1945 — 1990, ki je od minulega petka, 10. maja, odprtia v malih dvoranih Dolenjskega muzeja v Novem mestu.

Na razstavi, ki sta jo pripravila Muzej ljudske revolucije Slovenije iz Ljubljane in Dolenjski muzej, stoji iz tisočev takšnih papirčkov, zbranih vsepovod na Slovenskem. Že bezen pogled nanjo pove, da more biti zanimiv dokument, prav vse, od voznega listka do etikeete za pivo, od starega računa za čevljivo do solskega spricelave, od izkaznice obiralca koloradskega hrošča v prvih povojnih letih do bankovcev, od vizitke do osmrtnice. Starejši obiskovalci se bodo ob ogledu razstave tudi nekaj zavabili, saj jih bo marsikaj spominjalo na čase, ko so preugreti aktivisti celo neumnosti vzklikali »živela.«

Ob otvoritvi sta nekaj besed o razstavi in namenu povedala ravatelj Dolenjskega muzeja Bojan Božič in kustos Ludvik Tončič. Slednji je postavil razstave tudi strokovno obrazložil in ob tem pozval obiskovalce, naj listke, kakšne vidijo na razstavi, in podobno gradivo, če ga ne potrebujejo več, dostavijo Dolenjskemu muzeju.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Nad 5000 jih je že prestopilo prag Miniarta

ČRНОМЕЛJ — V galeriji Miniart bodo do konca maja na ogled akvareli ljubljanske likovne pedagoginje Neve Virant — Vranec. Razstavo so odprli minuli četrtek in z njo tudi obeležili drugo obletino delovanja te galerije, ki jo od začetka vodiča organizator kulturnega življenja v Beli krajini in glasbenik Silvester Mihelčič in njegov sin Silvester. Naj bo obletino priložnost, da na kratko preletimo dogajanja v Miniartu minuli dve leti in ocenimo njihov pomen.

Za otvoritveni dan Miniarta šteje 6. maj 1989, ko se je kot prvi razstavljač v tej galeriji predstavil s svojimi deli domaćin, akademski kipar Jože Vrščaj. To je bil dogodek za Črnomelj, ki do takrat ni imel stalnega likovnega razstavščina in je bil močno prikrajan za tovrstne prireditve. Že prva razstava je imela velik odmev med belokranjskimi ljubljansko likovne umetnosti. Vrščaj pa je z lastnimi razstavljalci izkušnji in nasveti Miniartu pomagal, da si sčasoma izobiloval svojo podobo in likovno ponudbo.

Do zdaj se je v tej črnomaljski galeriji (na Kolodvorskem cesti 37) zvrstilo 22 likovnih prireditv. S samostojnimi razstavami se je predstavilo 14 avtorjev, od tega pet akademskih slikarjev in kiparjev, na treh skupinskih razstavah pa so bile na ogled dela 38 ustvarjalcev. V Miniartu sta bili tudi dve razstavi glasbil, v organizaciji te galerije pa je bila v Črnomelu tudi promocija pesniške zbirke Pacem in terris semiškega rojaka Lojzeta Krakarja. In še kaj drugega bi lahko omenili.

Veliko organizacijskih in izvedbenih zaslug si je galerija Miniart pridobila sodelovanjem pri l. belokranjskem likovnem bienalu, ki je povezel 22 belokranjskih likovnikov, in to amaterskih in solarnih slikarjev, grafikov in kiparjev. Del razstave bienala so postavili v Miniartu, del pa v kulturnem domu. Podobno kot pri prvem sodelovanju galerija tudi pri drugem bienalu, ki ga pripravlja že kar mesec, odpri pa ga bodo v petek, 14. junija, ob 20. uri, dan pred jurjevanjem. K sodelovanju so povabili 24 likovnikov, ki delujejo v Beli krajini, in tiste, ki živijo drugje, po rodu pa so belokranjske razstave tudi promocija pesniške zbirke Pacem in terris semiškega rojaka Lojzeta Krakarja. In še kaj drugega bi lahko omenili.

Veliko organizacijskih in izvedbenih zaslug si je galerija Miniart pridobila sodelovanjem pri l. belokranjskem likovnem bienalu, ki je povezel 22 belokranjskih likovnikov, in to amaterskih in solarnih slikarjev, grafikov in kiparjev. Del razstave bienala so postavili v Miniartu, del pa v kulturnem domu. Podobno kot pri prvem sodelovanju galerija tudi pri drugem bienalu, ki ga pripravlja že kar mesec, odpri pa ga bodo v petek, 14. junija, ob 20. uri, dan pred jurjevanjem. K sodelovanju so povabili 24 likovnikov, ki delujejo v Beli krajini, in tiste, ki živijo drugje, po rodu pa so belokranjske razstave tudi promocija pesniške zbirke Pacem in terris semiškega rojaka Lojzeta Krakarja. In še kaj drugega bi lahko omenili.

Iz vsega tega je razvidno, da se je Miniart v dveh letih delovanja ne le v celoti vrzel v črnomaljsko kulturno življenje, temveč je temu življenju veskozi dajal pomenljive tone in barvo pa tudi impulze, še posebej na likovnem področju. To pa ni nepomembno. Postal je kulturno žarišče, ki mu je uspelo vezati nase najravninčnejše ustvarjalce, ne samo likovnike, in ki postaja čedadje bolj zanimivo tudi za obiskovalce. Do zdaj je njegov prag prestopilo več kot 5.000 ljudi ob bližu in daleč, v naslednjih letih pa se nadaja še večjega obiska.

I. Z.

PEVSKI VEČER

TREBNJE — V tukajnjem kulturnem domu so v pondeljek, 13. maja, zvezč nastopili otroški pevski zbor OŠ Mokronog, OŠ Šentupert, OŠ Veliki Gaber, OŠ Mirna in OŠ Trebnje, mlajši mladinski zbor Glasbene šole Trebnje (ta bo nastopil tudi na bližnjem mladinskem pevskem festivalu v Celju) in mladinska zborna OŠ Veliki Gaber in OŠ Trebnje.

OB JUBILEJU

NOVO MESTO — V počastitev 245-letnice novomeške gimnazije je bilo zadnje dni v Novem mestu več prireditv: 7. maja so odprli v gimnaziji avli razstavo izbranih maturitetnih allog, 10. maja ob 20. uri v Fotogaleriji razstavo fotografij nekdajšnjih gimnazijev Bojanu Radoviću in Saši Fuisu in 13. maja v svl ADK razstavo fotografij gimnazijca Gregorja Bernarda, v Kozinovem dvorani glasbene šole Trebnje (ta bo nastopila tudi na bližnjem mladinskem pevskem festivalu v Celju) in mladinska zborna OŠ Veliki Gaber in OŠ Trebnje.

Prvi korak k pravi gimnaziji so v Novem mestu kakor tudi drugod v Sloveniji že naredili, ta pa je v tem, da se govori o enotnem gimnaziskem programu in ne obenem tudi o pedagoškem, kar je bilo prej. »V okviru enotnega gimnaziskoga programa oziroma izbirnosti, ki jo ta omogoča, imamo pri nas v tem šolskem letu že tri oddelke, ki so obnovani naravoslovno in enega jezikovno-humanističnega. Na tem oddelku se je kot predmet ponovno vrnila latinščina, ki se bo poučevala vsa štiri leta, več je tudi semantične zgodovine, humanistike ipd. Seveda je gimnaziski program že zdaj oblikovan tako, da je prilagojen tistim dijakom, ki bodo kasneje želeli studirati za pedagoške poklice,« razlagata prof. Fuisova. »V prihodnosti,« brz doda, »pa bi želeli oblikovati tak program, da bi bilo kot včasih. Da bi imeli naravoslovno, humanistično in klasično gimnazijo, se pravi tudi reden oddelek klasične, kar bi seveda pomenilo ponovno uvedbo tudi grščine.«

I. ZORAN

ORGELSKI KONCERT

NOVO MESTO — V nedeljo, 19. maja, ob 8. uri zvezč bo v prečenski cerkvi orgelski koncert, na katerem se bo predstavil organist Filip Kržnik iz Trbovelja. Izbranimi skladbami iz bogate orgelske glasbene literature bo prikazal razvoj in pestrost tovrstne glasbe ter zmogljivost instrumenta samega.

pisma in odmevi

Odgovor Zvonki

Kako je z odyozom odpadkov v KS Žužemberk

Odlok o ravnanju z odpadki občine Novo mesto (Sk. D. list št. 19/87) zavezuje Komunalo Novo mesto, da organizira odvoz komunalnih odpadkov iz naselij v novomeški občini po predhodno izdelanem programu.

KAKO POTEKA DELO?

Uvajanje odvoza komunalnih odpadkov smo se lotili v sodelovanju z vodstvom krajne skupnosti. V skladu z dogovorom s predstavnikom krajne skupnosti Žužemberk smo vsem gospodinjstvom v krajnji skupnosti poslali obvestilo o uvajanjem organiziranega in rednega odvoza komunalnih odpadkov iz njihovega kraja. V obvestilu je podrobno obrazložena problematika onesnaževanja okolja, obveznost Komunale in občanov po zakonodaji, opisan pa je tudi način in postopek uvajanja odvoza odpadkov v njihovi krajni skupnosti. K temu dopisu smo priložili še obvestilo občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora ter obrazec za prijavo površin.

Veseli nas, da se velik del občanov zaveda odgovornosti, ki jo imamo vsi skupaj do svojega okolja in do narave. Od prizadetnosti nas vseh je odvisno, ali bomo svoje okolje ohranili zdravo, čisto in čim bolj urejeno ter s tem omogočili zdravo življenje nas in prihodnjih rodov.

Iz zgornjega sledi, da navedbe ge. Zvonke niso točne.

V. d. direktorja:
ADOLF ZUPAN, dipl. iur.

Še o »Vpitju«

Pojasnilo na bodico

V 19. številki Dolenskega lista je bila v rubriki Novomeška kronika na strani 19 objavljena notica o tem, kakšen odnos imajo delavci Bistrica Zajc na Gorjancih do svojih gostov. Ker notici ni pokazala pravega vzroka dialoga med delavci Bistrica in našim gostom Alojzom Stanišč-Zludom, dajemo naslednje pojasnilo:

Alojz Stanišč-Zlud s Konca pri Podgradu in njegov zet sta prisla v naš bistro v petek, 3. maja, okoli 12. ure dopoldne. Res, da je Lojze bil v delovni obliki (kar nas nikoli in tudi ne bo motilo), vendar z močno z ilovico obloženimi delovnimi čevljimi, s katerimi je namerno napravil skoraj dvacet metrov dolgo ilovnato sled po asfaltovem pločniku. To mu ni bilo dovolj in je s takšnimi čevljimi stopil še v lokal ter mal.

Natakarica je gosta postregla, potem pa sem vstopil v lokal še jaz. Gostu sem rekel: »Kako moreš biti tak človek in počneš takšno svinjanje, saj si star šestdeset let.« Poleg teh sem naložil še nekaj kreplih sedel v povisanem tonu. Alojz se je nato posbral na lokala, njegov zet pa je še nekaj časa ostal naš gost.

Z Alojzom Stanišč-Zludom imamo slabe izkušnje. Večkrat nam je že povzročil težave, zlasti se rad zapleti v dialog z natakaricami, kar mu pa se ni dovolj, saj jih zelo radi grobo otpitava z rokami. Omenim naj tudi primer, ko je eno od njih celo podrl na tla. Lepo prosim njegovo češko Dragico, da govorji resnico.

DRAGO BADOVINAC

• Vecina ljudi se lahko v družbi govorja samo na račun drugih. (Van vanargues)

• Obiščite ZSSR, preden ZSSR obiše vas. (Grafit iz Hamburga)

• Vlada varčuje, dvajset ministrov si delene možgane. (Grafit)

• Vsaka oblast postane prijazna, ko je zrela za odstrel. (L. Krefl)

Takšnega odnosa oblasti si ne zaslužimo

Zakaj stavka dijakov

Zveza četrtošolcev Slovenije in Zveza dijakov Slovenije na svojo veliko žalost ugotavljata, da se v teh dveh mesecih, odkar je stavkovni odbor intenzivno obveščal javnost o problematični zaključni izpitov, potem ko smo pripravili opozorilne demonstracije, ko se je sestal še Strokovni svet Skupščine RS na svoji izredni seji ter ko se je sestala skupščinska komisija, da se situacija za dijake ni spremenila na boljše niti za ped. Pristojni si tako še vedno podajajo dijake kot pingpong žogico in nas cementirajo s »pravno-formalno-strokovnimi« razlogi, ne da bi seveda pri tem mislili na mlado generacijo.

Ob tej trditvi je France Cvinkel pisec zastavil polemično vprašanje: Kako neki naj bi domobranci reševali piloti iz zavezniških letal, ki so bila sestreljena nad Slovenijo, saj so bili vendar v sestru najbolj zagrizenih nacističnih oddelkov SS oz. pod njihovo komando? To vprašanje je zlasti utemeljeno te dni, ko praznjujemo 50. obletnico ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda in ko se Slovenci znova prepriamo, na čigavi strani se je kdo med vojno boril, kdo ima zasluge za osvoboditev in sedanjo natajajočo samostojnost slovenskega naroda.

Celotno zadevo o zavezniških letalih iz sestreljenih letal nad Slovenijo najbolj pozna novinar in pisatelj Edi Šelhaus, ki je po vojni proučil vse dosegive primere o zavezniških letalih, v

Kdo je reševal zavezniške letalce

Kakšna je zgodovinska resnica o pilotih iz zavezniških letal, ki so bila med vojno sestreljena nad Slovenijo — Pismo Johna Blatnika, uglednega ameriškega kongresnika, ki je doma na Dolenjskem

Letos 17. februarja je Franci Petrič v Družini zapisal, da je dr. Vladimir Meršol kot primarji bakteriološkega oddelka za naležljive bolezni v ljubljanski splošni bolnični med vojno veliko pomagal vsem, ki so jih okupatorji pregnali in številni tudi skrili na svojem oddelku. Med temi so bili tudi zavezniški piloti, ki (da) so jih rešili domobranci.

Ob tej trditvi je France Cvinkel pisec zastavil polemično vprašanje: Kako neki naj bi domobranci reševali piloti iz zavezniških letal, ki so bila sestreljena nad Slovenijo, saj so bili vendar v sestru najbolj zagrizenih nacističnih oddelkov SS oz. pod njihovo komando? To vprašanje je zlasti utemeljeno te dni, ko praznjujemo 50. obletnico ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda in ko se Slovenci znova prepriamo, na čigavi strani se je kdo med vojno boril, kdo ima zasluge za osvoboditev in sedanjo natajajočo samostojnost slovenskega naroda.

Tega so se zavezniški piloti na splošno dobro zavedali. Zato so svoja težko poškodovana letala, če le mogoče, usmerjali proti tako imenovanemu parti-

zanskemu ozemlju, nad katerim so potem posadke izskočili s padali. Številni zavezniški letali so, zlasti v drugi polovici leta 1944 in v letu 1945, imeli svilene zemljevide naše dežele, na katerih so bila tudi označena osvobojena ozemlja, kjer je bilo še najvarnejše skočiti iz poškodovanega letala. S takimi svilennimi rutami — zemljevidi so piloti oskrbeli pred poleti z zavezniških letalskih baz v Italiji.

Sicer pa domobranci tudi niso imeli nobene možnosti, da bi sestreljene zavezniške letalce vracali vitezom. To bi lahko počeli le, če bi jih prepuščali partizanom, česar pa seveda niso mogli in ne hoteli. Partizani so namreč imeli na osvobojenem ozemlju zasilna letališča, na katerih so zlasti ponoči pristajala zavezniška letala, ki so partizanom do-

leta, zato pa je bila zavezniška letala, ki so partizanom do-

Izvršenje odboru ZZB NOV Republike Slovenije je med drugim pisal: »V Ameriki se še vedno dobro spominjam, da je bila med vsemi tako imenovanimi vzhodnoevropskimi državami Jugoslavija edina, ki se je tako herojsko borila proti okupatorju — tu je ceno strašnih žrtv in trpljenja ljudi.«

Letos, od 1. do 6. maja, se bomo borili v Los Angelesu, v Kaliforniji, ameriški aviatorji, ki so bili sestreljeni v zraku nad Evropo v času njihovih bombarderskih misij in ki so potem, ko so odskočili s padalom, bili rešeni in se vrnili v svoje domače baze. Veliko število med njimi je bilo tako rešenih v Sloveniji, da so se lahko vrnili k svoji enoti, 15. oddelku ameriških zračnih sil, stacioniranih v Bariju v Italiji. Prenesel bom tem veteranom — aviatorjem vaše pozdrave in vem, da lahko izročim njihove pozdrave in najboljše želje vam, s katerimi nas povezujejo globoka čustva in spomini...«

Se posebej bi želeli izraziti naše spoštovanje spomini tistih hrabrih Slovencev, borcev in državljanov iz vseh plasti ljudstva, ki so žrtvovali svoja življenja v vašem boju za svobodo, kakor tudi, da izrazim svoje spoštovanje spomini tistih soborcev, ki so nas zapustili v zadnjih petdesetih letih.

Vaš ameriški prijatelj
JANEZ BLATNIK
V. B.

Your American Friend of Slovene Descent

Janez Blatnik
Janez Blatnik

OKTOBRA 100. OBLETNICA ZAPRETJA LIVARNE NA DVORU — Tu kajšnji odbor za pripravo muzeja izdelkov dvorske železolivarne vneto dela vrsto let skupaj z Zavodom za zaščito naravne in kulturne dediščine in Dolenskim muzejem na pripravi možne lokacije za obširno zbirko, katero je odstopil pokojni režiser in pisatelj Marjan Marin. Želja g. Marinka je bila, da zbirka ostane Dvoru. Odbor, zlasti pa gonični sili odbora Janko Skube in prof. Franci Može, si prizadevajo, da bi bila celotna zbirka razstavljena na samem kompleksu nekdajše železolivarne, katero 100. obletnica zapretja bo oktober letosnjega leta. V tej smeri je tudi tekel zadnji razgovor odbora z g. Grobovškom (ZNKD), g. Božičem (Muzej) in predstavnikom podjetja Novoles. Na sliki nekaj izdelkov železarne na Dvoru. (Foto: S. M.)

Sto let po ukinitvi železarne

Ali bo letos na Dvoru postavljena muzejska zbirka Marjana Marinka?

Letos mineva sto let, odkar je prenehala obravati železolivarne na Dvoru. Ponašala se je z zvenecim nazivom: Cesarško privilegirana tovarna za litolitno in kovano železno blago kneza Auersperga. V skoraj stoletnem delovanju je veljala za najpomembnejši železarski obrat na Kranjskem. Njene izdelke je najti marsikje po delovniških vaseh in mestih pa tudi drugod po Sloveniji in v viših avstrogrških pokrajinih. Izvažali so jih tudi v Italijo in Srbijo. Izdelovali so vse, od drobnih predmetov za vsakdanjo rabo do peči in celo mostov. Na marsikaterem pokopališču še danes lahko videte železne krize, narejene na Dvoru. Ohranjene je nekaj vodnjakov, npr. v Žužemberku in Višnjem Gori, ki krasijo trge večjih naselij. Ti izdelki nimajo le uporabne vrednosti, so namreč zelo lepo oblikovani in zbujujo občudovanje tudi sedanjih mojstrov.

Dolejski muzej je leta 1980 z razstavo »Železarna na Dvoru« — razstavo so videli v Novem mestu in Ljubljani — zbudil precejšnje zanimanje za predmete dvorske železarne. Že takrat se je porodila ideja o ureditvi stalne zbirke. Najbolj vnet zagovornik te zamisli je bil sedaj že pokojni književnik in režiser Marjan Marin. Sam je zbral veliko predmetov na Dvoru in v okolici in jih restavriral. Želel je, da bi bila njegova zbirka skupaj z zbirko Dolenskega muzeja stalno razstavljena na Dvoru. Kljub prizadevanju nekaterih — občina Novo mesto je na Dvoru odkupil hišo, namenjeno železarskemu muzeju — se ta zamisel še ni uresničila. Eppur si muove, in vendar se nekaj premika, bi lahko rekli za sedanje dogajanje.

Marian Marin je v oporoki zapisal, da podarja zbirko Dvoru, kolikor bodo tam urejene primerni razstavnost prostori. Nedopustno bi bilo zapraviti priložnost in ne urediščni njegove želje. Obstaja pa veliko predvsem finančni problemi. Adaptacija muzejske hiše zahteva velika finančna sredstva. Dolenski muzej, ki naj bi strokovno skrbel za zbirko, jih nima, prav tako jih nima krajevna skupnost Žužemberk. Soglasno mnenje je, da bi že odkupljeno hišo zamenjali za bivošo železarsko stavbo, s katero upravlja Novoles. Tudi v tem primeru bi bila potrebna precejšnja sredstva.

S prizadevanji za ureditev železarskega muzeja na Dvoru nikakor ne bi smeli odnehati. Tak objekt lahko predstavlja veliko turistično zanimivost. Upamo lahko, da se bodo tega zavedli in le domačini, ampak tudi tisti ljudje v občini oziroma republiki, ki z vplivom in finančnimi zmožnostmi lahko kaj pomagajo. Preveč milinov ob Krki se je že podrl in preveč gradov je ostalo po vojni v ruševinah, da bi lahko mirno gledali, kako dragocena kulturna dediščina izginja tako rekoč pred našimi očmi. Da postajamo ob tem kljub havbam zidanicam in novim avtomobilom čedalje večji revježi, se zaveda malokdo.

FRANC MOŽE

Prisredoval je tudi sporocilo britanskega brigadnega generala Petra N. M. Morrisa, ki je prvih prišel v Slovenijo septembra 1943. S slovenskimi partizani je prestal nemško ofenzivo jeseni 1943 ter poleti 1944 zamenjal majorja Jonesa kot šef britanske vojne misije pri Glavnom štabu NOV Slovenije ter postal na tej dolžnosti do konca januarja 1945. Sodeloval je v več vojaških operacijah slovenskih partizanov, med drugim v napadu in rušenju Štampetovega mostu. Tako je med drugim pisal izvršenemu odboru ZZB NOV Republike Slovenije:

»Preteklo je petdeset let od ustanovitve slovenske Osvobodilne fronte, ki so vodili sestreljeni v zraku nad Evropo v času njihovih bombarderskih misij in prišeli do slovenskih partizanov, ki so mu omogočili vrnjenje v domovino, je napisal knjigo «Once only — Samo enkrat». V njej lahko med drugim preberemo: »Želim, da bi ljudje v Angliji vedeli, kaj vse so prispevali jugoslovanski partizani za dokončno zmago v tej vojni — prav gotovo več kot katerikoli narod v Evropi.«

V srečih pilotov, ki so jim slovenski partizani rešili življenje med drugo svetovno vojno, ljubzenec do Slovenije ni nikoli ugasnila. Tako je eden med njimi, John Rucig in Ballston Lager v državi New York, telefoniral Ediju Šelhausu: »Čestitam ob 50-letnici vaš Osvobodilne fronte. Sem eden izmed ameriških letalcev, ki so jih pri vas med II. svetovno vojno rešili partizani. Kot sin staršev slovenskega porekla sem ponosen na pomoč, ki ste jo Slovenci med vojno nudili ameriškim letalcem.«

Prisredoval je tudi sporocilo britanskega brigadnega generala Petra N. M. Morrisa, ki je prvih prišel v Slovenijo septembra 1943. S slovenskimi partizani je prestal nemško ofenzivo jeseni 1943 ter poleti 1944 zamenjal majorja Jonesa kot šef britanske vojne misije pri Glavnom štabu NOV Slovenije ter postal na tej dolžnosti do konca januarja 1945. Sodeloval je v več vojaških operacijah slovenskih partizanov, med drugim v napadu in rušenju Štampetovega mostu. Tako je med drugim pisal izvršenemu odboru ZZB NOV Republike Slovenije:

»Preteklo je petdeset let od ustanovitve slovenske Osvobodilne fronte, ki so vodili sestreljeni v zraku nad Evropo v času njihovih bombarderskih misij in prišeli do slovenskih partizanov, ki so jih rešili partizani. To je bilo zelo majhno partizansko spremstvo, ki je pod ognjem sovražnika izkazalo vso čvrstino in spretnost.«

Doljenje pa lahko še zlasti veseli pozdravna čestitka Johna Blatnika ob 50. obletnici ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda, saj smo lahko upravljeno ponosni na tega knelega, ugledega moža našega rodu, sina slovenskih staršev, ekonomskih izseljencev v Ameriko (njegov rod izvirja iz Uršnega sel, sodnika imata v Dobindolu).

UKANILI SMO APRIL

Belo lepo vreme, ne bo lepega vremena, bo lepo... Vreme bo! Rezervno perilo, dežne, pelerine v hranbrih na gremu na Zasavsko gor! V lepo urejeni koči so nas prijazno sprejeli, čeprav nas je bilo kar nekaj čez petdeset. Oskrbenik je kot pravi posni uslužbenec žigosal dnevnike. Ker je apri lepo miroval, smo krenili proti Geosu. Po poti, ki vodi po gozdovih in med njivami, smo srečevali same pridne ljudi. Spravljali so les, sejali, sadili, grabil. Pa naj je kdo reče, da Slovenci nismo delavni! Ustavili smo se v prijetni vasi Klenik in si ogledali model znamenite vsake slike. Ko smo se vzpenjali proti geometričnemu središču Slovenije, smo pridno gledali naokoli, da bi se mi odkrili kakšno arheološko bogastvo. Žal ni bilo nič. April pa nas le ni pozabil, pridno je zalival avtobusi, mi pa smo mu skozi okna kazali osle.

VIKTOR OBLAK, predsed

Ameriško pismo

Na kratko iz pisma, poslanega 25. aprila 1991

NABIRAO REGRAT — Zadnje čase pisanje počiva. Hodimo v okolico Cleveland, kjer imajo farme tudi nekateri Slovenci, nabirat regrati, ki ga imam zelo rad. Amerikanci ga ne jedo. Pravijo, da je to hrana za krave.

CUDNE IZJAVE — Zadnjic je bila tu Spomenka Hribar in je baje dajala nečude čudne izjave, ki emigrante jezijo. Po teh govorih namreč ne bi prišli pred sodišče tisti, ki so pobijali po vojni, ker je to že zastaran; pridejo pa na sodbo tisti, ki so pobijali med vojno, če jem je to dokazano. Cudna logika.

DINAR PADA — Ameriški časopis si pišejo, da je veliko evropskih agencij odpovedalo počitniške aranžmaje v Jugoslaviji. Wall-Street Journal pa piše, da dinar zelo devalvira. Še pred tem je bil pri vas 1 dolar 14 do 15 din, zdaj pa je tukaj dolar vreden ž 23 din. Tak skok je bil v tednu dni. Odvečne dinarje menjajo v dolarie ali DEM.

NOVO JUTRO — Dobil sem že štiri številke časopisa, ki ga izdaja Ivo Žajda. Meni se zdi malo čudno, ker piše tako neizprosno, ni pa pri dokumentiranju tako točen.

In še iz "Ameriške domovine":

NEMOČ SLOVENSKE DEMOKRACIJE — "... silno navdušenje nad zmago demokracije (na volitvah) je hitro uplahnilo zaradi vse prepočasnega reševanja nakopičenih problemov... Ljudje so razočarani nad počasnostjo sprememb... Mnogi govorijo, da bodo na prihajajočih volitvah... spet utegnili zmagati komunisti... Noben resen človek ne verjam, da bi komunisti po morbitini volilni zmagli po 45 letih neuspeha na oblasti vodili narod v lepo bodočnost..."

Lep pozdrav vsem E. C.

Bush vabi Udovča

Naš rojak povabljen

Ameriški predsednik George Bush priredil 23. junija Predsedniško večerjo, na katero je poleg številnih imenitnih gostov, podpredsednika Quayla, članov predsedniškega kabina in republikancev iz predstavnika doma povabljen tudi naš rojak Jože Udovč. Gre za vsoletni družbeni in politični dogodek, ki naj okrepi položaj Busha in njegove stranke.

Jože Udovč, ki že desetletja živi in dela v Združenih državah Amerike, je bil že večkrat deležen posebnih pozornosti in počastitev, med drugim so ga sprejeli za člana ugledne organizacije Republikanskega senatorjev notranjega kroga. Med podvigom, ki so pritegnili pozornost, je nekaj posebnega njegov prele Atlantika z enomotornim letalom leta 1988.

Jože Udovč ali Joseph Udovč, kot se zdaj uradno imenuje, je doma iz Podlisa pri Dobrinci na Dolenjskem. Otroštvo je preživel v veliki revščini. Očeta je izgubil, ko je bil star pet let, mati pa je z dinarstvom prevzimala pet otrok, ki tudi po mesecu niso videli kruha. V Združene države Amerike se je izselil kot dvajsetletni fantič. S trdim delom in pridnosti ter domiselnostjo mu je uspelo v »deželi priložnosti« ustanoviti lastno podjetje in se tudi drugače uveljaviti. Kljub več kot polstoletnemu življenu v ZDA je ostal zaveden Slovenec in Dolenjec, kot poučar v pismu našemu uredništvu, zato bo na večerji zahteval, da zaigrajo tudi kakšno slovensko polko.

Demokracija ni samo ene barve

Ob prvi obletnici Demosove vlade — Drama se sedaj šele začenja

Približuje se konec polnega šolskega leta učenja pluralne demokratične oziroma strankarske politike Demosove koalicije vlade. Mnoge predvolilne obljube so ostale neurešene, da ne rečem, da so se spremenile v laži, prežete s sovraštom, revanšizmom, klerikalizmom in sebičnim malomeščanskim egoizmom. Za nami je že kar nekaj Pušnikovih, Peterletovih, Ruplovin, Bučarjevih in Janševih koledarskih napovedi, ki se niso uresničile. Slovensko ljudstvo še vedno boju zaupca Kučanu in Drnovšku. Zgodovinska zasedanja slovenskega parlamenta pa se nadaljujejo, recimo ponavljajo, kajti zgodovinska resnica ostaja še vedno ista. Kdo ne usmiljeno ruši preteklost, ne more

ustvarjati ne sedanjosti in ne prihodnosti. Zaradi našteti slabosti, obenem pa še zaradi neodgovornosti, nesposobnosti in končno zaradi demoraliziranih v odstojane zvesti izvoljenih demokratičnih ljudskih poslancev, se ob obtožbah in preglašovanjih ne dogaja dosti vrednega za boljši in lepsi jutri slovenskega ljudstva. Podobe z zasedanja zborov parlamenta so povsem enake kot z zasedanjem pretekle socialistične samoupravne delegatske skupinice. Razlika med njima pa gre še vedno bolj v prid prejšnji delegatski socialistični skupini.

Slovenija je teritorialno med seboj sprita in razdeljena. Takočni težnjem pa botrujejo tudi nekateri slovenski ministri.

Poskus ocene nekega vladanja

Kot nekoč Galileo zatrjujem: In vendar se vrti!

Ob vseh mogočih napadih, ugibanjih, podtikanjih in nizkih udarcih sem se odločil, da napišem tudi jaz svoje mnenje o »nesposobni« slovenski vladi. Gleda na to, da je očitkov kar precej, bi se tu omeljal na pozitivne vidike vladanja »Peterleovega podjetja«.

Glavni očitki »konstruktivne« opozicije so naperjeni proti gospodarskim ukrepom, socialni politiki, vplivom na medije, ukvarjanju s stvarmi, ki se opozivajo zdravju. Kljub več kot polstoletnemu življenu v ZDA je ostal zaveden Slovenec in Dolenjec, kot poučar v pismu našemu uredništvu, zato bo na večerji zahteval, da zaigrajo tudi kakšno slovensko polko.

Ob začetku vladanja je novo vlado čakala velika dota. Večina stvari v tej

doli so bili že zgoraj navedeni problemi. Napovedi o brezposelnosti ob koncu leta 1990 so govorile o številkah 100.000. Z ukrepi je vlada obstala pri številu 35.000. Očitek, da vlada brskata za kostmi, se mi zdi vsaj neokusen, če že ne nemoralen. Vlada ne more nositi odgovornosti za to, da se iz dneva v dan odkrivajo mesta množične povojne morije. In če mnogi ljudje po petdesetih letih izvijejo, kje počiva njihov sorodnik ali znaneč, in mu prizgoje lučko, je to prej uspeh kot pa neuspeh nekega vladanja. Očitek vladi, da se želi polasti vpliva na medije, je smejen. »Samostojno« Delo, »neodvisni« Dnevnik, da, — samostojna in neodvisna, kar se tiče pozicije, in toliko bolj odvisna in nesamostojna od opozicije. Želja po vladnem časopisu je zato normalna in naravna. »Slovenec« bo vladni časopis, toda očitno ga bodo prehitile »Novice«, ki bodo »samostojne« in »neodvisne«, kar zadeva vlado, seveda.

Gospodarski problemi, kot so Elan, Metalna in pri nas doma Novoles, Iskra, Novoteks, so podelovani. V času veseljstva kaosa pri nas, ko vsakdo lahko denar tiska, ga vzame in ne vrne,

ko je edini optimist smejoci se gospodar, ki hodi po svetu in skuša prepričati so-

govornike, da ima stvari edino v rokah,

se vlada ne more obnašati drugače,

kot da igra vlogo gasilca in skuša čim bolj zmanjšati proračun. In to je tudi storila. Verjetno se bo gospodarska situacija še bolj razjasnila, ko bo rešen problem lastništva. Tudi s tem je vlada močno zasedena. Vse, kar je bilo odstavljen (lep izraz za krajo), je po vseh moralnih zakonih potrebitno vrniti. Prejšnji lastniki so po večini tudi dobro gospodarili, tako da je to že delna rešitev problema. V petdesetih letih, ko so nekateri v imenu ljudstva in delavstva samoupravljali, je veliko ljudi vložilo mnogo svojega kapitala — dela v to lastnino. Ta kapital, za katerega se opozicija tako boji, pa je — vsaj po stanju našega gospodarstva — že v veliki meri zapravljen. Verjemite, da ni bil zapravljen v enem letu.

Menim, podobno kot nekoč Galilei, da se pri nas kljub vsemu obrača na boljše. Čuti se, da se nekdo trudi stvari peljati drugače, kot so jih peljali do sedaj. Izboljšati pa jih želi na civiliziran, umirjen način. Navsezadne je danes veliko bolje tudi za opozicijo: včasih je postavljeni in neizvoljeni pozicija oblasti opozicijo preganala; današnji ščiti poslanski imuniteta. Samo toliko, da se ve.

JANI KRAMAR

PISATELJEV NAPORNI DAN

KOČEVJE — Pisatelj Miha Mate je pred praznini sodeloval na zaključnih prireditvah letošnje bralne značke najprej za učence 1. razreda, nato pa še za učence 2. do 4. razreda. Učiteljice pa so skušale pisatelju čim bolj koristno za kočevsko kulturno izrabiti in so zaprosile, če bi hotel imeti popoldne še srečanje z učenci kulturno-literarnega krožka.

Pisatelj Mate, ki je po rodni Ribnici, je seveda tudi po ribniško širokogruden in Segav. Učiteljicam je odgovoril:

»Seveda se bom popoldne pogovoril še z mladimi kulturniki in literati, in če je treba, zvečer še z učiteljicami.« /LF P-c

KOČEVSKA VZPOREDNICA

Pred kratkim je neki visoki republiški funkcionar očital, češ da se v republiški skupščini razpravlja in sklepajo prav dane o važnih zadevah, predsednik Lojze Peterle pa potuje na Francijo, namesto da bi bil doma.

Nekaj podobnega je izjavil nekdo v Nemški Luki na Kočevskem. To je bilo prav takrat, ko je bil predsednik Tito na enem svojih potovanj v Egipt, v Nemški Luki pa nekaj boleznen morila kokoši. Morda kritična izjava prizadetega reja kokoši je bila tako: »V Nemški Luki reče crkavajo, Tito je pa pri Naserju v Egiptu.«

P-c

V Kočevju balinajo z ljudmi

Klub obljudbam in zagotovilom Hudolinovi že 6 let čakajo na stanovanje, čeprav so možnosti zanj bile

mi, odločili na referendumu, da prenešo gospodino Rog v last organizacije ZSM. Tako hotel te zadeve ni dolžan reševati, pa še denarja nima.

Na stanovanjski skupnosti njen vodja Antun Gasparac o zadevi ni vedel dočista, ker je komaj dobro prezel to dolžnost. Pozanimal se je pri prejšnjem vodji. Za omenjeni dokument z dne 1. aprila 1995 ni vedel, pač pa za drugega z dne 6. oktobra 1988, ki med drugim pravi, da je v skladu s predpisi dolžna zagotoviti nadomestna stanovanja organizacija ZSM (zdaj pa velja za to njen naslednik LDS) ter da naj podjetji Trgopromet in hotel Pugled denarno pomagata pri zagotovitvi nadomestnih stanovanj. Podjetji pa za to akcijo nista kazali zanimanja.

Pri LDS se nisem oglašil, ker je znan, da ta stranka nima denarja in da omenjena stavba razpadajo. Pri Trgoprometu odgovornega uslužbenca nisem dobil, direktor Ivan Glad pa je vedel, da je biši predsednik IS občine Lado Lenassi zagotobil, da so nekateri variante, po katerih se bo dala zadeva rešiti. Predstavnik občinske skupinice Miro Ferlin pa je dejal: »Ta stanovanjski problem bo rešen v okviru sprememb namembnosti te zgradbe, ki bo vključena v sklop bodoče tržnice ali bodočega trgovsko-poslovnega središča.«

Rešitev se torej nakazuje. Žal pa reševanje trajajo predolgo, že dobrih šest let. Balinjan iz ljudmi je bilo dovolj in čas je, da odgovorni izpolnijo dane obljube.

J. PRIMC

Brez Dolenjca je kot brez električne

Videorekorder je prisel v prave roke

ŠENTJURIJ — »Nisem mogel verjeti, da Miklavž nosi tudi maja,« so bile prve besede ob srečanju z našim prvim nagrajencem v akciji Dolenjskega lista Jožetom Draganom iz Sentjurja pri Mirni Peči. Že v tem smo mu kar na dom prinesli videorekorder in preprali smo se, da je roka naše tajnice Ljudmila Brulc

med vsemi naročniki, ki so že poravnali naročino, izbrala pravega. Draganovi so naši starci naročniki že 27 let in računalniki so ugotovili, da še nikoli niso bili terjani zato, ker niso poravnali dolgo do časopisa. Naše nagrade sta bila še posebej vesela Draganova najmlajša družinska člena Tina in Borut, saj se bosta sedaj po mili volji lahko nagledala risank ter otroških in mladinskih filmov.

Draganovi žive od kmetije. Na leto oddajo dobro 20.000 litrov mleka in zredijo 4 tone pitane govedi. »Za nas na kmetiji ni veliko časa za prebiranje časopisa in gledanje televizije. Pred časom smo tudi zaradi družinskega proračuna odpovedali Nedeljski dnevnik, Dolenjcu pa se moremo odpovedati, v četrtek bi manjal v hiši. Bilo bi pusto kot takrat, ko zmanjka električne,« je povedala Jožetova mama, žena dobitnika naše prve nagrade. J. P.

Grad spet oživlja

ČRNOMELJ — Restavracija, diskoteka in snack bar Grad v srednji Črnomelju so s 1. majem prešli v zasebne roke. Od podjetja Gostinstvo jih je za 10 let najel bivši vodja obrata Grad Jože Žagar. Podjetje se je po njegovih besedah odločilo za ta korak zaradi izgube obrata, Žagar pa je prepričan, da bodo morali slej kot prej preti v zasebne roke vsi družbeni gostinski lokalci z izjemo velikih koncernov.

»Sicer pa si ne delam utvar, da bom v lokal, ki je precej zanemarjen in v katerega bom moral veliko vlagati, če noč imel velik dobiček. Srečen bom, če bom prvi dve leti posloval s pozitivno ničljo, potem pa bi se mi moralo začeti tudi kaj vratiti. Če o tem ne bi bil prepričan, se gotovo niti ne bi odločil za najem,« razmišlja Jože, ki se zaveda, da bo potrebno v lokal postoriti marsiči.

Nekaj podobnega je izjavil nekdo v Nemški Luki na Kočevskem. To je bilo prav takrat, ko je bil predsednik Tito na enem svojih potovanj v Egipt, v Nemški Luki pa nekaj boleznen morila kokoši. Morda kritična izjava prizadetega reja kokoši je bila tako: »V Nemški Luki reče crkavajo, Tito je pa pri Naserju v Egiptu.«

P-c

KLJUB TEŽAVAM SMO ZMOGLI

»Tudi v teh težkih razmerah, ko nam politika kroji življenje in se ubadamo z drugimi življenjskimi težavami, nismo obupali, ampak smo vztrajali do konca,« je v uvodu pri otvoritvi asfaltirane ceste poudaril predsednik gradbenega odbora Grič, Anton Pevec. Krajani Čelovec in Grič smo s skupnim delom uspeli posodobiti cca 2100 m vaške poti in s tem zaključili dela na skoraj vseh trasah v tem koncu, ki spadajo pod okrilje KS Šmarjeta. Delo so kljub nekaterim težavam potekalo po planu, pri tem pa nam je pomagala tudi KS Šmarjeta, ki nas tudi takrat ni pozabila. S svojim delom pa so se izkazali tudi delavci Cestne podjetja, ki so dela zelo vestno opravili. Ni pa to konec naših načrtov, kajti pred nami so še dela, in sicer izgradnja mrliske vežice v Slapih, kar so že vložena sredstva, posodobitev ceste Mala Strmica in druga investicijska dela. Upamo, da bomo s pomočjo krajanov tega kraja in KS Šmarjeta naše plane tudi izpolnili. BRANE ZORAN GRIČ pri Klevežu

Revija cerkvenega petja

V kapiteljski cerkvi bila 2. revija slovenskih cerkvenih zborov — Pokrovitelj nadškof

NOV MESTO — V cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu, znani tudi kot kapiteljska cerkev, je 4. in 5. maja potekala 2. revija slovenskih cerkvenih zborov. Sodelovalo je 18 pevskih zborov iz Slovenije in zahraničja. Pokrovitelj prireditve, ki obeta postati tradicionalna, je bil slovenski metropolit nadškof dr. Alojzij Šuster. Reviji je tudi osebno prisostoval. To zanimivo srečanje cerkvenih pevcev je organiziral ljubljanski Micom v sodelovanju z novomeškim kolegijatnim kapiteljem in mladinskim programom TV Slovenija, omogočili pa so ga: ZKO Slovenije, Slovenska pevska zveza, priznavalni odbor za praznovanje 500-letnice Kapitija, novomeška občinska skupščina, ž

Čigavo seme bo klilo v mihoviških brazdah?

Kri ni voda. In kaj ni zemlja? Marsikaj bi se dalo povedati. Kajti za zemljo je bilo izrečenih že prenog besed, preliih nič koliko litor krv. Zemlja je nekaj, kar čutiš, vonjaš, imaš, po čemer hodiš. In koder hodiš po svetu, si kralj. Naj bo zapleta še tako majhna, je sveta. Zemlja je nekaj - to je človek vedno skoraj nagonko čutil, za kar se je treba boriti. Zemlje, pravijo še, ima na koncu vsak malo dovolj. Toda od začetka do konca je daleč. Vmes je prostora za vse možnosti.

Kaj je zemlja, bi dobro vedeli povedati nekateri senjernejski kmetje. Bila jina je odvzeta, a njen klic je desetletja pritajen ostal v njihovih srcah. Ko je bila dana priložnost, se je zopet oglasil in klicu zemlje so sledili. Vzeli so jo nazaj. Storili so nekaj, kar je tistim, ki so že dolgo odigrani od zemlje in roda, težko razumeti. Prialstili so si nekaj, kar je njihovo, pa v drugih očeh vendarle tuge. Prišli so kot kralji po svoju kraljestva. Zemlja so si vzeli z naravno pravico nadaljevalcev rodov davnih prednikov. Če jin je bila vzeta krivčno in s silo, so si po svoji naravnih pravicah dovolili vzeti jo nazaj na enak način. Kmetski zakon je bil vedno trd, a globoko pod hrabro skorjo vendarle pravičen.

KDO BO VRGEL SEME?

Začelo se je v začetku šestdesetih let, ko so bili kmetje z arondacijami in komasacijami ob več kot sto hektarjem zemlje. V upravljanje jo je prevzel zadružno poselstvo Draškovec, kmetje pa so dobili v zameno oddaljene parcele ali načinkostno nadomestilo, tisti, ki so se preveč puniti in niso hoteli pristati na sramotne pogoje, pa celo nič. Upiranje odločbam nič pom-1

galo, kajti tedanja oblast je puntarjem zagrozila s pendrek in zaporam. Kmetje so utihnili, bolje rečeno, potuhnili so se, globoko in duši pa so pestovali žalost in srd.

Z ustanavljanjem Kmečke zveze in porajanjem slovenske politične pomlad se je počasi obujalo tudi upanje, da bodo razlaščena zemljšča prišla kmalu spet nazaj v kmete roke. V predvolilnem boju je bilo marsikaj na hitro in zlahka obljubljeno in stranke so si s takimi obljubami marsikaje nabrale poceni glasove. Vendar tako enostavno tudi demokracija ni. Nasprom! Prav demokracija mora na vsakem koraku in natančno tehtati svoje odločitve, da ne bi povzročala nasilja in novih krivic. Kajti demokracija le tako lahko še ostane. Kaj kmalu se je morala torej soočiti z gromkimi predvolilnimi obljubami in jih postaviti na pravo mesto. V pravnih državah se morajo vse stvari odvijati po pravnem redu in sistematično. Vzpostaviti je treba vse vzdode, ki bodo zapleteno kolese pravice pravilno obračali. To pa ne gre kar čez noč.

Kmetje so čakali eno leto. Na dan je prišel osnutek zakona o denacionalizaciji, ki paje reševal le zadeve, povzročene z zakoni, sprejetimi do leta 1958. Senjernejski kmetje, razlaščeni po letu 1961, sebe v tem zakonu niso videli, zato je v njih zavrela. Zadruga, ki ima zemljšča v upravljanju, namreč tudi ni kazala nobene pripravljenosti, da bi jih kdaj nameralova vrniti, ampak je na njih nadaljevala z že začetimi investicijami. Tako je prišlo do vdora kmečkih traktorjev na kakih tridesetih hektarov veliko mihoviško gmajno, ki smo ga že opisali v prejšnji številki. Na desetine strojev je zemljo obrnilo in pripravilo za setev. To je bila demonstracija kmečke volje in moči ter hkrati tudi opozorilo, da misijo resno. Zadruga je prijavila dogodek pristojnim oblastem. Sankcij ni bilo. Nastalo je zatišje ob odločilnem vprašanju: kdo bo vrgel seme? Kdorkoli bi ga namreč vrgel brez soglasja druge strani, bi lahko izval dolgorajnejši konflikt.

KO PLUG TRČI OB ZAKON

Nekaj sestankov predstavnikov kmetov, občine in zadruge, ki so sledili oranju mihoviške gmajne, ni - dilo nobenih sadov. Senjernejska podružnica Kmečke zveze je zato sklicala v petek, 10. maja, sestanek, na katerem bi se pogovorili obe neposredno prizadeti strani, se pravi kmetje in zadruga svoje mnenje in nasveti pa bi povedali še predstavniki občinskih in republiških sekretariata za kmetijstvo in pravosodje, predstavniki Kmečke zveze in občinske skupščine.

Neprizadeti opazovalec bi rekel, da je bil sestanek zanimiv, poučen, deloma razburljiv in mestoma mučen. Tako je pač vedno, kadar se srečajo razgreta čustva s hladno črko zakona in si jo poskušajo podrediti. Vendar podrejanje ali zanikovanje zakona ni nič drugega kot anarhija ali, kot je bilo v razpravi večkrat podarjeno, revolucija. Že prej so bila verjeno izrečena o dogajanju na mihoviški gmajni tudi drugačna mnenja, ki so jih prilikovala aktualnim dogajanjem v južnejših delih države, kajti Jože Sedonja, predstavnik republiškega sekretariata za pravosodje, se je takoj na začetku svojega govora opravičil, da z nekaterimi že prej izrecenimi primerjavami ni misil žaliti kmetov, temveč kot pravnik le opozoriti na nepravost dogajanja, kar bi znal biti začetek zapletov.

Natančneje, kako se je dalo priti do razveljavitev odločb in do vrnilne zemlje po pravni poti, je razložil pravnik republiškega sekretariata za kmetijstvo Martin Hočevar. Nobeden od teh pogojev ne govorji v prid senjernejskih razlaščencev, saj so bili roki za uveljavitev pravic že zdavnaj zamujeni. »Vendar se vsi strinjam, da je treba zadevo urediti, toda ne more se urejati tako, kot se je takrat, kajti potem ne priznavaamo več te države niti njenega pravnega sistema,« je dejal Hočevar. »Minister Pirnat je izrecno izjavil, da ne bo dovoljeval, da bi se to kar na splošno urejalo, niti da bi upravnih organov razveljavljali pogodbne. Za to so pristojna sodišča. Tistim arondantom, katerim je bila zemlja odvzeta s pogodbo namesto odločbe, te pogodbe ravno sedaj potekajo in vrčanje zemljšča poteka brez problemov. Glede arondacije tudi ni več sporno, da so bila zemljšča po krivici odvzeta in doseženo je soglasje, da je treba zadevo urediti. Kje je treba urediti, pa je še dilema. Obstajajo tri možnosti: da grejo arondacije v zakon o denacionalizaciji, v zakon o kmetijskih zemljščih ali da se za to sprejme poseben zakon o arondacijah. Razlaščenci bi po zadnjih variantih še najprej prisliti do svoje zemlje. Država in sestavljalci zakona pa za to seveda potrebujejo določen čas, hkrati pa potrebuje čas za prilagoditev novim razmeram tudi zadruga. Mimo tega je poseg na tujo zemljo, pa tudi če se strinjam, da je vaša formalno pravno nezakonit.«

SKLONITE GLAVE IN ODIDITE
Težko je, ko kmetski plug zadene ob zakon. Kamen na njivi je z močnim traktorjem lažje izruti. Zakon pa je stvar, ki nekje od daleč in nevidno omejuje in prizadeva človeka. Zato je toliko težje razumeti, da je oblast, ki naj bi človeka pravzaprav ščitila, v času arondacij tako grobo in protizakonito nastopala. Več kmetov je o tem trpljenju glasno pričalo, kar je drugi še spodbudilo k temu, da je treba problem, krivico odpraviti tukaj in sedaj. Kako so morali

takrat pod grožnjami z zaporom, kmetje umolkniti in oditi sklonjenih glav, s tem je pričel kmet Jože Lindič, zato je pozval tiste, ki so takrat podpirali to dejavnost, naj sklonijo glave in odidejo, kajti tako se dela pravica. Pri tem je verjetno mislil predstavnika zadruge direktorja Jožeta Stariča in upravnika poselstva Draškovec Hermana Mlakarja.

In kaj na vse to lahko odgovorita ta dva? Predvsem to, kar je bilo s strani zadruge že večkrat podarjeno. Da je spor med kmeti in oblastjo, ne pa med kmeti in zadrugo in da bo zadruga vrnila zemljšča takrat, ko ji bo to z zakonom naloženo. Obveznosti do zastavljenih proizvodnje in zaposlenih, za kar potrebuje tudi vsa razpoložljiva zemljšča, pa jih narekuje tudi, da ne more odstopiti od mihoviške gmajne. To bi pomenilo moteno proizvodnjo in gospodarsko škodo, pa tudi ogroženo socialno stanje zaposlenih. Zadruga vidi v kmečkem poselu možnosti posesti in zahteva od oblasti, da v obrambi pravne države ustrezno ukrepa.

SEJALI BOMO!

Človek bi morda mislil, da bodo ti argumenti omehčali odločenost zbranih razlaščenih lastnikov. Vendar za orogene zemlje in nameravane sevice niso hoteli odstopiti. Tako odločno voljo je kot krščanski demokrat podpril tudi novomeški župan Marjan Dvornik, ki predsednik skupščine pa obljubil, da se bosta občinska skupščina in izvršni svet v kar najkrajšem času zavzela zanje. Predno pa je odšel s sestanko, je svetoval, naj oba partnerja v sporu sklenita sporazum, po katerem bi kmetje do spre-

membe zakona obdelovali gmajno. Za nobeno stran predlog ni bil sprejemljiv in ostalo je pri starem.

Trdnost v stališčih je postala mučna tudi za predstavnike Kmečke zveze. Stvar, ki so jo sprva podpirali kot opozorilno akcijo, bi se lahko, če bi se še nadaljevala, spreverila v neronen politični problem, saj bi pomenila akcijo proti vladni, v kateri sedijo tudi kmetje sami, in občinski vladi celo kot največja stranka. Zato so odločno povedali, do kod akcijo podpirajo, torej do konca oranja, in od kod naprej ne. Enako je kmetom svetoval predsednik krajevne skupnosti Slavko Recelj, ki se zbal za ugled kraja, če se bo konflikt nadaljeval. Celo spravljive bese namestnice republiškega ministra za kmetijstvo Marije Markež, ki je pozvala k temu, naj bi se predstavniki prizadele strani sestali z novomeškim županom in pozneje našli pot za razumno rešitev spora, so bile zmanj. Kmetje so glasovali in soglasen rezultat glasovanja je bil: »Sejali bomo! Letos le že zaorano mihoviško gmajno, drugo leto pa, če ustrezen zakon še ne bo resil zadeve, yse odvzete površine.«

Kmečki punt v Senjerneju se torej ni pomiril. Čigavo seme je bilo vrženo v mihoviške braze, v tem trenutku še ne vemo, še manj pa, kdo bo željalo senjernejsko uporo. V tem trenutku je zadeva za marsikoga kar precej nerodna. Le kmetje so si edini: »Sejemo na svojem!« Čeprav se človek formalno ne more strijetati z njihovim trmastim vztrajanjem, pa so določene simpatije le pri njih. Ce namreč načelovek ne bi tako trmasto vztrajal na svoji zemlji, ga že zdavnaj ne bi bilo več.

TONE JAKŠE

Srečče človeku ne daje pamet

Ob dnevu osnove Šole »Bratov Ribičev« in ob 20-letnici delovanja OS s prilagojenim programom je v Brežicah potekala okrogla miza o temi, na katero Slovenci prav radi prevečkrat pozabimo. Gre za družbeno skrb za osebe, motene v razvoju, ki že doslej ni bila posebno velika, žal pa je možno pričakovati, da bo v gospodarski krizi, v katero tonemo, postala še bistveno manjša.

Položaj ljudi, ki so tako ali drugače prizadeti in so zaradi tega drugačni od p. vprečnežev, se vidno slabša, še posebno z zmanjševanjem možnosti zaposlovanja. V času, ko podjetja zapirajo vrata mladim, zdravim ljudem, ko v sili odpuščajo zaposlene, so seveda osebe, motene v razvoju, prve na udaru. Podjetja so se prisiljena obnatisi ekonomsko, saj računice z osebami, ki imajo omejene možnosti za delo, nimajo. V prvi vrsti morajo poskrbeti za ljudi, ki ne zmorejo težjega dela, ker so se izčrpali v dolgih letih službovanja v njihovem podjetju. Zato je morda upravičen predlog Tovarne pohištva Brežice, ki je v preteklosti zaposlila veliko otrok s končano šolo s prilagojenim programom. Zavzema se namreč, da bi podjetja oprostili dajatev za vsakega zaposlenega invalida ali kako drugo osebo z zmanjšano delovno sposobnostjo. Tako bi družba poskrbela za take osebe, podjetja pa bi se mnogo lažje odločila za njihovo zaposlitev.

Po podatkih Unesci ima povprečno 10 odst. prebivalcev resne motnje v razvoju, od slepotе, gluhotе, telesnih in govornih motenj pa do hudo duševnih prizadetosti. Vsaka sodobna družba bi se morala organizirati tako, da jim pomaga živeti z rojstva pa do smrti. Potrebno je čimprej obravnavati, odkrivati motnje in razvrsiti take osebe, približati pomoč njihovemu bivališču, pomagati njihovi družini, skrbeti za ustrezno strokovno usposabljanje ljudi, ki se z njimi ukvarjajo, ter omogočati delovanje humanitarnih organizacij.

Kot je dejal dr. Darko Opara, docent na Pedagoški akademiji v Ljubljani, se pri nas obniamo tipično jugoslovansko. »Enostavno rečemo, da imamo določeno institucijo - ta bo že skrbila za take osebe. Vendar tako ne gre. Pomagati mora vsa družba, tudi nezaposleni, študenti in še kdo, tudi posameznik, ki slepega prepelje čez cesto.«

Ceprav je prva zakonodaja o motenih osebah nastala že pred vojno, so pravi pogoji za to, da bi ti ljudje lahko živeli skupaj z drugimi, nastali še po njej. Kljub temu da smo danes pričakujemo integriranja otrok z določenimi motnjami v okolico, pa je treba vedno gledati na to, da bodo taki otroci razvrščeni v tako okolje, kjer bodo lahko uspešni in bodo lahko

dokazali same sebe. Gotovo je, da otrok, ki ga je treba učiti govor in razumevanja stavkov, nima kaj početi v taki šoli, kjer se učijo angleščino in Pitagorov izrek.

»Take osebe ne potrebujejo usmiljenja, ampak spoštovanje. Živimo v veliki civilizacijski zablodi, da je najpomembnejša na svetu - pamet, vendar ta ne prispeva k človekovemu sreču. Najpomembnejša v življenju so čustva, saj smo navsezadne tudi mi, ki takoj sedimo, nastali zaradi čustev naših staršev in nikar ne zaraži nihove pameti,« je dejal dr. Opara na že omenjeni okrogli mizi, ki so se udeležili tudi predstavniki socialnega dela, zdravstva, šolskega, predšolskega vzgoje in drugih, ki se ukvarjajo z osebami, motenimi v razvoju, ter v lepem številu tudi starši otrok OS s prilagojenim programom.

Najpomembnejše je, da vsi, ki se tako ali drugače ukvarjajo z osebami motenimi v razvoju, dobro sodelujejo med seboj. Na žalost pa marsikje, tudi v Brežicah, takega sodelovanja manjka, zato so vsi prisotni okroglo mizo na to temo že posebej pozdravili in izrazili željo, da bi se v takem krogu dobili večkrat. Na Centru za socialno delo sicer evidentirajo motene otroke, jih razvrščajo, napotijo v zavode, urejajo in spremljajo rejnijoščev ter oskrbo v zavodih, pomagajo pri vključitvi otrok po končanem usposabljanju v lastno družino in posredujejo tudi pri zaposlovanju. Toda, če bi bilo v naši družbi drugače, bi lahko marsikatero od teh dolžnosti opustili.

V Brežicah že dalj časa šepa zgodnje odkrivanje motenj v razvoju otrok. Zakaj? V zdravstvenem domu, kjer je bil otroški disperzant za leta nazaj slabo organiziran, danes tudi en spesializiran otroški zdravnik ne zadostuje. »Kot pediatrer skrbim za preglede 2200 predšolskih otrok (po normativih je največje še sprejemljivo Stevilo 1600) in 3500 solarjev. Povprečno pregledam 62 otrok na dan (normativ 30 otrok), kar pomeni, da se vsakemu od njih posvetim lahko samo za pet minut. Zaradi tega je večja verjetnost napak. Dojenčke še pregledam načančno, tako kot je treba, toda rednih preglekov triletnikov, ob katerih je najlažje ugotoviti motnje, nismo sposobni zagotoviti.«

V Brežicah že dolj časa šepa zgodnje odkrivanje motenj v razvoju otrok. Zakaj? V zdravstvenem domu, kjer je bil otroški disperzant za leta nazaj slabo organiziran, danes tudi en spesializiran otroški zdravnik ne zadostuje. »Kot pediatrer skrbim za preglede 2200 predšolskih otrok (po normativih je največje še sprejemljivo Stevilo 1600) in 3500 solarjev. Povprečno pregledam 62 otrok na dan (normativ 30 otrok), kar pomeni, da se vsakemu od njih posvetim lahko samo za pet minut. Zaradi tega je večja verjetnost napak. Dojenčke še pregledam načančno, tako kot je treba, toda rednih preglekov triletnikov, ob katerih je najlažje ugotoviti motnje, nismo sposobni zagotoviti.«

Svojevrstna krutia resnica je v tem, da je treba se danes pripraviti družino, ko sprejema svojega lastnega otroka nazaj iz zavoda. Ker v brežiški občini ni oddelka za usposabljanje, morajo otroci z motnjami v razvoju pogostog doleti doma, v zavode, kjer živijo brez bližnje svojih domaćih, kar gotovo ne more pozitivno vplivati na njihov razvoj.

Udeleženci okrogle mize o skrbi naše družbe za osebe motene v razvoju, so svoj razgovor zaključili s sklepom v nato še z dogovorom, da se sestanejo spet čez leto dni, da bi pregledali, kaj so od zastavljenega uresničili. Bodo s skupnimi močmi dosegli, da bosta v Brežicah zaživelva pravljivo razvojno oddelek in po potrebi tudi oddelek za delovno usposabljanje? Se bo v bodoče okreplila pediatrica služba v zdravstvenem domu in se zagotovili sistematični pregledi triletnikov? Ali bodo prodri s predlogom, da bi pedagoške delavce, ki bodo imeli v oddelku otroka z motnjami, posebej stimulirali, poskrbeli za njihovo dodatno usposabljanje in zagotovili manjše število otrok v takem oddelku? Bodo prispevali k temu, da porodnišnica ostane v Brežicah, da se ponovno aktivira Društvo za pomoč duševno prizadetim in da bodo starši nastopali odločne za pravice svojih otrok? Bodo zagotovili domačo komisijo za razvrščanje otrok in se zavzeli za posebne olajšave za podjetja, ki zaposlujejo motene osebe?

B.

Vsi živimo s Černobilom

Se vedno z neurejenimi vtisi, z grozljivimi slikami pred očmi in s spominom na prizadete in bolne ljudi, na razseljena mesta in vasi opustošene pokrajine v Ukrajini in Belorusiji bom poskušal za bralce Dolenskega lista, za prebivalce Dolenske in Posavje, ki živijo ob »slovenskem Černobilu« posredovati nekaj vtisov in spoznaj v nedavneg obiska v Sovjetski zvezni.

Slovenija se je namreč odzvala mednarodnemu klicu v sili, da naj ta skupnost po petih letih černobilske nesreče stori, kaj več za nedolžne žrtve te grozovite tragedije. Zeleni Slovenije in Rdeči križ Slovenije smo pod pokroviteljstvom Smelta v velikim razumevanjem Krke, Leka in TIK pripravili pošiljkovo zdravil za bolnico v Kijevu in Moziru. Ob predaji zdravil tema uglednima zdravstvenima ustanovama Ukrajine in Belorusije smo imeli vrsto razgovorov s predstavniki zdravstvenih oblasti, gospodarskimi, šolniki, ekologi, Zelenimi in Rdečim križem Ukrajine. Vse, kar smo slišali, videli, doživljali, nas ni le zbegalo ali razočaralo, pač pa nas je utrdilo v prepričanju, da je Černobil zlo človeštva, da takšne nesreče Zemlja se ni doživela in da je človeštvo z atomsko energijo obsojeno na propad, ne na razvoj. Černobil ni zadeva le Sovjetske zvezne, teme je problem celotne mednarodne skupnosti, še zlasti Evrope.

Nismo mogli verjeti podatkom, da še po petih letih od nesreče ni mednarodne ekspertrice o vzkrokih ne o posledicah, ni programov za sanacijo škode, ni sredstev za nujno pomoč prizadetim prebivalcem, ni programa, kako dokončno sanirati poškodovani reaktor.

Imeli smo srečo, da smo v Kijevu lahko sodelovali na mednarodnem simpoziju, ki ga je organiziral ukrajinsko ministrstvo za zdravstvo ob peti obletnici černobilske katastrofe. Prvič so bile javnosti posredovane grozljive številke o žrtvah, o vplivu radiacije in njenem širjenju v vse evropske države, v ZDA in Japonsko. Najbolj avtentični so bili podatki Jurija Ščerbaka, poslanca vrhovnega sovjeta, znanstvenika in člena vladne komisije za Černobil. Do sedaj je nesreča terjala že nad 7.000 žrtev, v glavnem reševalcev. V celotni akciji reševanja je sodelovalo nad 100.000 ljudi, od tega jih je 50.000 že bolnih, s hujšimi posledicami radiacije!

Ob tem številkah smo nenehno mislili na Krško. Kaj bi se zgodilo s Slovenijo in Hrvško ob morebitni nesreči? Kje bi dobili toliko ljudi za reševanje? Koga bi žrtvovali? Predvsem pa,

kam bi preselili vse prebivalce vasi in mest 40 km od Krškega? Ali imajo zagovorniki jedrske energije izdelane te črne scenarije, če se sploh ne moremo dogovoriti za skladisce odpadkov, ki pa je lahko stodostotno varno?

V Ukrajini in Belorusiji so izselili vsa mesta in naselja v širini 40 km ob Černobilu. Nove raziskave in meritve so pokazale, da je potrebno ta pas še razširiti. V mestih in vaseh, ki so določeni za izselitev ljudi, še normalno živijo, obdelujejo polja, lovijo ribe v onesnaženih rekah. Tipičen primer je belorusko mesto Narovljje. Polovico od 30.000 prebivalcev so že preseleli, ostali čakajo na selitev. Kdaj in kam, še nihče ne ve. Med tem časom pa se zastruplja naprej. Ljudje se zavedajo nevarnosti, vendar so nemočni, apatični, razočarani. Najbolj so prizadeti otroci. Pogoste slabosti, utrujenost, pešanje vida, slabša koncentracija so narekovali skrajšane učne ure. Ob tem pa velika podprtina, revščina in beda, ki onemogočata zdravo prehrano, več vitaminov za krepitev organizma.

Zato smo se tudi dogovorili, da pride na letovanje in zdravljenje v Slovenijo 220 otrok iz Ukrajine in Belorusije, da se bo v mesecu dni njihov organizem toliko okreplil, da bo lažje prenašal negativen vpliv onesnaženega okolja, hrane, vode in zraka.

Ni naključje, da so na tej mednarodni konferenci primerjali nevarnost Černobila s černobilskim aidsom, saj so posledice na zdravje organizma podobne kot pri aidsu, za 30% je zmanjšana imunska odpornost organizma. Znanstveniki ugotavljajo, da se bodo prave slednice pokazale še po več letih. Tudi o tem je več teorij, tako, kot jih je o tem, kaj storiti s poškodovanim reaktorjem, ki pomeni še vedno veliko nevarnost za okolje in človeštvo. Na sakofagu poškodovanega reaktorja, ki so ga obdali z večmetrsko plastjo betona, se pojavljajo razpoke, celotna masa se je nagnila za 15 stopinj. Ob tem pa ni prave mednarodne akcije za dokončno sanacijo. Tudi Moskva prepočasi odpira denarnica. Ob Dnjepru pa je še sedem podobnih elektrarn kot černobilska. Koliko potencialnih bomb in žaršč radiacije!

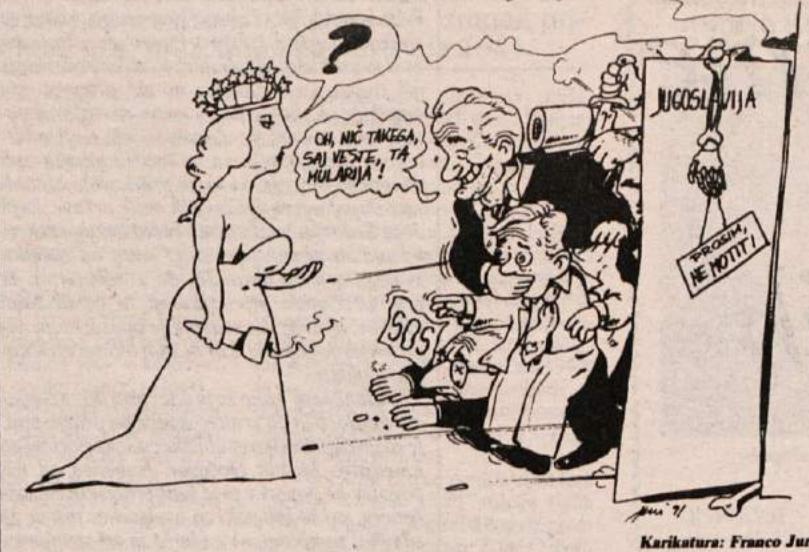
Po prepričanju članov slovenske delegacije človeštvo ne bo varno vse do takrat, dokler bo na svetu ena sama jedrska centrala.

Upajmo, da še ne prepoznamo obavarovanje

človeštva pred popolnim uničenjem ter da bodo uslušane besede matere na smrt bolnega otroka, ki nam je v kijevski bolnici dejala: »Slišala sem, da imate tudi pri vas jedrsko centralo. Bog ne daj, da bi se tudi pri vas zgodila takšna nesreča. Dovolj je našega trpljenja za vse človeštvo.«

MIRKO JELENIČ

POREDNA OTROKA

Karikatura: Franco Juri

Mediji: boj za ohranitev že dosežene svobode

»**L**eta 1970 je izšla prva domača politična karikatura, v kateri je nastopal maršal Tit. Tit je bil nekdo, ki ni mogel nastopati v tako banalni zadevi, kot je karikatura, s tem bi bil prizadel njegov svetniški obstret, «je med drugim dejal književnik in publicist Jasa Zlobec na novomeški Svobodni katedri, ki je bila posvečena politični karikaturi in cenzuri v plurnalni slovenski družbi. Gost katedre je bil tudi karikaturist Franco Juri, Zlobčev strankarski (LDS) in poslanski kolega. Da je vse skupaj ostalo v isti hiši, je poskrbel liberalni demokrat, poslanec na Novomeščan Gregor Golobič, ki je prijeten večer suvereno povezoval. Dele pogovora je za objavo pripravil Marjan Bauer.

Omenjeni karikaturom s Titom je narisal znani zagrebški karikaturist Oto Reisinger.

Karikatura je bila politično popolnoma na liniji zvestobe, «je nadaljeval Zlobec, »vendar že s tem, da je bil na njej Tit, je na nek način narezalo njegovo nedotakljivost. Ta Titova nedotakljivost pa je za sabo skrivala nedotakljivost

vseh drugih. Zdi se mi pomembno poudariti, kako je karikatura že s tem, da je začela vse sprejemati politike, čeprav v začetku še tako dobrodrušno in prijazno, začela proces razkroja njihove sakrosanine nedotakljivosti.

KARIKATURISTI V SLUŽBI NACIONALNIH POLITIK

Zadnja leta se je karikatura v Jugoslaviji razmehrila na vseh koncih, kar samo po sebi seveda še nikakor ni znamenje politične demokratizacije. Če gledao karikature v hrvaških, srbskih, bosanskih in makedonskih časnikih, vidimo, da je tako rekoč brez izjeme ostala trdno v službi nacionalnih oziroma republiških politik. Če ne poznaš avtorja ali časopisa, v katerem je izšla, lahko že po njeni usmeritvi takoj spoznaš, ali je to srbski ali hrvaški časopis (tukaj se natanko ve, kdo so negativi), bosanskega spošna po lovljenju ravnotežja, Borbo po jugoslovanstvu. Skratka, vnaprej veš, kaj boš kje našel. To seveda ni politična karikatura v pravem pomenu besede, ampak samo neke vrste izložba takšne ali drugačne politične usmeritve. Prava politična karikatura bi, recimo na Hrvškem, nastala tisti hip, ko bi se karikaturisti lahko norčevali iz generala Tuđmana, v Srbiji pa iz Miloševića.«

Ko je Zlobec govoril o karikaturi Franca Jurija, je rekel, da je Juri vstopil v zrel prostor, Slovenija je po zaslugu napredovanja demokracije in poguma (tudi karikaturistov) čakala, da pride končno nekdo, ki bo uveljavil čisto pravo politično karikaturo, takšno, kakršno pozna Zahod. Jurijeva karikatura po Zlobčevem mnenju po vseh merilih sodi v standardni zgornji vrh evropske in svetovne politične karikature.

PRVA JE NA UDARU OBLAST

»Zelo dragoceno je, «je menil Zlobec, »da imamo nekoga, ki ni obremenjen s slovenstvom za vsako ceno. Njegova karikatura je bila že od samega začetka nad problemom, da bi bil Franco borcev za slovenstvo in karikatura samo orodje tega boja. Bilo je veliko visokih slovenskih prtiškov, da bi se Juriju umaknilo ali pa nanj priušnilo, da bi postal bolj olikan in prijazen. Nekateri ne morejo razumeti, da je pri karikaturi zmeraj prva na udarcu oblasti, in to po vsej pravici, ker je oblast zmeraj najbolj izpostavljena. Pri oblasti zmeraj prihaja do razkoka med obljubami in visoko donečimi besedami ter med stvarnostjo, ki je vedno vsakdanja, pičla in siva. Tako kot oblastjo so tarča karikature vsi tako patetično izneseni nacionalni in državni simboli ter vrednote. Seveda je recimo z delavnostjo, pridnostjo, pametjo, skromnostjo itd. vse v najlepsem redu. Ko pa ti pojmi dobijo mitološke razsežnosti in jih zamenimo pisati z veliko začetnico, vse te vrednote postanejo nekaj omejenega prilehenga, majhnega in ne tako redko ksenofobnega. To ponosi sovrašto do tujev, sovrašto do vsega drugačnega, sovrašto do tistega, ki drugače

razmišlja, ki je drugačen videti, ki drugače čuje, ki ima drugačen temperament itd. Vse to so za tako majhen prostor, kot je slovenski, ki ima dva milijona ljudi, zelo nevarna izhodišča.«

DANES LAHKO OPSUJEŠ KOGARKOLI

Ko je Jaša Zlobec razmišljjal o cenzuri in atocenciji, je rekel, da ni danes, po svobodnih in demokratičnih volitvah, ne prve ne druge. »Danes lahko opsuješ kogarkoli, nič se ti ne bo zgodilo, «je bil plastičen Zlobec. »Vendar zadeva le ni tako preprosta, klub vsemu se pri urednikih, novinarjih po najni logiki vzpostavlja samoobrambni nagon, vseeno je treba paziti in biti previden, nikdar ne veš, kdaj se ti lahko povrne. Na to opozarja veliko stvari: Janševe izjave o labodjih spevih, umaknjen zakon o tisku, sovražne in zelo agresivne izjave poslancev vladajoče koalicije na račun novinarjev, govorice o potrebi, da mora vlada kontrolirovati stvari itd. V tem trenutku vlada zadeva še ne kontrolira, ker nima potrebnih mehanizmov. Razen pri televiziji, kjer pa tudi ne gre tako preprosto, ne moreš zamenjati ene serije ljudi in iz nič ustvariti novo.« Zlobec se je z nostalgio spomnil občutka sproščenosti, kakršna je bila zadnjih dveh let starega režima, ko ta režim ni imel več ne moči ne volje (bil pa je tudi toliko pameten), da bi zganjal represijo v javnih medijih, novega režima pa še ni bilo. Skratka, tako lepi anarholiberalni časi za tiskano in govorjeno besedo, kot so bili od procesa proti četverici do novih volitev, taki časi se ne bodo nikdar več ponovili. Seveda pa je Zlobec realist, saj pravi: »V parlamentarnih demokracijah Zahod je nesmiselno govoriti o absolutni svobodi tiska. Prav zaradi vseh samoobrambnih mehanizmov, ki jih ima vsak človek, katerega služba in fizična eksistenza je odvisna od tega, kaj počne; zaradi tega si vsak tak človek postavi meje, ki jih potem ne presega zaradi takšnih ali drugačnih strahov, ki so lahko celo izmišljeni. Nikakor ne smemo misljiti - to velja tudi za vsa druga področja, ne samo za novinarstvo - da je že samo po sebi vse rešeno samo s parlamentarnimi večstranskih parlamentarnih sistemom. Slobodo si je treba vedno na novo izhojevati, v medijih, pri odločanjih in drugod. Še tako popoln sistem je samo mrtvi sistem, ki ga zapolnjuje živi ljudje i vsemi napakami, z vsemi ambicijami, tudi prepiraniami. Gre torej za stalen boj za ohranitev že dosežene svobode.«

ARMADA KLICE

IMAM SE TUDI ZA SLOVENCA

Radikalni je bil tudi karikaturist Franco Jurij, ki je dopustil možnost, da so njegove karikature včasih tudi zelo enostranske in da ciljajo predvsem na obstoječo oblast, ne le na jugoslovansko in srbsko, kot je bilo pred leti zelo možno.

»Ko se loteval Miloševića in celo Školča, sem bil narodni heroj. Na oblasti je trenutno Demos in se v glavnem loteval v oblasti. Ko mrmnil člansko knjižico in se zelo rade volje spravil na Školč, Golobiča in Jaša Zlobca. V meni je želja, da bi bil včasih še bolj radikalnejši. Nekatere risbe, ki so dejansko huobičnejše, so še vedno v skritih predalih, izdal jih bom v pričasu. Menim pa, na to je opozoril že Jurij, da je tudi v meni občutek za preizvje, torej dolčena meja, če katero je včasih tudi težko dobiti. Faktorji avtocenzure delujejo, v samem uredništvu. Dela pa cenzure ne doživljavam, tu in tam le kakšen prijateljski nasvet. Moje risbe so pravzaprav kompromisne rešitev med zlobo, ki jo imam v sebi, in dolžnostjo posredovanja dočina bralcov.«

Imam se tudi za Slovenca. Sem človek, ki živim v Sloveniji, ki je v stalnem stiku s slovensko kulturo, ki je pravzaprav rojen v slovenski državi. Do 14. leta nisem govoril slovenskega jezika, ker je bilo okolje, kjer sem rastel in živel takrat, izrazito mešano, pretežno italijansko. Obiskoval sem italijanske šole, slovensko je bilo zame nekaj sicer sosednjega, vendar se vedno posrednega. Danes se z mimo dušo opredeljujem tudi za Slovenca. Počutim se tudi Italijanom, tudi Hrvatom (mati je hrvatskega rodu). Običajno povem, da sem človek iz izrazito manjšega okolja.

V Ljubljani živim nekaj let, prej sem v Ljubljani študiral, zdaj pa sem poslanec slovenskega parlamenta. Moram reči, da sem se pred dvema, tremi leti v Ljubljani hodil, manj tujec kot danes. V nekaterih ljudeh se dobera preobrat, slovenska družba naj bi bila po njihovem sestavljenja čim bolj čista. Vse, kar ne ustreza temu dominantnemu kulturnemu in nacionalnemu pečatu, naj bi bilo obravnavano in tukaj, kot cenjen gost, vendar se vedno gospodarji. Zdaj smo v obdobju, ko slovenstvo oziroma nekaj manjšinski postajata skoraj politični kategoriji. Biti zelo Slovenec ali manj izrazito Slovenec, Italjan ali bolj Italijan - Italianissimo. Postopek politična opredelitev, kar me zelo moti. To je velik problem pluretične družbe v Jugoslaviji, kjer je bilo poudarjanje nacionalnega tečaja uporabljeni za neposredne politične mene. V sebi priznam določeno antipatijo do vsakega poudarjanja nacionalnosti, tudi pri lastni manjšini.«

telefonskih priključkov tiče, saj ga ima že skoraj vsako gospodinjstvo, je pri cestah nekolicinkaj slabše. Dve od 13 naselij še nimata asfalta, čeprav so ju dali v program javnih del, a so jih na občini čitali, če da gre za republike ceste. Tako ni asfalta ne od krajevne skupnosti ne od občine in še manj od republike. Še več težav pa imajo z gozdno cesto od Otavca do Sredogore, za katero so dali ljudje zastonj zemljo, da bodo smeli voziti po njej. Toda kako, ko je zaredi tam skoraj neprevozna. Na GG pravijo, da zaradi moratorija na sečnjo nimajo več v lasti gozdov in zato tudi ceste ne bodo popravljali, na občini pa odgovarjajo, naj so urejito tako kot drugod, torej s samoprispevkom in z lastnim denarjem. Toda kaj, ko bo samoprispevka prihodnje leto konec, v KS Talčji Vrh pa imajo že izdelan ves program, v katerem gozde ceste ni.

Najslabše je najbrž z vodovodom, ki ga ima že približno tretjina krajanov, ki živijo v nižini. Pa še ti ga najbrž ne bi imeli, če ne bi pred leti prišlo do nesreče v kaničarskem rudniku, pa so potem rudarji gradili vodovod. A ko so ga po znoje preurejali, je ostalo brez vode celo nekaj hiš v nižinskem Tuševem dolu. Takšen je pač »napredek« Mušičeva, Hiti in Vrščaj ter pripravljeni za vodovod, da vodovoda zagotovo ne bodo videle do leta 2050. Zato so predlagali na občini, da bi jim odobrili dovoz vode po enaki ceni, kot je prost. meter vode iz vodovoda. Pa so jim odgovorili, da za takšne namene v proračunu ni odobrene prav nič denarja, ter predlagali, naj si ljudje zgradijo večje vodnjake. »Pri nas imamo štiri vodnjake, v katerih je prostora za 75 prost. metrov vode a kaj, ko je tako »zabelejena.« Čeprav je asfalt, se s spiranjem streh nabere precej prahu, tako da jih moram vodnjake pogosto prazniti in čistiti, »potarna Vrščaj. Če pa bi bil na naših krajin kakšen veliki kmet, bi lahko skoraj ves izkupiček porabil samo za dovozjanje vode, »še pristavi. In potem vse trije družno na prste ene roke preštevajo, koliko čistih kmetov imajo. Enako štejejo s prstimi ene roke se ponoviti pri obrtnikih, medtem ko pri tovarnah nimajo kaj steti. Jih preprosto ni. Je to

M. BEZEK-JAKŠE

OBRAZI

Jovič ni poletel v Bari

Ne kateri borci zadnja leta preživljajo težke trenutke, saj vidijo, da se stvari, v katere so sveto verovali in zanje tudi veliko žrtvovali, ponovno postavljajo na zgodovinsko tehnico. Tega nikakor niso pričakovali, saj jih je že med vojno vzpostavljeni in po vojni z vso silovitostjo utrjeni sistem pred tem dolgo varoval. Ko pa je nekdanjo želesno diktaturo načel z občasno in je rja prezrla ograda, ki so varovali pot do drugih pogledov in resnic, so se začeli pojavljati tudi dvomi. Borci se nanje različno odzivajo. Eni z zaskrbljenostjo in nervoso, češ kaj bo sedaj, na starost, z njihovo socialno gotovostjo, drugi s srdom in napadalno, češ s kakšno pravico si sedaj nekdo, ki v osvobodilni vojni sam ni sodeloval ali pa takrat še rojen ni bil, držane razmisljati ali celo soditi o stvareh, ki so bile vendar že tako jasno povedane. Pa je prav v tem, da so bile stvari tako jasno, vseskozi črno belo pričavane, veliko narobe. Tako so kar same klicale k resnejši in bolj kritični analizi. Pri tem pa se seveda pokaže več barnih odtenkov, ki vsem ne morejo biti povšeči. To seveda ne bi bilo nič narobe, če se ne bi ob tem često dogajale iste napake, kot jih poznamo že od prej: poenostavljanje in posploševanje. Enako napak kot trditev, da so bili vsi medvojni protikomunisti izdajenci domovine, je trditev, da se vseh partizanskih rok drži kri po osvoboditvi pobitih ujetnikov.

Janez Ivec iz Metlike, mnogim Belokranjskim in tudi drugim bolje poznan pod partizanskim imenom Jovič, ni eden tistih, ki bi o svoji dolgi partizanski rožice sadil in junaštva koval v nebo. Se je pa tudi ne stramuje, in kolikor je v njegovi moči, skribi za to, da bi ostala v spominu tudi poznejši rodovom. Tako je postal znan kot borec za to, da bi se nekdanja partizanska žaga, ki je po vojni nekajkrat menjala lastnika, ohrnila kot spomenik tiste dobe. Je pa poznan tudi gestom Krkih zdravilišč v Strunjanu, kjer je Jovič skorajda nepogrešljiv, saj je tam tako rekoč strček za vse. Najbolj pa je poznan po tem, da zna organizirati prijetne večere ob ognju, ki ga zakuri ob vsakem pomembnejšem prazniku. Tudi letos se je za pravomajske praznike namenil na obalo, da bi zakuril pravomajski kres in s tem oznanil pričetek nove sezone. In tako bo verjetno tudi drugo leto. Skoraj gotovo pa je, da bo ta živahnih 85-letnih strček z markantno bleščečo pleso na glavi - le kdo bi mu prisidel tako starost! - prizgal kres prihodnje leto tudi 9. maja, na dan osvoboditve. Takrat bo storil posebej slovesno, kajti praznoval bo tudi 50-letnico svojega odhoda v par-

tizane. Prav devetega maja dvanajstidesetega je namreč v skupini dvanajstih Metličanov odšel v gozd. Samo trije iz te skupine so danes še živi. Ivčevi so imeli v Metliki lepo kmetijo. Pri hiši so bili poleg Janeza še štiri otroci: dva brata in dve sestri. Janez se še spominja veselja, ko je v Metliki prišla železnična. V Belo krajino je prišel široki svet. Toda svet ni bil dober. Hotel je ljudi. Kmalu so se po tej železnični odpeljali belokranjski fantje in možje. Morilski stroj prve svetovne vojne je potreboval vedno nove ljudi. Tudi Ivčev oče je moral pustiti ženo in pet majhnih otrok in si oprati puško za čisto druge stvari: za domovino, boga in cesarja, so rekli takrat. Tam nekje v Galiciji je puško položil pred rusko premčjo in prišel v ujetništvo. »Vendar ga nismo nikoli več videli, kajti za vedno je postal v Rusiji,« pravi Jovič. »Nekaj Semičanov, ki so bili skupaj z njim v ujetništvu, namadžje pa je padel v nekem uporu na Madžarskem.«

Bilo je hudo mrzlo. Jetniki so spali v baraki in se stiskali ob ognju, ki je plapolal v gašperku. Našli pa so se paglavci, ruski otroci, in v objestnosti zamašili dimno cev, ki je štrlela iz barake. Verjetno si niso predstavljali, kako tragične posledice bo to imelo. Pet drugih otrok, čisto na drugem koncu Evrope, je zaradi take igre ostalo brez očeta. »Nikoli nismo zvezeli na očetov grob. Prav tako ne vemo, kje je materin. Med drugo svetovno vojno je izginula v internaciji. Tudi hiša je porušena. Prva vojna je odnesla enega starša, druga drugega in dom. Še družinskega groba nimamo,« pravi Jovič, kajti tako res nima nobenega vzroka, da bi pel slavo tako krutemu početju, kot je vojna.

Tudi sam je med partizansčino ničkolikrat nosil glavo napred. Kako tesno je bilo, pove že to, da je bil kar štirikrat ranjen. Ceprav je bil takoj po vojni operiran, še sedaj nosi v telu nekaj kovinskih drobcev kot spomin na tiste težke dni. Med vojno se je zdravil malo tukaj, malo tam, a nikjer si ran ni imel časa prav pozdraviti, zato je bil v začetku maja petinštiridesetega določen, da bo s partizanskega letališča Otok poletel na zdravljenje v italijanski Bar. Toda sanje o Bariju se Joviču niso nikoli uresničile. Dan predno bi moral odleteti, je bil ukazan premik. Najprej na notranjsko proti Trstu, nato proti Ljubljani. Tja je Jovič prišel 9. maja, natančno po treh dolgih in nevarnih letih partizanjenja. Pečeset let bo minilo prihodnje leto tudi 9. maja, na dan osvoboditve. Takrat bo storil posebej slovesno, kajti praznoval bo tudi 50-letnico svojega odhoda v par-

TONE JAKSE

Hajduk Vajda z Vrtače

Učitelj in pisatelj Lojze Zupanc, katerega prvo službeno mesto je bilo na Strelkjevcu v Beli krajini, je leta 1932 izdal drobno knjižico Belokranjske pripovedke, v kateri je prvo zgodbo namenil Uskoku hajduku Vajdi. Naj v nekaj odlokmih pripoveduje kar sam pisatelj:

»V tistih težkih, črnih dneh, ko je Turke moril po naših krajinah in vaseh, je malo Srbov popolnoma ugonobil. Moril je vse, kar se mu ni pasje pokorilo. Pa so se dvignili nekateri možje z ženami in otroki in zbežali pred krvolokom.«

Dva sinova sta ga objokovala, ko je umr...«

Najstarejši sin se je oženil in je postal na domu. Mlajši se je prizelen na Osojnik. Pridno je gospodaril in si sezidal na Vrtači

V večnem boju s turškimi razbojniki je njihovo življenje dobilo poseben pečat. Že majhen Srbčič je bil deležen namesto abednikova - nabite puške. Živeli so življenje junakov - hajduško življenje.

Tam pod Gorjance so se ustavili in si izvolili svojega starešino.«

To je bil hajduk Janko, ki je postal strah in trepet Turkov in je opravil vrsto junašev, tako da so turški vpadi v naše kraje prenehali. Tako je bil Jankov naprek.

»Postoral se je hajduk Vajda. Ko mu je pričel rjaveti meč v nožnici, je prijet za plug: postal je kmet.«

S svojo hrabrostjo se je prikupil takratnemu graščaku v Stari gori grofu Lichtenstajnskemu. V Stari gori nad Semičem je vrh, znan pod imenom Smuk. Tu je imel grof Lichtenstajnski svoj grad. Razvaline tega gradu vidimo še danes.

Lastnika Vrtače Janko in Ivanka Ogulin okoli leta 1930

malo graščinico, kjer še danes domuje njegov sin.

On dan sem bil pri njem. Pri »Vajdovi« se pravi tam. Pa sem poprosil gospodarja: »Povejte mi zgodovino svojih dedov, gospod Janko!«

Jako se je razhudil. »Kakšen gospod Janko' mi je opnenel. 'Jaz sem hajduk Vajda!' se je udaril po prsih.«

Samo hajduk Vajda se je takrat preselil pod Staro goro. Drugi hajduki so ostali pod Gorjanci in se tudi poprijeti kmetijstva. Izpremenili pa so svoje ime; hajduki so bili, dokler so rabili orožje. Danes, ko orjejo in sejejo, so Vlasi.

Vlasi so ohranili svojo vero, svoje običaje in srbski jezik. Vsi pa se s spoznavanjem spominjajo svojega nekdajšnjega vojvode, hrabrega hajduka Vajde...«

OPORA JE VALVASOR

Tako je to zgodbo o belokranjskem hajduku Vajdi zapisal Lojze Zupanc, ki je kmalu po prvi svetovni vojni učiteljeval na bližnjem Strelkjevcu. Seveda je pisatelju, zlasti v pripovedkah, dovoljeno dokaj ustvarjalne svobode. Pa vendar naj zdaj, ko je tudi zadnji lastnik te nekdanje graščine Janko Ogulin že utonil v nekako pripovedko, le osvežimo spomin na ta zanimiv dvorec, ki ga danes ni več.

Predvsem se moramo tu opreti na Janeza Vajkarda Valvasorja, ki nam je v svoji Slavi vojvodine Kranjske (1689) ohranil podobo takratnega Pungarta (Baumgarten = sadovnjak) oziroma Sterniševega dvorca (Sternišenhofer) na Vrtači. V Valvasorjevem času je bil njegov lastnik Franc Bernard grof Lichtenberški (Zupanc ga v svoji zgodbi napačno imenuje Lichtenstajnski). Njegov prednik je bil vitez Sterniša, stonik v regimentu Piccolominitijevih kirasirjev, ki je veljal za hrabrega, pa vendar tudi naglove, nepreračunljivega človeka. Ko so nekaj vojakov taboril v bližini Dunaja, je Sterniša oropal in ubil nekega trgovca. Za ta zločin so ga obsodili na smrt z obešenjem, vendar jim je uzel iz ječe, se nekaj časa potikal po svetu, nazadnje pa je padel v nekem uporu na Madžarskem.

Graščina na Vrtači, ki jo je grof Lichtenberg pridelal in povečal, je bila v Valvasorjevem času prijetna nadstropna stavba pod vinško goricco, nad katero se je v daljini dvigal zahodni del Uskoške gore oziroma današnjih Gorjancev. Dvorec je postal v lasti njegove rodbine še do prvih let 19. stoletja, ko ga je na dražbi kupil Janez Mihelčič. Njegova hči Marija se je poročila z Ljubljancem Kusičem, katerega sin Viljem Kusič pa je zaradi dolgov moral leta 1899 graščino in posest prodati na dražbi. Semičko gospodstvo in z njim vred Vrtačo je takrat za 7410 goldinarjev kupil Matija Ogulin, posensnik z Brezove Rebre Št. 4.

Matija Ogulin (1835–1915) je z ženo Majoro Judnič imel sina in dve hčeri, ki pa so bili vsi rojeni na Brezovi Rebre. Najstarejši, Janez (1865–1939), je odšel v Ameriko, kjer se je spoznal z Vrhničanco Ivanko Košir (1878–1943) in se leta 1899 z njim poročil. Kakih posebnih šol Ogulin ni imel, vendar se je v novem svetu znašel kot uspešen poslovni človek in se dokaj premožen vrnil v domovino, kjer je po očetovi smrti gospodaril na Vrtači.

DOBRODUDŠNA SAMOHVALA

Takšna je bila v glavnem živiljenjska pot zadnjih gospodarjev dvorca pod Smukom in morato zato tudi pripoved Janeza Oziroma Janka Ogulina o tem, kako je njegov prednik prišel do tamkajšnje posesti, vzeti kot dobrudošno samohvalo. Tudi »malo graščinico« na Vrtači si Vajdovi niso sezidali, saj je tam stala že prej.

Vsekakor je zadnji Ogulin ta dvorec obnovil in tudi nekaj dozidal. Poleg tega si je na vrtu zgradil manjši bazen, kamor je pritekala voda iz semškega vodovoda na Blatniku in v katerem se je ta ali oni lahko ohladil v poletni vročini. Tako sta si z ženo na Vrtači pripravila kar udobno živiljenje. Imela sta dokaj lepo posest, nekaj služnčadi, veliko pa nista potrebovala, saj sta bila brez otrok. Zato pa so bili njuni ne ravno redki gostje razni belokranjski izobraženci pa tudi podjetni meščanski in trgovski ljudje, ki so pokupili bližnje gradove oziroma grajska posestva, tako naslednji Podturn, katerega lastnik je bil semški trgovec Šusteršič, grad Krupo, ki sta ga kupila Metličan Makar in Gradčan Mazelle, kasneje pa Semičan Zurec, ali Gradac, kjer je gospodaril Zagrebčan Šutej. Skoraj redni gostje so bili pri Ogulinovih domači učitelji in učiteljice, kdo od semških duhovnikov pa še drugi, na primer Belokranjec pravnik dr. Miha Kambič, črnomaljski apotečkar Dalibor Vrankovič ali pisatelj Engelbert Gangl iz Metlike. Ganglove nečakinje, osemdesetletna Vilma Širkova, se še danes spominja, kako je bila poleti z materjo po cel tednu gostja pri Ogulinovih na Vrtači in kako je pozimi Ogulin včasih poslal svojega hlapca s sanmi po Ganglove v Metlico, kako so takrat

Takšna je bila v glavnem živiljenjska pot zadnjih gospodarjev dvorca pod Smukom in morato zato tudi pripoved Janeza Oziroma Janka Ogulina o tem, kako je njegov prednik prišel do tamkajšnje posesti, vzeti kot dobrudošno samohvalo. Tudi »malo graščinico« na Vrtači si Vajdovi niso sezidali, saj je tam stala že prej.

Vsekakor je zadnji Ogulin ta dvorec obnovil in tudi nekaj dozidal. Poleg tega si je na vrtu zgradil manjši bazen, kamor je pritekala voda iz semškega vodovoda na Blatniku in v katerem se je ta ali oni lahko ohladil v poletni vročini. Tako sta si z ženo na Vrtači pripravila kar udobno živiljenje. Imela sta dokaj lepo posest, nekaj služnčadi, veliko pa nista potrebovala, saj sta bila brez otrok. Zato pa so bili njuni ne ravno redki gostje razni belokranjski izobraženci pa tudi podjetni meščanski in trgovski ljudje, ki so pokupili bližnje gradove oziroma grajska posestva, tako naslednji Podturn, katerega lastnik je bil semški trgovec Šusteršič, grad Krupo, ki sta ga kupila Metličan Makar in Gradčan Mazelle, kasneje pa Semičan Zurec, ali Gradac, kjer je gospodaril Zagrebčan Šutej. Skoraj redni gostje so bili pri Ogulinovih domači učitelji in učiteljice, kdo od semških duhovnikov pa še drugi, na primer Belokranjec pravnik dr. Miha Kambič, črnomaljski apotečkar Dalibor Vrankovič ali pisatelj Engelbert Gangl iz Metlike. Ganglove nečakinje, osemdesetletna Vilma Širkova, se še danes spominja, kako je bila poleti z materjo po cel tednu

gostja pri Ogulinovih na Vrtači in kako je pozimi Ogulin včasih poslal svojega hlapca s sanmi po Ganglove v Metlico, kako so takrat

J. V. Valvasor: Sternišev dvorec na Vrtači

na saneh ležali v debele odeje zaviti glinasti grelci, da goste ni zeblo v noge.

VSE ZA NAPREDEK

Janko Ogulin je cenil Engelberta Gangla, ki je bil tudi starosta jugoslovenskega Sokola, Ogulin sam pa je kot starešina nekaj časa načeloval Sokola v Semiču. Sploh je gospodar na Vrtači sodeloval pri raznih javnih delih, podpiral Sokole, gasilce, šolo in vse, kar je Semiču pripomoglo k napredku, saj se je kraj pred zadnjim vojno ponašal kar s tremi društvenimi domovimi: prosvetnim, sokolskim in gatškim.

Ker pa Ogulinova nista imela potomcev, sta se odločila, da graščino na Vrtači z vso posestjo zapustita semiški občini, ki naj bi po njuni smrti tamkaj osnovala gospodinjsko šolo za belokranjsko dekleter. O tem je bila sestavljena tudi pogodbna komisija iz Beli krajini primeren kraj, kjer naj bi pričel delati novoosnovani obrat za izdelovanje kondenzatorjev in uporabljati.

Janko Ogulin-Vajda je na Vrtači umrl 12. marca 1939 v svojem štirinestdesetem letu. Za njim je na posestvu gospodarila žena Ivanka, ki je umrla štiri leta kasneje – 13. februarja 1943. To pa je bil že čas, ko so tudi Semičane trle težave in morje druge svetovne vojne, saj so tudi tamkaj gospodarili Italijani. Z Ogulinovim umrli na Vrtači so se načeli vsem vredno.

Zelja obet Ogulinov, da bi na Vrtači osnovali gospodinjsko šolo, pa se ni nikoli uresničila. Že dva dni po smrti zadnje lastnice – 15. februarja 1943 – so namreč partizani graščino na Vrtači požgali, češ da bi jo lahko Italijani uporabili za vojaško postojanko.

NIČ NI OSTALO

Ko se je uprava posestva leta 1949 preselila v Črmošnjice, je izpraznjeno stavbo prečeljka okrajinljiv odbor v Črnomlju in na Vrtači osnovala državno posestvo. Na ruševinah gradčine je postavila novo upravno poslopje, pri gradnji pa je zaposlila nemške ujetnike. Vendar nova stavba spočetka še ni bila do konca izdelana.

Ko se je uprava posestva leta 1949 preselila v Črmošnjice, je izpraznjeno stavbo prečeljka okrajinljiv odbor v Črnomlju in na Vrtači osnovala državno ekonomijo. Ta je vsejela za neko vrsto zadruge, v katero je jeseni 1950 prispolila s svojo zemljo osem posestnikov iz bližnjih vasi. Ko pa je naslednjo pomlad posebna komisija iskala po Beli krajini primeren kraj, kjer naj bi pričel delati novoosnovani obrat za izdelovanje kondenzatorjev in uporabljati.

Nova tovarna se je pričela naglo širiti. Štirje zaposleni so vsemi izumrli v letu 1970, tam delalo že čez 70 ljudi. Konč leta 1990 pa je Iskra – industrija kondenzatorjev – opreme v Semiču skupaj z obratom v Črnomlju zaposlovala že 1477 delavcev

Boječnost je strahotna moč.
I.B. SINGER

Govoriti o prihodnosti pomeni razpravljati o vplivu sedanjosti, ko vsakdo drug gleda sedanjost, vidi pa preteklost.

Verjeti, da kako načelo, pa ne bo še tako popolno, samo po sebi samodejno razrešuje temelje družbe in politične probleme človeške družbe pa tudi socializma, je naivno in tako vera pomeni nevarno zablodo.

J. DJORDJEVIĆ

Močnejša ko je vera, večje je zaupanje, hujši je udarec ob streznitvi, ko se človek zave, da je vse zlagano.

R. LELJAK

Če ima ženska rada moškega, hoče imeti otroka od njega.

I.B. SINGER

Vselej razkrije šele strast v ženski njeni najbolji notranjo dušo.

S. ZWEIG

Če je sonce kulture nizko, mejo celo palčki dolge sence.

J. PUČNIK

Človekova smrt je demonstracija dejstva, da je odpadel od boga.

Smrt je uresničena (vidna) krivda.

K. RAHNER

Lahko je priti na oblast, težko je biti na oblasti.

S. PRAS

Ljudje ne iščajo v preteklosti le poti v prihodnost, marveč tudi uteho.

I. DJURJC

NAGRADNA KRIŽANKA

18

DL.	PISKALO	BREZ-GLAVOST	MITOLOŠKO BITJE	AVTOR JUDIR	ČEBELJA TVORBA	KEM. SIMBOL ZA RADON	ZBIRANJE KOPICENJE	BARVA IGRALNIH KART	GR. DIDAK-TIČNI PESNIK
BELG TERME RIMSKA ENA				TATINSKA PTICA STARO DOLŽ MERA					
SIBIKA						ČASOVNA ENOTA KIS			
KAMPUCU- ŠKA DENAR- NA ENOTA ŽENSKO IME					OMOTEK VELIKO JEZERO V N AFRIKI				
PREBITEK, ČSTANEK				JUS	TURŠKO BREZPO- KAVNIK LIVARSKI DELAVEC				
NASELJEN PROSTOR				LEPOTNO LISTNATO DREVO DRAG KAMEN					
RIBICA				NAJBOLJŠI GRŠKI KOŠARKARSKI KLUB					
DEL IMENA DEVICE ORLEANSKE				POŠKODBA VOZILA AVT. OZNAKA SOVjetske ZVEZE					
INDONEZU- SKI DEL MOLUKOV				NAŠA NAJDALJŠA REKA		NOVO MADŽ. MESTO V BAKONJ- SKEM GOZDU			
				ZLEBIČ V DOGAH		FR. MESTO V NORMANDIJI			

Podivjani ples naravnih sil

Katastrofalni ciklon je pobral več kot 125.000 življenj — Posebna zatočišča na stebrih — Z bobni in megafoni so opozarjali na nevarnost

V noči zadnjega aprila se je nad azijsko deželo Bangladeš zgrnila silna katastrofa. Z našimi izkušnjami, v katerih so kot velike izgube človekovi življenj zapisane nesreča, kakršna je bila denimo nesreča našega letala na Korziki, si le težko predstavljamo strahote bangladeške katastrofe. Za opis je še najbolj prikladen biblijski izraz sodni dan.

Strahovit tropski ciklon, ki je divjal s hitrostjo 233 kilometrov na uro, je valil pred seboj gigantsko gmočo valovja z Bengalskega zaliva proti vzhodni obali. Šest metrov visok val vodni zid na svoji

DELFIN REŠIL OTROKA

Med divjanjem ciklona se je zgodilo tudi nekaj nevsakdanjega, o čemer poroča časopisje šeli zdaj. Visok val je zgrabil nekoga otroka. Zanesljivo bi utonil, če se ne bi pojaval rešitelj posebne vrste — delfin. Žival je zgrabila otroka in ga odvlekla k ljudem.

poti ni naletel na nobeno oviro in v vsi uničevalno silo in udaril po pristaniščih, mestih, vseh in zaselkih na otokih in na celinskem nižinskem svetu vzhodnega dela velikanske Gangesove delte. Za seboj je pustil strahovito uničenje: na desetisoč trupel ljudi in živali, porušene zgradbe, izrušavno drevje, prevrnjena vozila in ladje. Morje je pogoljnilo milijon ton riža uskladiščenega v bližini Chittagong, razdejalo je industrijske naprave in cvetoče farme morskih zadežev, ki so revnemu Bangladešu prinašale dragocene devize.

Smrt je slavila veliko žetev. Zdrževanje ladjarjev je sporočilo, da je v divji noči s 1500 ladji izginilo 15.000 članov ladjiščnih posad. Ž ribiški ladji, ki so bile takrat na morju, je izginilo 5.000 ljudi. V pristanišču Chittagong je ciklon terjal 25.000 življenj. Na desetisočih mrtvih je bilo po ravniškem predelu med Chittagongom in Coxovim Bazarem. Kolikšno je resnično število mrtvih, se tako in tako ne bo nikoli moglo natančno ugotoviti. Revni ribiči in kmetje, ki živijo na otokih in kopen-

skem delu vzhodnega obalnega pasu ob Gangesovi delti, ne stejejo mrtvih. Bolj kot preštevanje mrtvih jih skrbijo, kako preživeti, kako do hrane in pitne vode, kako se ubraniti kolere, tifusa in drugih nevarnih nalezljivih bolezni, ki se po katastrofah te vrste pojavi. Po deželi leži na tisoče človeških življenj v živalskih kadrov, ki jih nihče noče pokopati. Tega žalostnega in neprijetnega opravila se mnogi branijo, četudi jim ponujajo zelo doči.

Po trenutnih ocenah so posledice katastrofnega ciklona več kot 125.000 mrtvih in gromota škoda v višini pol-druge milijarde dolarjev. Po škodi in človeških žrtvah je ta ciklon najstrenješi v zadnjih dveh desetletjih. Več človeških življenj je terjal ciklon leta 1970, ko je bilo 300.000 mrtvih, vendar takrat orkanski veter ni pihal s tako silo kot letos. Direktor bangladeške meteoreološke službe Hamidužan Khan pravomaški ciklon ocenjuje kot ena najmočnejši ciklon v tem stoletju.

Bangladeš je revna dežela, ena najbolj revnih na svetu, poleg tega pa je zaradi svojega geografskega položaja že ogrožena do poplav in ciklonom. Gre za izrazito nižinsko deželo, v kateri so velike poplave ob monsunskeh deževjih nekaj običajnega. Tudi cikloni niso redki, so pa izredno nevarni, ker se prav v tem delu sveta lahko spremeni v uničujočo silo zaradi spletja več činiteljev. Trikotna oblika Bengalskega zaliava deluje kot nekakšen ojačevalci in strnjevalec ciklona na njegovih poti z Indijskega oceana, prevladujoča ravnina in nizka nadmorska višina večjega dela Bangladeša pa dopuščajo, da vodovje, ki ga z morja goni močan veter, prodre globoko na kopno in poplavi velika območja.

Po ciklonu, ki je pustošil leta 1970, in katastrofnih poplavah so v Bangladešu zastavili sistem varnostnih ukrepov od obveščanja do gradnje zatočišč, da bi v bodoči omilili tako gmotno škodo kot velike izgube človeških življenj. Brez teh ukrepov bi bile posledice divjanja letosnjega ciklona še hujše. Za približevanje ciklona se je vedelo in pravočasno je steklo obveščanje prebival-

KAJ SO CIKLONI?

Cikloni so barične torbe nizkega zračnega pritiska in predstavljajo ljikaste oblike v ozračju. Meteorologija loči izventropske in tropске ciklone, oboji se gibljijo po razmeroma stalnih poteh in v dolčenih obdobjih. Za Evropo so značilni izventropski cikloni, ki se običajno gibljijo od zahoda proti vzhodu, uberejo pa tudi nasprotno smer. Za nas je pomemben ciklon, ki potuje od severnega Jadrana proti Dunaju in Varšavi, saj izdatno namoči vso Slovenijo s padavinami.

Tropski cikloni se pojavljajo samo na področjih Tihega oceana. Imenujejo jih tajfuni, hurikani, orkani, uragani, baguaji, kordonas. Zanje so značilni predvsem vetovi z orkanskimi jakostmi. Veter dosegne hitrosti tudi 270 km/h, zato tropski cikloni ustvarjajo hude katastrofe na morju in na kopnem. Nenavadna značilnost tropskega ciklona je njegovo oko ali središče, ki je brez vetrov in z jasnim nebom.

MINI ZANIMIVOST:

KONEC DALLASA

Z nadaljevanjem, ki je trajalo celo dve uri, se je pred kratkim tudi od najbolj vnetih privržencev poslovila mamutsko televizijsko nanizanko Dallas, poznana tudi našim televizijskim gledalcem. Televizijska družba CBS jo je predvajala več kot tri desetletja. Zadnje leto je privljaljenost nanizanke tako močno upadla, da so jo končno sklenili upokojiti. Tako je dočakala svoj konec tudi televizijska legenda osemdesetih let.

PC za v žep

Samo 366 gramov težak osebni računalnik

Osebni računalniki iz treh kosov, ki so zakraljevali na pisalnih in delovnih mizah, se počasi poslavljajo, zamenjujejo jih prenosni osebni računalniki, ki zavzemajo bistveno manj prostora, so lažji, hkrati enako, če ne celo bolj zmogljivi. Računalniki beležnici (notebook), kot jim pravijo, tehtajo vsega kilogram do dva in zlahka jih spravimo v poslovni kovček s tiskalnikom vred. Poleg elektronskih beležnic so počivali že tudi prvi zeleni osebni računalniki.

Znano podjetje za izdelavo računalnikov Hewlett-Packard je pošalo na tržišče svoj najnovnejši izdelek, osebni računalnik 95XL, ki je tako majhen, da gre v žep suknje. Ob vsej miniaturnosti jo je pravi PC, zdržljiv z IBM-ovi stroji. Vsega 366 gramov težki računalnik z naslonom iz tekočih kristalov dela pod operativnim sistemom DOS, ki je že vgrajen vanj. Kupec dobijo vgrajeni še nekaj programov v slogu poznanega Sidekicka ter močan in obsežen program Lotus 123 za prečuvanje tabel v preglednic.

Računalnik ni namenjen pisanku dajih besedil, tipkovnica je pač majhna in namenjena predvsem vnosu števil. Sploh naj bi mali računalnik služil predvsem poslovnemu posloženju in podjetnikom, ki imajo radi potrebne podatke vedno pri roki. Še cena: 700 dolarjev.

Naša zgodba — naša zgodba

Anton Daugl: PETERBURŠKI SPOMINI

V tretjem letu vojne je bila vzhodna fronta gibljiva in je večkrat menjala svoj položaj. Jeseni so bili naši kraji spet vzhodno od bojne črte.

Oče je bil demobiliziran in se je zaposlil v Peterburgu.

Ko je bilo vse pospravljeno z njiv in travnikov ter spravljeni pod streho in v klet, smo se preselili tudi mi k očetu. V našo hišo se je vselila mama starejša sestra, da je čez zimo oskrbovala živino. Pustili smo konja, kravo, ovce in nekaj perutnine.

Oče je bil demobiliziran in se je zaposlil v Peterburgu. Ko je bilo vse pospravljeno z njiv in travnikov ter spravljeni pod streho in v klet, smo se preselili tudi mi k očetu. V našo hišo se je vselila mama starejša sestra, da je čez zimo oskrbovala živino. Pustili smo konja, kravo, ovce in nekaj perutnine.

V mestu smo stanovali pri našem stricu, maminem bratu. Bil je višji konstruktor v tovarnah Putilova. On je tudi uredil, da je bil oče demobiliziran in da se je zaposlil.

Prve dni sva s sestro preživelata kot v sanjah. Oče je bil ves dan na delu. Mati je gospodinila v pet sobah in mostovih na reki Nevi. Kaj bo vas? Mesto našu je očaralo. Nevski prospect, izložbe, tramvaji, zateglo tuljenje ladij!

Po kakšnem tednu pa se je vse to kar čez noč spremeno, kot bi odsekal. Začeli so pihati mrzli vetrovi. Temni oblaki so zagnili nebo. Nastopilo je predzimsko deževje.

Bratrančeva stará mati mi kaže z višino stopcev letne stroške za šest najdražjih mest.

Smrtna kosa v številkah

Pregled smrtnosti po svetu — Največ ljudi pobere malarija in tobak — Najdlje žive Japonke

Svetovna zdravstvena organizacija, ki deluje pri Združenih narodih, je na osnovi statističnih podatkov, ki so jih zbrali v 55 državah sveta, pripravila obsežno poročilo o smrtnosti svetovnega prebivalstva, iz katerega je mogoče razbrati marsikateri zanimiv podatek.

Iz poročila sledi, da so, kar se povprečno dolgo življena tiče, japonske izbrane bitja. Statistika jim obeta v povprečju kar 82 in pol leta dolgo življene, medtem ko njihovim vrstnikom za šest let krajše. Vsem drugim prebivalcem Zemlje je po statističnih izračunih usojeno povprečno krajše življene.

V Evropi se Japoncem najbolj približuje Francozi v Švedi, natančneje Francuzi in Švedi, ki so jim statistiki izračunali 81,3 leta povprečne življenske dobe. Med moškimi pa so pravi metuzalemi Grki, ki lahko pričakujejo, da bodo živeli 74,3 leta. Takoj pa njimi so Švedi s statistično pričakovano življeno dobo 74,2 leta.

In kaj poleg starosti najpogosteje prekinja življensko nit? Med boleznimi je na prvem mestu malarija, ki po svetu pobira najhujši smrtni davek, saj zaradi nje vsako leto ugasne milijon do dva milijona človeških življenv.

Najnevarnejša od vseh razvod, s katerimi si ljudi sami kopljajo prezgodnji grob, je kajenje. Še posebno hudo mori

Vsakemu človeku je sojeno, da se sam zabode v srce.

IZIDOR CANKAR

Bistvo človekovega bivanja na svetu je tragično.

J. MENART

Vsek človek nosi v sebi lepoto ali vsaj spomin nanjo.

S. GRUM

Ljudje so po svoji naravi nizkotni in radi ljub

**dežurni
poročajo**

Vlomilcu v cerkve potrjena kazen

Višje sodišče v Ljubljani je potrdilo sodbo novomeškega senata, ki je Horsta Gealta Berghoferja obsodilo na 5 let zapora

NOVO MESTO — Že leto dni je tega, kar je 48-letni avstrijski državljan Horst Gerald Berghofer postal redni stanovalec novomeških zaporov. Z njegovim prijetjem lanskega aprila je bila tudi razvozana skrivnostna serija vlomov v množico slovenskih cerkva, praviloma takih, ki so stale na odročnih in osamljenih krajinah. Kot je znano, je senat novomeškega sodišča Berghoferju do kazal vlome v devetnajst cerkva, za nadaljnji pet, ki jih je omenjala otožnica, je bilo premalo dokazov.

Kazen, ki jo je senat izrekel, je bila 5 let zapora in varnostni izgon iz države za dobo desetih let. Zoper takšno odločitev sta se pritožila tako Berghoferjev zagovornik kot novomeški temeljni javni tožilec. Prvi je menil, da je sodišče zmotno ocenilo dejansko stanje in da je celo kršilo določila kazenskega prava, drugi je senatu očital preniko kazen. O pritožbah je pred dnevi razpravljalo tudi Višje sodišče v Ljubljani, ki je pravostenjko sodbo v celoti potrdilo, to pa hkrati pomeni, da je izrečena kazen pravnomočna. Po mnenju ljubljanskih sodnikov je bilo bremenilnih dokazov za Berghoferja več kot dovolj. Od njegovega priznanja na prvem zaslišanju 12. aprila lani, ko je omenil celo vlome v 30 slovenskih cerkva, odtisa stopal njegovih škornjev, ki se je docela ujemal s tistim, najdenim na mestih vlomov, do prstnih odtisov na koščku stekla v cerkvi sv. Primoža in Felicijana v Gubnem, najdenih tekstilnih vlnken in še česa. Ne nazadnje so bile sodišču v veliko pomoč tudi izjave prič, ki so v krajih, kjer je bilo vlomljeno, videvale osebni avtomobil golf rdeče barve s črno registrsko tablico, našel se je celo tak, ki je imel registrsko številko ST 191-078 zapisano na koščku papirja. Dokazov za Berghoferjevo krivido je bilo torej dovolj, navzlic temu da je možakar kasneje »izgubil spomin«, se skliceval na neko kemično sredstvo, ki naj bi mu ga dali pred zaslišanjem, da je, kot je

sam izjavil, izblebel vse tiste neumnosti o tridesetih vlomih, je tudi Višje sodišče ocenilo, da o krvidi ne more biti dvoma. Preveč logično, smiselnino in prostodušno je bilo njegovo prvo priznanje, da bi bilo moč verjeti takšni zgodi, ne nazadnje sta bili ob prvem zaslišanju navzoči tako prevajalka kot zagovornica. Le kako bi lahko navajal podrobnosti, ki so se vse po vrsti izkazale resnične, natančno opisoval kraje, načine in čase vlomov, ako pri dejanjih ne bi bil zraven? Tudi sam postopek je

bil po mnenju Višjega sodišča izpeljan korektno in brez kršitev, povsem primerna pa je tudi izrečena kazen. Še to so ljubljanski sodniki zapisali, da je novomeški senat ravnal povsem pravilno, ko je vse tiste vlome, kjer je o Berghoferjevi krividi obstajal najmanjši sum, izpuštil iz obtožbe.

Sodba je tako pravnomočna, Bergofer pa v novomeških zaporih čaka, kakšna bo usoda njegove prošnje, da bi nadaljevanje kazni prestajal v matični državi.

B. B.

PRETEPENI JE UMRL

SODRAŽICA — V ljubljanski bolnišnici je 6. maja umrl 53-letni Mustafa Čurić, dimnikar iz Sodražice. Čurić se je 23. aprila okoli 20.15 sporekel v bifeju »Zoki« v Sodražici z 31-letnim Milanom Lovšinom iz Sodražice. S preprirom in obračunavanjem sta nadaljevala zunaj gostišča, kjer je Lovšin Čurića večkrat udaril po glavi in prsi ter ga še brenil. Čurić je padel in obležal, nakar so ga z rešilnim avtom prepeljali v ljubljanski Univerzitetni klinični center, kjer je 6. maja umrl.

Salmonele v tlačenki iz KZ Krka ni bilo

Tako pravi rezultat v
Ljubljani opravljene superanalize

NOVO MESTO — Kar precej prahuje v Novem mestu dvignila 18. aprila v Dolenskem listu objavljena novica o salmonele v tlačenki, ki jo je izdelala Kmetijska zadružna Krka. Novico so posredovalo pristojne inšpekciji službe, ki so imele v rokah izvid novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno, ta pa je črno na belem kazal, da so bile v odvzetem vzorcu tlačenke bakterije salmonele. Inšpektorji so seveda temu primerno ukrepali in tlačenko — šlo je za kakšnih 150 kilogramov — zasegli ter poslali na odpad.

Rezultatov superanalize vzorcev sporne tlačenke takrat še nismo imeli v rokah ne mi ne inšpektorji, če bi jih imeli, članka takšne vsebine zagotovo ne bi bilo. Ponovne analize in superanalize, ki jo je opravila Veterinarska fakulteta v Ljubljani — inštitut za higieno živil, so namreč pokazale, da je bil alarm preurenjen in neupravičen. Salmonele v tlačenki namreč niso odkrili, očitno so novomeški izvidi prinesli napaka ugotovitve. Škoda, ki so jo zategadel utrpečli v KZ Krka, zagotovo ni majhna.

UKRADEL PET AVTORADIO- KASETOFONOV

NOVO MESTO — V času med 3. in 6. majem je nekdo pridno izkoristil odnosnost zaposlenih v novomeškem Revazu, stopil v skladisče in si tam prilastil kar pet avtoradiokasetofonov Blaupunkt. Da bi bila smola še večja, oznake aparatorov niso bile popisane, Revoz je s tativno oškodovan za 44.275 din.

Kilometrsko ogledalo nevrestnosti

Ustavljen kazenski po-
stopek zoper J. C.,
vodjo proizvodnje v
TES Brestanica

SENOVO — Zadnja aprilska številka Dolenjskega lista je prinesla tudi zadnje nadaljevanje serije o lani na Dolenskem in v Posavju obravnavanih primerih gospodarskega kriminala, kateremu pa smo dolžni dodati še nekaj besed.

Pod naslovom »Kilometrsko ogledalo nevestnosti« objavljeni članek je govoril o vsebin kazenske ovadbe, vložene zoper J. C. s Senovega. Slednji je bil osušljen, da je kot vodja proizvodnje v TES Brestanica zakril kaznivo dejanje nevestnega gospodarjenja, saj naj bi bil krv razpletjenosti večsljone lepenke. Ovadba je govorila, da se ni zmenil za opozorila, pač pa je dovoljeval uporabo doma proizvedene lepila, s katerim je bilo med 6-dnevno proizvodnjo proizvedene 104.643 kg neustrezne lepenke, s tem pa je bilo povzročeno najmanj za 743.012,20 din škode.

Kriminalisti so z ovadbo svoje delo končali, končala pa sta ga tudi tožilec in preiskovalni sodnik. V času, ko je članek izšel, je imel J. C. že v rokah sklep preiskovalnega sodnika novomeškega temeljnega sudišča, v katerem piše, da je brežiški temeljni javni tožilec po končani preiskavi odstopil od pregona in da je torej kazenski postopek zoper J. C. ustavljen. Ali z drugimi besedami: J. C. krivda za opisano dogajanje in povzročeno škodo v brestanskem TES ni bila dokazana.

Pouk v novih avtomobilih

V novomeškem AMD se konkurence zasebnih šol ne bojijo — Lani deset novih vozil

NOVO MESTO — Nobenega dvoma ni, da so jo zasebne šole kar kreko zagodile avto-moto društvo, katerim je bilo poučevanje kandidatov za voznike motornih vozil dokaj donosen posel. Tudi novomeško društvo v tem ni izjemna, le da Novomeščani puške še zdaleč niso vrgli v koruzo. Konkurenco sprejemajo kot novost, katere glavna pridobitev naj bi bila večja kvaliteta uslug bodiločim voznikom, pristopnost, strokovnost in kar je še podobnih izrazov, ki na trgu igrajo odločilno vlogo.

Amedeveci so tega dobro zavedajo, kvalitetne avto šole ni brez dobrih in brezhibnih vozil; lani so

AMD Novo mesto zagotovo zadeli z lanskim izgradnjo nove avtopralnice, ki jih danes nadomešča dohodek, izgubljen z nekaj manj kandidatih za opravljanje voznika izpit. In ko smo že pri slednjem, nekaj številk ne bo odveč.

ZA IZPIT TRIDESET UR VOŽNJE

Lani je novomeško AMD organiziralo 32 tečajev o poznavanju cestnopravilnih predpisov; obiskovalo jih je 1036 tečajnikov, tečaj uspešno zaključilo pa 975. V praktičnem delu šole je bil lani 1301 kandidat za voznika vozil B-kategorije in 59 kandidatov za voznika vozil A-kategorije. Zanimivo je, da so vsi prijavljeni prišli tudi do izpita, 880-im je bilo uspelo v prvem poskušu, 266 je bilo takih, ki so šli z očnejvalno komisijo na cesto dvakrat, 84 trikrat, takih, ki so za izpit potrebovali štiri ali več poskusov, pa je bilo 71. Za voznisko dovoljenje je bilo lani potrebih poprečno 30,53 učne ure vožnje. B. B.

PRETEPENI

JE UMRL

SODRAŽICA — V ljubljanski bolnišnici je 6. maja umrl 53-letni Mustafa Čurić, dimnikar iz Sodražice. Čurić se je 23. aprila okoli 20.15 sporekel v bifeju »Zoki« v Sodražici z 31-letnim Milanom Lovšinom iz Sodražice. S preprirom in obračunavanjem sta nadaljevala zunaj gostišča, kjer je Lovšin Čurića večkrat udaril po glavi in prsi ter ga še brenil. Čurić je padel in obležal, nakar so ga z rešilnim avtom prepeljali v ljubljanski Univerzitetni klinični center, kjer je 6. maja umrl.

Z nožem izterjal uro in prstana

Dve leti zapora za 23-letnega Franca Goršina iz Smolenje vasi

NOVO MESTO — Franc Goršin iz Smolenje vasi ima vsega 23 let, a je že dober znanec miličnikov in sodnikov. Lanskega 13. novembra je prišel iz zapora, kjer je preživel poldrugo leto, le nekaj kasneje je znova stopil na kriva pota. Sojenje, ki je bilo pred dnevi, je resa pričakal na prostosti, predtem je bil domača dve meseci v priporu. Je mladeničevo življenje res obsojeno, da bo potekalo za rešetkami? Odgovor je zaenkrat pritrjen, fant ima nameč do sodnikov poleg vsega še neporavnana račun za poskus posilstva.

Goršin je tokrat moral na zatožno klop zavoljo prekrška, storjenega letosnjega 21. januarja. Skupaj s 24-letnim Alešem Brajdičem iz romskega naselja Graben, ki je bil kot mladoletnik že pred sodnikom, sta tisti večer okoli 19.15 obiskala stanovanje Vinka Horvata na Drski. Goršin je prišel po denar, ko ga ni dobil, je v zameno zahteval ročno uro in dva prstana. Grožnjo je podkrepil z nožem, ki ga je potegnil iz notranjega žepa skupnja. Horvatu ni preostalo drugega, kot da je uro in prstana — eden je bil zlat, drugi pa srebrn — Goršin izročil. Pred sodnikom se je zagovarjal, kako sta bila ura in prstan njegova in da ju je 18. januarja izročil Horvat, ki naj bi ju prodal. Zato da je tudi prišel po denar. O kaknem nožu, ki naj bi ga pognegnil iz skupnja, ni vedel ničesar, v isti senci pa je trdil, da navzlik temu, da so tega večera pili, ni bil toliko pijan, da ne bi vedel, kaj počenja. Boljši spomin je imel Brajdič, ki se je nož in grožnjo dobro spomnil. Prav z njegovo in Hor-

vatovo pomočjo je sodiščje tudi sestavilo mozaik dogajanj.

AVTO, PIŠTOLA IN DENAR

RIBNICA — 4. maja ob 21.55 je 26-letni Igor Bajti s Trga Velika Vlahoviča 1 v Ribnici odvezel osebni avto, last Ludvika Rusa iz Lepovč, pištolo beretta in denar. Bajta so ustavili miličniki v Dolenskih Toplicah. Zdaj bosta moralna na zagovor oba: Rusa so miličniki prijavili sodniku za prekrške, ker nima dovoljenja za pištolo, Bajta pa javnemu tožilcu zaradi odvzetega vozila ter kraje pištole in denara.

SMRT POD TOVORNJAKOM

DOLNJA DOBRAVA — 29-letni Jože Mežan iz Belšinje vasi se je 6. maja ob 12.50 peljal z osebnim avtom lada samara po magistralski cesti iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Dolnji Dobravi je na levi prometni pas zapeljal v trenutku, ko je nasproti pripeljal tovornjak s krikopnikom, za krmilom katerega je sedel 34-letni Jovo Krasnovič iz Daruvanja. Mežan je s samaro silovito treščil v prednjem del tovornjaka, trk je bil tako silovit, da je avto ostal zagozen pod krikopnikom. Vozilo so izvlekli še novomeški poklicni gasilci. Mežan pa je hudim poškodbam podlegel na kraju nesreče. Materialne škode je bilo za 130.000 din.

DELOVNA NEZGODA V IMV REVOZ

NOVO MESTO — 11. maja okoli 12.30 je prišlo v IMV Revoz Novo mesto do delovne nezgode, v kateri se je poškodoval 53-letni Goca Dimoski iz Novega mesta. Slednji je med delovnim časom nepazljivo segel pod vodilo stiskalnice, pri čemer mu je poškodovalo roko. Ranjenega so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

Trgovcem grozil s kolom

Novomeško sodišče je Darka Brajdiča obsodilo na enotno kazen enega leta — V prodajalni zmerjal

Darku Brajdiču prisodil enotno kazen enega leta zapora. Olajševalnih okoliščin je bilo malo, obtežila pa, da gre za povratnika, ki je bil dvakrat kaznovan že tudi pri sodniku za prekrške.

Ob tem pa velja zapisati, da je Brajdič pred sodiščem sedel še zavoljo ene obtožbe. Ta je govorila, da je v decembru 1989 v Kalnskem gozdu nad Zabjekom na gozdni parceli Franca Berusa podrl hrast, v katerem je bilo 2,78 Kubikov lesa. Za to dejanje senat ni našel dovolj dokazov in je Brajdič oprostil obtožbe. Sodba še ni pravnomočna.

PO PREHITEVANJU VOZIL PO LEVI — 8. maja ob 21.35 se je 23-letni Martin Sašek iz Smolenje vasi peljal z osebnim avtom Z-750 po regionalni cesti iz Smolenje vasi proti Novemu mestu. Blizu prometnega znaka, ki označuje, da se od začetja Novo mesto, je pričel prehitevati drugo vozilo. Po manevru Sašek ni zavil

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Tudi tati so spremajajo svoje navade. Običajno so kradli osebne avtomobile in registrske tablice zavrgli. Da bi se dogajajo nasprotino, ni bil čest pojav. Zato je bil Miha Živec iz Pangrč Grma toliko bolj presenečen, ko je 11. maja ugotovil, da je njegov fiat Uno preko noči ostal brez registrske tablice. Nemara pa je tati s tem opravil le polovico dela, da drugo mu je zmanjkal časa.

• V noči na 11. maj je bilo voljeno v kiosk novomeškega Tobaka na Trgu svobode v Črnomilju. Dejanja so osumljeni vsi, ki pa v čas puhanja, prizveden v cigareti Ronhill. Kar tri »steke« omenjenega tobaka niso izdelka sa izginile iz kioska.

• Prejšnji teden sta v zasebno prodajalno Lenu v Dolenskih Toplicah, last Jelene Lešnjak, stopila uglašena kupca. Medtem ko je 36-letni H. G. s šarmantnim nastopom dvoril prodajalki, je njegova 21-letna spremjevalka J. K. v torbico razstavljena oblačila. Majice in nogavice so bile kasneje vrnjene v trgovino.

• Popolnoma identičen prizor se je 9. maja okoli 10.30 odvijal v trgovini Janeza Pozvega v Vavti vasi. Na vložki temu, da je za prodajnim pulatom stal moški, kupca nista zamenjala vlog: neznanec je z bolj ali manj posrečenim domislom motil prodajalko, neznanca pa je v torbico metalna kozmetiko. Da sta bila uspešna priča podatek o vrednosti ukradene kozmetike, ki so jo ocenili na načanku 2.256,70 din.

KRONIKA
NESREC

nazaj na svojo polovico vozišča, temveč z vožnjo nadaljeval po levu strani ceste. Blizu Žabje vasi je z nasprotno smernico v desnem in nepreglednem ovinku pripeljal tovornjak, za krmilom katerega je sedel 41-letni Anton Radovan iz Prapreč. Vozil sta trčeli,

DOBRA ŠOLA — Ekipa mlajših mladincev novomeške Krke pred startom druge etape dirke miru v českoslovaškem Jevišku. Od leve proti desni so Gašperin, Murn, trener Franci Berger, Filip in Kastelic. Predvsem Murn in Filip sta se uspešno kosa z najboljšimi kolesarji ČSFR in bila tudi najboljša tuja tekmovalca. (Foto: B. B.)

Elan zaplul v varne vode

Visoka zmaga nogometnika Elana v 25. kolu SNL — Vse daje od dna lestvice — V nedeljo s Steklarjem

Če je še pred tedni kazalo, da bodo nogometni novomeški Elani bili ogoren boj za obstanek, je danes že moč zapisati, da so elanovci v varnih vodah. Tudi po zalogi visoke nedeljske zmage nad enajstniko Jadrana Lame, ki so jo ugnali kar s 4:0.

Uprava je očitno še pravi čas naredila kar, ko je krmile novomeško ligasto znotrajanje. Prav čas je prebudil tudi lani najboljši strelec Elana Kostrevc, ki znova stres na spominsko mrežo. V nedeljo je to naredil dvakrat; z njegovima zadetkom je bil odpor gostov strt, piko pa sta postavila se Primec in Milanovič. Dodačno kot zanimivost še, da v nedeljo zavojlo, dveh rumenih kartonov ni branil.

REKORD KAJTAZOVICA NA 1000 m

NOVO MESTO — Na prvem slovenskem atletskem tekmovalju letosnjega sezone je Veselin Kajtažovič v teknu na 1000 m dosegel osebni rekord 2:25,14 in z njim za okrog tri sekunde izboljšal dolenski rekord Roberta Šikonje. Kajtažovič se je celo dobro bojaval z Ljubljancem Šestakom in Puljčanom Melijakom, ki sicer tudi nastope za IBL Olimpijo. V zadnjem krogu teka se jima je močno približal in na koncu osvojil tretje mesto.

Sezono sta uspešno začela tudi Nataša Podkrižnik, ki je v skoku v daljavo dosegla svoj doslej drugi najboljši rezultat 550 cm, in metalec kladiva Žižek, ki je v obeh letosnjih nastopih izboljšal dolenski mladinski rekord s članskim oredjem. Po Dnevin atletike v Celju je med tistimi, ki so svoje najboljše rezultate popravili že na samem začetku sezone, tudi Katka Jankovič. 100 m z ovirami je pretekla v 15,51 s.

Uspešni v dveh vlogah

Predstavniki novomeške UNZ so se na prvenstvu v samoobrambi izkazali kot organizatorji in tekmovalci

METLIKA — Novomeška UNZ je bila v sredo, 8. maja, organizatorica letosnjega 32. republiškega prvenstva delavcev organov za notranje zadeve v samoobrambi. Tekmovanja se je udeležilo 13 ekip s po štirimi tekmovalci, najboljšim pa so priznana diplome in pokale podelili Pavle Čelik, republiški podsekretar za notranje zadeve, Branko Matkovič, predsednik skupščine občine Metlika, in Borut Likar, načelnik novomeške UNZ.

In kakšni so bili rezultati? Ekipno zmagajo si je priborila vrsta Izobraževalnega centra ONZ s 499 točkami, sledijo pa: Specialna enota RSNZ 496, UNZ Koper 478, UNZ Celje 440, UNZ Novo mesto 426, UNZ Ljubljana-mesto 423,5, UNZ Slovenj Gradec 421, UNZ Nova Gorica 421, UNZ Ljubljana-okolica 420, UNZ Krško 403,5, UNZ Maribor 381, Združena enota milice RSNZ 371,5 in UNZ Kranj 371,5. V posamični konkurenči je zmagal Toni Majhen (IC RSNZ) s 176,5 točkami, drugi je bil Frank (UNZ Koper) 173, tretji Tomaž Toplak (SE RSNZ) 171,5, uvrstitev Dolencjev pa so naslednje: 14. Peter Županc (UNZ Novo mesto), 15. Mirko Berkopeč (UNZ Novo mesto), 18. Tomaž Bratanič (UNZ Krško), 29. Miha Gruberšek (UNZ Krško) in An-

drel Grubiša (UNZ Novo mesto), 39. Roman Kump, 48. Janez Vimpolšek (oba UNZ Krško) itd.

Organizatorji se ob tej priložnosti zahvaljujejo vsem, ki so pripomogli k uspešni izvedbi prireditve, še posebej po vodstvu OŠ Metlika, ki je omogočila nemoten potek tekmovanja, ob otvoritvi pa pripravila prirčen kulturni program.

IZENAČENI BOJI — V Metliki je bilo prejšnji teden republiško prvenstvo delavcev organov za notranje zadeve v samoobrambi, ki je prineslo izenačene v kvalitetne boje in tudi zelo dobro peto mesto ekipi novomeške UNZ.

Mladinci popravili članski vtis

Minuli dnevi v znamenju kolesarstva — Neuspeh članov na dirki Alpe-Adria popravil imeniten mladinski nastop v Beogradu — Mlajši mladinci v ČSFR

NOVO MESTO — Prav nobenega pretiravanja ni v trditvi, da je športni utrip minulega tedna na Dolenskem minil v znaku kolesarstva. Tekmovalci Krke so bili raztezeni po vsej Evropi: Glivar in Turk vozita državno reprezentanco na dirki miru po ČSFR in Poljski, preostanek članske vrste je nastopal na v petek končani mednarodni dirki Alpe-Adria, starejši mladinci so vrteli pedale na tradicionalni dirki »Kosmajski partizani«, mlajši mladinci pa so preizkušali moči na mednarodni etapni preizkušnji v českoslovaškem Jevišku. Pa pojedino po vrsti.

Daleč od pričakovanih se je končala letošnja jubileja 25. mednarodna kolesarska dirka Alpe-Adria, ki je prvič štela tudi v I. kategoriji svetovnega pokala, za Eržena, Finka, Ravbarja in sotovariša iz jugoslovanske A reprezentance. Uvodni etapi sta kazali na bolji ali manj pričakovani uspeh, Fink in Eržen sta bila tik pod vrhom, reprezentanca je v ekipnem seštevku tudi vodila, toda vse se je obrnilo po četrti etapi. Voz je krenil navzdol; polom je bil po petkovici zadnji, osmi etapi, ki je kolesarje vodila od Zagreba preko Novoga mesta do Ljubljane, popoln. Resda je Milan Eržen prikolesaril v Novo mesto z ogromnim naskom treh minut, dobil nato še gorski cilj v Laščah, to pa je bilo tudi vse. Na cilju v Ljubljani je bil najhitrejši Brane Urogenovič (Jugoslavija B), najboljši Novomeščan je bil Ravbar, na 14. mestu. Taškemu razpletu primerna je bila tudi končna uvrstitev; zmagovalec dirke je bil sovjetski kolesar Zmijevskoj, najboljši Jugoslov je bil Vučetač iz ekipe Srbije (!!), najboljši krkaš pa Ravbar, na 8. mestu, ki je bil s tem dosežkom tudi najboljši tekmovalec A-reprezentance Jugoslavije. Slednja je dirko v ekipnem seštevku končala na neslavnem 6. mestu. Dodajmo še, da je bil v točkovjanju letečih ciljev Eržen drugi, v točkovjanju gorskih pa sta si Eržen in Ravbar razdelili tretje mesto.

Ne posebno razveseljive vesti prihajajo tudi iz Poljske iz ČSFR, kjer vozi Glivar in Turk v dirki miru. Po šestih etapah sta uvrščena nekje v sredini razpredeljene kolesarske letosnjega etapa, med 40. in 70. mestom, najboljši Jugoslov pa je ta čas Milenković na 28. mestu.

In sedaj k vedrejšim vestem. Prva prijava iz Beograda, kjer se je v nedeljo končala velika mladinska etapna dirka »Kosmajski partizani«. Mladinci Krke so potrdili, da so nadvse obetavna vrsta, ki utegne tudi na svetovnem mladinskem prvenstvu igrati eno glavnih vlog. Dirko je brez večjih težav dobil Gorazd Štangelj, ki je rumeno majico oblekel že po prvi etapi, skupnemu uspehu pa je dodal še zmago v točkovjanju gorskih ciljev. Štangelj uspeh je imenito dopolnil Boštjan Mervar, ki je bil dobil drugo etapo, bil v skupnem seštevku četrti, hkrati pa zmagal v točkovjanju letečih ciljev. Kako močna je bila konkurenca, kaže podatek, da je drugo mesto v skupnem seštevku štirih etap pridodalo sovjetskemu, tretje pa bolgarskemu kolesarsku.

Kar je za člane Dirka miru Praga — Varšava — Berlin, za starejše mladinske Dushica Jugend Tour, je za mlajše Dirka miru v českoslovaškem Jevišku. Murn, Filip, Gasperin in Kastelic so v konkurenči kar 183 mladih kolesarjev iz ČSFR, Avstrije in Finske zadovoljivo opravili težak izpit. Še posebej to velja za prva dva,

V NEDELJO KONJSKE DIRKE

SENTJERNEJ — Na sentjernejskem hipodromu bo v nedeljo od 15. ure naprej znova živahnno, na račun pa bodo prisljubljenci konjeniškega športa. Domaci klub je namreč organizator kasalske prireditve, na sporednu pa bo sedem dirk. Najzanimivejša bo hitra dirka v dveh tekih, na kateri se bo merilo dvakrat po devet konj, med njimi tudi Panto. V tretji dirki bo na startu 14 kasačev, med njimi od domačih Modra, v četrti dirki s temeljem 1:32 jih bo 15, od domačih omenimo Pevidejo, Peliso in Ideala Prouda, petta dirka bo imela temelj 1:40, na startu bo 14 kasačev, od sentjernejskega bosta Askona in Pikel, v šesti s temeljem 1:36 jih bo startalo 7, med njimi tudi Pilka in Mikan, medtem ko bodo v dirki dveletnikov med osmimi konji zraven tudi Pelisona, Pilka in Finkej. Organizatorji so omogočili prost vstop mladim do petnajstih let, ne bo pa odveč zapisati, da bo po prreditvi še veselica, na kateri bo igral anasmbl Tonija Deželana.

KOGOJ PETI V ITALIJI

BENETKE — V nedeljo, 12. maja, je bil v Benetkih mednarodni Triatlon petih dežel, na katerem so nastopili tekmovalci iz Italije, Avstrije, ČSFR, Madžarske in Jugoslavije. Po 42 kilometrov kolesarjenja, 1300 metrov plavanja in 10 kilometrov teka je zmagal Madžar Bok, član novomeškega kluba Igor Kogoj pa je bil imeniten peti.

Zadnje kolo odloča o naslovu

Rudar STT najboljši končnemu uspehu — Ribničanom zanesljivo tretje mesto

Čeprav je do konca prvenstva v prvi republiški rokometni ligi samo še eno kolo, je jasno le, da sta zadnji dve mesti rezervirani za ekipo Ěmens Dola in Krškega, medtem ko lahko povsem na vrhu še pride do sprememb. O naslovu bo namreč odločala tekma v Trbovljah med Rudarjem STT in Pomurko Bakovci.

Trbovelčani so minulo soboto igrali v Leskovcu pri Krškem, kjer so se pomerili z vrsto Dobove. Zmagala Rudarja je bila zanesljiva in prepirčljiva, Dobovčani pa bi si glede na borbenost in požrtvovanost venzarje zasluzili ugodnejši izid. Sicer pa je kakih 200 gledalcev uživalo v kvalitetni tekmi, gostje pa so z igro dokazali, da niso kar tako na prvem mestu prvenstvene letevki. Krčani so se s tekmo v Sezani bržkone poslovili: od prve republiške lige, dvoboja z Jadranom so izgubili kar s trinajstimi zadetki razlike. Sredi drugega dela je že kazalo na pravo katastrofo gostov, ven-

LEP USPEH FRANKA V AVSTRIJI

WILDON — Na hipodromu graškega konjeniškega kluba v Wildonu pri Gradcu je bilo v nedeljo prvo srečanje kasačev avstrijske Štajerske in Slovenije v okviru tradicionalnega tekmovanja Alpe-Jadran. Slovensko zastopstvo, ki so ga sestavljali tekmovalci konjeniškega kluba Šentjernej, ni ponovilo uspeha prejšnjih let, ko so naši zmagovali, vendar gre vseeno omeniti velik mednarodni uspeh Španke Franka, ki je zasedel odlitno tretje mesto in tako prekinil zmagovalno falango gostiteljev. Naši konjeniki so nastopili na izposojenih konjih, kar je precejšnji handicap.

Rezultati: 1. Joffre (Hans Walcher), 3. Arconado (Franko), 6. Aktiv Boy (Govek), 7. Historik Hochmoor (Narat) in 8. Advopall (Kovač) — vsi Slovenija. Ekipna vrsta red: 1. avstrijska Štajerska 22 in Slovenija 9 točk.

MLADI METLIČANI V FINALU

KAMNIK — Tu je bilo prejšnji teden polfinalno tekmovanje osnovnošolskega prvenstva Slovenije v rokometu. V konkurenči ekip Izole, Ljubljane in Kamnika so mladi Metličani odlično zaigrali in osvojili prvo mesto, ki jih je prineslo na finalnem turnirju štirih najboljših slovenskih osnovnošolskih ekip. Zaključni turnir bo 23. maja.

KOLESARSKI MARATON »VIGRED 91«

METLIKA — V okviru metliške Vigred bi v soboto tudi tradicionalni kolesarski maraton med Ljubljano in Metliko. Običajno je, da se ljubljanskim kolesarskim rekreacijem v Podturnu pridružijo tudi dolenski in belokranjski. Za vse take iz Belo krajine bo vsečootob 8. ura organiziran skupinski odhod izpred metliškega hotela.

ki sta se edina od tujih kolesarjev enakovredno kosa z množico tekmovalcev iz vseh českoslovaških klubov. Če ne bilo zaostanka v prvi etapi na kronometer, bi Novomeščana lahko poseglj tudi v boj za prva mesta. Tako pa je prvo etapo Murn končal na 20. mestu, Filip je bil 46., Gašperin 157. in Kastelic 166. V drugi, 65 kilometrov dolgi etapi je bil Murn 9., v času zmagovalca je v cilj privožil tudi Filip, Gašperin je bil 79. in Kastelic 111., medtem ko je bil v tretji, 52 kilometrov dolgi etapi, Uroš Murn imeniten peti; v času zmagovalca sta v cilj prikolesarila tudi Filip in Gašperin, medtem ko je bil Kastelic 119. zadnja etapa je bil gorski kronometer, kjer je Murn zasedel 14. mesto, Filip je bil 23., Gašperin 112. in Kastelic 118. Še pogled v skupno razvrstitev po štirih etapah: 16. Murn, 27. Filip, 90. Gašperin in 117. Kastelic.

In že zadnja vest: minuli vikend so bili dolenski kolesarji v Mariboru, na sobotni

etapi končala na neslavnem 6. mestu.

Dodajmo še, da je bil v točkovjanju letečih ciljev Eržen drugi, v točkovjanju gorskih pa sta si Eržen in Ravbar razdelili tretje mesto.

Ne posebno razveseljive vesti prihajajo tudi iz Poljske iz ČSFR, kjer vozi Glivar in Turk v dirki miru. Po šestih etapah sta uvrščena nekje v sredini razpredeljene kolesarske letosnjega etapa, med 40. in 70. mestom, najboljši Jugoslov pa je ta čas Milenković na 28. mestu.

In sedaj k vedrejšim vestem. Prva prijava iz Beograda, kjer se je v nedeljo končala velika mladinska etapna dirka »Kosmajski partizani«. Mladinci Krke so potrdili, da so nadvse obetavna vrsta, ki utegne tudi na svetovnem mladinskem prvenstvu igrati eno glavnih vlog. Dirko je brez večjih težav dobil Gorazd Štangelj, ki je rumeno majico oblekel že po prvi etapi, skupnemu uspehu pa je dodal še zmago v točkovjanju gorskih ciljev. Štangelj uspeh je imenito dopolnil Boštjan Mervar, ki je bil dobil drugo etapo, bil v skupnem seštevku četrti, hkrati pa zmagal v točkovjanju letečih ciljev. Kako močna je bila konkurenca, kaže podatek, da je drugo mesto v skupnem seštevku štirih etap pridodalo sovjetskemu, tretje pa bolgarskemu kolesarsku.

Kar je za člane Dirka miru Praga — Varšava — Berlin, za starejše mladinske Dushica Jugend Tour, je za mlajše Dirka miru v českoslovaškem Jevišku. Murn, Filip, Gasperin in Kastelic so v konkurenči kar 183 mladih kolesarjev iz ČSFR, Avstrije in Finske zadovoljivo opravili težak izpit. Še posebej to velja za prva dva,

ki sta se edina od tujih kolesarjev enakovredno kosa z množico tekmovalcev iz vseh českoslovaških klubov. Če ne bilo zaostanka v prvi etapi na kronometer, bi Novomeščana lahko poseglj tudi v boj za prva mesta. Tako pa je prvo etapo Murn končal na 20. mestu, Filip je bil 46., Gašperin 157. in Kastelic 166. V drugi, 65 kilometrov dolgi etapi je bil Murn 9., v času zmagovalca je v cilj privožil tudi Filip, Gašperin je bil 79. in Kastelic 111., medtem ko je bil v tretji, 52 kilometrov dolgi etapi, Uroš Murn imeniten peti; v času zmagovalca sta v cilj prikolesarila tudi Filip in Gašperin, medtem ko je bil Kastelic 119. zadnja etapa je bil gorski kronometer, kjer je Murn zasedel 14. mesto, Filip je bil 23., Gašperin 112. in Kastelic 118. Še pogled v skupno razvrstitev po štirih etapah: 16. Murn, 27. Filip, 90. Gašperin in 117. Kastelic.

In že zadnja vest: minuli vikend so bili dolenski kolesarji v Mariboru, na sobotni

etapi končala na neslavnem 6. mestu.

Dodajmo še, da je bil v točkovjanju letečih ciljev Eržen drugi, v točkovjanju gorskih pa sta si Eržen in Ravbar razdelili tretje mesto.

Ne posebno razveseljive vesti prihajajo tudi iz Poljske iz ČSFR, kjer vozi Glivar

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 17. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.10 in 15.15 — 0.25 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
KLOBUK KLOBUK
VELIKI ZASUK, ponovitev 4. de-
la franc. nadalj.
11.00 VIDEO STRANI
15.30 VIDEO STRANI
15.40 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
18.10 RISANKA
18.20 HČI MORSKIH VALOV,
norveška nadalj., 3/6
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ŽRCALO TEDNA
20.20 IZGUBLJENI SVETOVI, IZGI-
NULLA ŽIVLJENJA, angl. po-
ljudnoznamen. serija, 3/4
21.05 V CITYJU, angl. naniz., 1/13
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
DRAGI JOHN, amer. naniz.,
13/23
LAURA LAUR, amer. film
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Umag: tenis — 17.30 Studio Maribor — 19.00 Videomech (ponovitev)
19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišće — 20.30
Oči kritike — 21.10 Koncert Berlinske
filharmonije v Izraelu — 22.35 Yutel —
23.30 Satelitski programi

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30
Živeti kakor vsi normalni ljudje — 10.00
Solski program — 12.00 Poročila —
12.10 Nevarno mesto (amer. film) —
14.05 Culico na rame — 15.05 Portret
skladatelja Josipa Hatzeja — 15.50 J.
Hatz: Vrtnitev (opera) — 16.30 Video
strani — 16.45 Poročila — 16.50 TV ko-
ledar — 17.00 Pogovori o znanosti —
17.30 Živeti kakor vsi normalni ljudje —
18.00 Hrvatska danes — 18.45 Polna hiša
(amer. naniz.) — 19.10 Risanka — 19.30
Dnevnik 1 — 20.00 Ros proti Wadeju
(ameriški film) — 21.35 Duoptrij —
22.25 Dnevnik 2 — 22.45 Slike časa —
23.45 Yutel — 0.45 Poročila

SOBOTA, 18. V.

SLOVENIJA 1

8.05 — 13.20 in 15.20 — 1.25 TELE-
TEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 TV MOZAIK

8.30 ANGLEŠČINA - FOLLOW
ME, 13. lekcija
9.00 RADOVODNI TAČEK
9.15 VRNTICA MALE GOSPO-
DIČNE
9.25 ALF
9.50 ROK, RADA TE IMAM.
KAJA, kratki film
10.45 ZGODBE IZ ŠKOLKE
11.45 VECERNI GOST: MIRA
OMERZEL-TERLER
12.30 OČI KRITIKE
13.10 VIDEO STRANI
15.35 VIDEO STRANI
15.45 MARLBORO MUSIC SHOW,
ponovitev

16.20 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 NAJSTNICE, amer. film
18.30 SKOZI HUDICEVA VRATA,
ponovitev angl. dok. oddaje, 1/3
19.00 ŽE VESTE?
19.10 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 TITANIC
22.10 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.30 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz.,
12/30
TWIN PEAKS, amer. nadalj.,
18/21
DOBRA ROBA, amer. film
1.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

12.55 Umag: mednarodni teniški turnir
(prenos) — 18.00 Kavarna (ponovitev)
— 19.00 Muppet show — 19.30 Dnevnik
— 20.15 Filmske uspešnice: Dr. Živago
(angl. film) — 23.20 Mednarodni teniški
turnir (posnetek iz Umaga) — 0.20 Za-
klučni večer TV festivala Neum 91 —
1.15 Yutel

HTV 1

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Spored za otroke — 10.00 Izbor šolskega
programa — 11.30 Divji svet živali —
12.00 Danes skupaj — 12.30 Mladi Tom
Edison (amer. film) — 13.55 Mikser M
(zabavna oddaja) — 14.40 Sedmi čut —
14.50 Narodna glasba — 15.20 TV tečen —
15.35 Ex libris — 16.25 Poročila

16.30 TV dražba — 18.00 Vrmitve na
otok zakladov (TV nadalj., 5/10) —
18.55 Denver, poslednji dinozaver (amer.
risana serija) — 19.30 Dnevnik 1 —
20.00 Pogovor tedna — 20.15 Igrani film
— 21.50 Dnevnik 2 — 22.10 Športna so-
bota — 22.30 Fluid (zabavnoglasbena
oddaja) — 23.15 Yutel — 0.10 Poročila

NEDELJA, 19. V.

SLOVENIJA 1

8.15 — 12.10 in 12.50 — 24.00
TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV JAV
HČI MORSKIH VALOV, nor-
veška nadalj., 3/6
10.15 V ZNAMENJU ZVEZD, nemška
dok. serija, 11/12
10.45 MUPPET SHOW, ponovitev
11.10 ALPSKI VEČER - BLED 91, 1/6
11.40 OBZORJA DUHA
12.00 VIDEO STRANI
13.05 KRIŽKRAŽ, ponovitev
14.35 EP VIDEO STRANI
14.40 SAGA O FORSYTHIH, nadalj.,
18/26
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 CROSS CREEK, amer. film
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 DIPLOMA ZA SMRT, nadalj.
HTV, 1/3
20.50 EPP
20.55 POMLADNI 3 X 3, prenos iz
Portoroža
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
KREMLJI IN PRASKE, amer.
naniz., 12/16
NA POTIK MAVRICI, kanadska
nadajl., 7/14
23.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 13.40 Umag: teniški turnir;
17.00 EP v judu; Missano: GP v motoci-
klizmu 13.55 Športno popoldne — 19.30
Dnevnik — 20.00 Camel Trophy —
20.25 Razlačenci (dok. oddaja) — 21.00
Ciklus filmov R. W. Fassbinderja: Berlin
Alexanderplatz (nemški film) — 22.50
Sportni pregled — 23.20 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar —
10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke —
12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila —
13.05 Serijski film — 13.55
Družinska oddaja — 14.25 Nedeljsko
popoldne — 18.45 Risanja serija — 19.10
TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00
Dramski program — 21.35 Poljudno-
nastvena serija — 22.25 Dnevnik 2 —
22.45 Športni pregled — 23.30 Glasbena
oddaja — 0.30 Yutel; poročila

PONEDELJEK, 20. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.50 in 14.45 — 0.55 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 ŽIVĀZAV
10.00 ZADNJI VLAK, drama
HTV
10.55 IME MI JE STEVEN, amer.
nadajl., 2/4
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK, ponovitev
BAJKI NA SLOVENSKEM, dok.
oddaja, 5/5
17.45 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE

19.00 RISANKA

19.15 TV OKNO

19.30 DNEVNIK 2

19.55 VREME

20.05 FILM TEDNA

LJUBO DOMA, amer. film

21.40 VIDEOGODBA

22.25 DNEVNIK 3, VREME

22.45 SOVA:

GLEDALIŠČE RAYA BRADBURYA,

angl. naniz., 5/6

NA POTIK MAVRICI, kanadska

nadajl., 8/14

0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 19.10 podelitev nagrad film-
skega festivala v Cannesu 16.00 Satelitski
programi — 17.30 Studio Ljubljana —
19.30 Dnevnik — 20.00 Pesem je... To-
maš Pengov — 20.30 Po sledih napredka —
21.00 Sedma steza (športna oddaja) —
21.20 Omizje — ... Yutel

ČETRTEK, 23. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 15.05 — 23.50
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.45 VIDEO STRANI
15.20 VIDEO STRANI
15.30 MOZAIK, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK
17.10 ČAS NEGOTOVOSTI, dok.
serija, 6/7
18.05 PO SLEDEH NAPREDKA

18.35 EP VIDEO STRANI

18.40 SPORED ZA OTROKE IN

MLADE

19.05 RISANKA

19.15 TV OKNO

19.30 DNEVNIK 2

19.55 VREME

20.05 VELIKI ZASUK, franc. nadajl.,
5/8

21.00 TEDNIK

22.05 DNEVNIK 3, VREME

22.25 SOVA:

TI IN JAZ, angl. naniz., 10/10

NA POTIK MAVRICI, kanadska

nadajl., 11/14

0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žari-
šće — 20.30 Skozi hudičeva vrata (angl.
dok. oddaja, 2/3) — 21.00 Mali koncert
— 21.20 Svet na zaslonu — 21.50 Re-
trospektiva filmov Jožeta Babiča — Po isti
poti se ne vračaj (slov. film)

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30
Otroška serija — 10.00 Solki program —
12.00 Danes skupaj — 12.30 Mladi Tom
Edison (amer. film) — 13.55 Mikser M
(zabavna oddaja) — 14.40 Sedmi čut —
14.50 Narodna glasba — 15.20 TV tečen —
15.35 Ex libris — 16.25 Poročila

TOREK, 21. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.20 in 14.40 — 23.45
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLKE
10.00 SOLSKA TV
ZEMLJEPISENE POSEBNOSTI,
14/14
10.50 ANGLEŠČINA - FOLLOW
ME, 15. lekcija
11.15 SEDMA STEZA
11.35 OSMI DAN
12.20 OMIZJE
14.55 VIDEO STRANI
15.05 MOZAIK, ponovitev
ANGLEŠČINA - FOLLOW ME,
15. lekcija
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK - ŠOLSKA TV
18.05 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 DIPLOMA ZA SMRT, nadalj.
HTV, 1/3
20.50 EPP
20.55 POMLADNI 3 X 3, prenos iz
Portoroža
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
ČRNIGAD, angl. naniz., 5/6
NA POTIK MAVRICI, kanadska
nadajl., 9/14
23.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Športni programi — 17.30 Studio
Koper — 19.00 Naša pesem — 19.30
Dnevnik — 20.00 Žarišće — 20.30 Žre-
banje lota — 20.35 Umetniški večer:
Portret Jožeta Babiča: Razgovor o ustvar-
jalnosti in TV film Pogreb (CB) — 22.35
Yutel

SREDA, 22. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.55 in 15.05 — 0.55 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIVĀZAV
10.00 ZADNJI VLAK, drama
HTV
10.55 IME MI JE STEVEN, amer.
nadajl., 2/4
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK, ponovitev
BAJKI NA SLOVENSKEM, dok.
oddaja, 5/5
17.45 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE

19.00 RISANKA

19.15 TV OKNO

19.30 DNEVNIK 2

ŠRANGA — V Radohovi vasi je bila v soboto svetba, še prej pa so fantje vseh starosti zgradili cesto in v priložnostnem govoru ženitovanski druščini tudi povedali, koliko morata ženin Jože Černe iz Ljubljane in njegovo spremstvo plačati za Klemenčičevno Vido. Svatje so odvezali mošnjo. Eden od Šrangerjev je izkupiček 7.000 din ocenil takole: »Žaltavo je bilo, v oči se pa ni kadilo.« To je pomenilo, da so dobili manj od zahtevane vsote. (Foto: M. Luzar)

SERINJEVE BUTELJKE IN RASTLINE — Mnogi povabljeni (na sliki), ki so to soboto prvič stopili na dvorišče Serinjevega arboretuma v Žabji vasi, se niso mogli načuditi usklajnosti cvetočega rastinja in lepoti okrasnega grmčevja. Med 150 vrstami rastlin v tem času kraljuje domača cvetoča azaleja. Navidezno majhen prostor je urejen z veliko mero občutka za vse, kar je domače in lepo. Cvetličarstvo in urejanje okolja je v rokah očeta Alojza Serinja, sin Matjaž pa bolj skrbni za vinoteko. Prav v soboto je bila pri Serinjevih pokušnja kraških vin Kmetijske državne Vinakras in pršt Prštalarne iz Sežane. Obiskovalci so si zunaj lahko ogledali tudi razstavno izdelkov iz prozornega akrilnega stekla iz Akri Pola iz Trebnjega. Pri Serinjevih pričakujejo vse tiste, ki si želijo veliko izbiro slovenskih buteljčnih vin. Preko 240 različnih steklenic sedaj hranijo v svoji vinoteki, med njimi je najti tudi takšne iz uvoza. (Foto: J. Pavlin)

SREČANJE STAROSTNIKOV — Krajevni organizaciji Rdečega križa Semč in Štrekjevec sta preteklo soboto že petič zapored pripravili srečanje starostnikov, starejših od 75 let. Povabilo jih kar okrog sto, ne pozabijo pa tudi na tiste krajane, ki so v domovih starejših občanov, na težke invalide, četudi so še mlađi, ter na člane društva paraplegikov Slovenije, ki imajo v Semču svoj dom. Na letošnjem srečanju so jih otroci iz vrtač pripravili prijeten kulturni program, pri zakusu pa sta požrtvalnim aktivistikam Rdečega križa iz Semča in Štrekjevec, ki jih vodita Branka Muc in Anica Novak, prisločila na posečo še krajevna skupnost in društvo upokojencev. Poleg srečanj, ki jih starejši vsako leto težko pričakujejo, se v organizacijah RK spomnijo starostnikov z dardili tudi ob novem letu in dnevnu žena, na pomoč pa priskočijo, kadar je potrebno. Na fotografiji: zadovoljne udeleženke semškega srečanja. (Foto: M. B.-J.)

zavarovalnica triglav d.d. Poslovna enota Novo mesto

SEZNAM NAGRJENCEV NAGRADNE AKCIJE

Glavna nagrada: GLASBENI STOLP, ki ga podarja Trgovsko podjetje FENIX, d.o.o., iz Novega mesta, Partizanska 19

1. DUŠAN ZAMAN, Roška c. 18, 68350 Dolenjske Toplice

Tri nagrade: SATELITSKE URE BUDILKE

1. IVAN STOJNIČ, Trata XII/5, 61330 Kočevje
2. ANTON STARICA, Tomšičeva 1, 68330 Metlika
3. MARTIN in ANA RAUH, Vas 3/a, 61336 Vas

Vsem nagrajencem čestitamo!

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.
Poslovna enota Novo mesto

SERVIS VAKO
Kolodvorska 56
68340 CRNOMELJ
Tel. 068/52-073, 52-555

Cenjene potrošnike obveščamo, da smo pripravili izredne ugodnosti za uporabnike naših storitev:

1. Ukinitev obračuna kilometrine, delovne ure po najkonkurenčnejših cenah.

2. Pri prejemu računa dobite kupon s številko. Vsako zadnjo soboto v mesecu bo izzreban 6 številk. Pri vsakem žrebanju bodo pristoni trije lastniki kuponov, prav tako pa bodo udeleženi pri žrebanju, ki bo v Studiu D. Čas žrebanja bo objavljen po radiu.

Zadetki prvega žrebanja:

- skrinja 380 l
- hladilnik,
- dve popravili servisa do vrednosti 2.500,00 din.
- tri popravila do vrednosti 1.500,00 din.

Kupone shranite do konca leta za novoletno žrebanje. Se priporočamo!

Na osnovi sklepa Izvršnega sveta Skupščine Občine Brežice Komisija za dodeljevanje stanovanj in solidarnost

objavlja

JAVNI RAZPIS

za sestavo prednostne liste upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice na kadrovskih stanovanjih v občini Brežice

Po tem razpisu bodo dodeljena 3 stanovanja.

Za dodelitev kadrovskih stanovanj lahko kandidirajo podjetja, organizacije oziroma skupnosti, ki zaposlujejo ali bodo zaposlile mlade strokovnjake ali delavce, pomembne za podjetje, organizacijo oziroma skupnost, ki združujejo sredstva za reševanje stanovanjskega problema kadrov v občini Brežice.

Obrazloženi vlogi za dodelitev kadrovskega stanovanja je potrebno priložiti:

- sklep pristojnega organa podjetja, organizacije oziroma skupnosti o sodelovanju na natečaju,
- opis del in nalog, ki jih opravlja ali jih bo opravil delavec, za katerega se sodeluje na natečaju,
- osebne podatke delavca, podatke o številu njegovih družinskih članov ter o njegovih stanovanjskih razmerah,
- potrdilo o skupnih prihodkih družine za preteklo leto,
- potrdilo o premoženjskem stanju.

Kandidati morajo vloge posredovati najkasneje do 3. junija 1991 na naslov Skupščine občine Brežice, Sekretariat za gospodarski razvoj, Začasni odsek za stanovanjsko gospodarstvo, Cesta prvih borcev 11, Brežice.

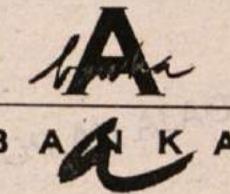
Razpis za sestavo navedene prednostne liste je objavljen na oglašni deski Skupščine občine Brežice in na oglašni deski odseka za stanovanjsko gospodarstvo, Cesta prvih borcev 11 v Brežicah (nekdanja stanovanjska skupnost), kjer bodo tudi zbirali vloge.

Na odseku za stanovanjsko gospodarstvo se kandidati lahko seznanijo s pogoji in merili za uvrstitev na prednostno listo.

Profit

ČASOPIS ZA UGODNE PRILOŽNOSTI

JUTRI V KIOSKIH, TRGOVINAH, PRI ULIČNIH PRODAJALCIH

ABANKA D.D. LJUBLJANA

POSEBNA PONUDBA

HRANILNO KNJIŽICO ABANKE LAJKO ODSLEJ ODPRETE TUDI NA VAŠI POŠTI

Varčevalci ABANKE so že dosedaj lahko polagali in dvigovali denar s svojih hranilnih knjižic in tekočih računov na vseh poštagah v Sloveniji.

Od 15. maja dalje pa lahko hranilno knjižico z nevezano ali vezano vlogo za ABANKO na pošti tudi odprejo.

Izberite možnost in za varčevanje pri ABANKI poiščite bančno ali poštno enoto, ki vam je najbližja!

letna obrestna mera 20%

Dinarske hranilne vloge na vpogled

Vezane dinarske hranilne vloge in depoziti

nad 1 mesec

od 1.000,00 do	10.000,00	35%
od 10.001,00 do	25.000,00	36%
od 25.001,00 do	50.000,00	37%
od 50.001,00 do	100.000,00	38%
nad 100.001,00		39%

nad 3 mesece

od 1.000,00 do	10.000,00	40%
od 10.001,00 do	25.000,00	41%
od 25.001,00 do	50.000,00	43%
od 50.001,00 do	100.000,00	44%
nad 100.001,00		47%

nad 6 mesecev

od 1.000,00 do	25.000,00	43%
od 25.001,00 do	50.000,00	44%
od 50.001,00 do	100.000,00	46%
nad 100.001,00		49%

nad 1 let

od 1.000,00 do	25.000,00	55%
od 25.001,00 do	50.000,00	56%
od 50.001,00 do	100.000,00	57%
nad 100.001,00		58%

nad 2 leti

od 1.000,00 do	25.000,00	58%
od 25.001,00 do	50.000,00	59%
od 50.001,00 do	100.000,00	60%
nad 100.001,00		61%

nad 3 leta

od 1.000,00 do	25.000,00	61%
od 25.001,00 do	50.000,00	62%
od 50.001,00 do	100.000,00	63%
nad 100.001,00		66%

BANKA PRIJAZNIH IN PODJETNIH LJUDI

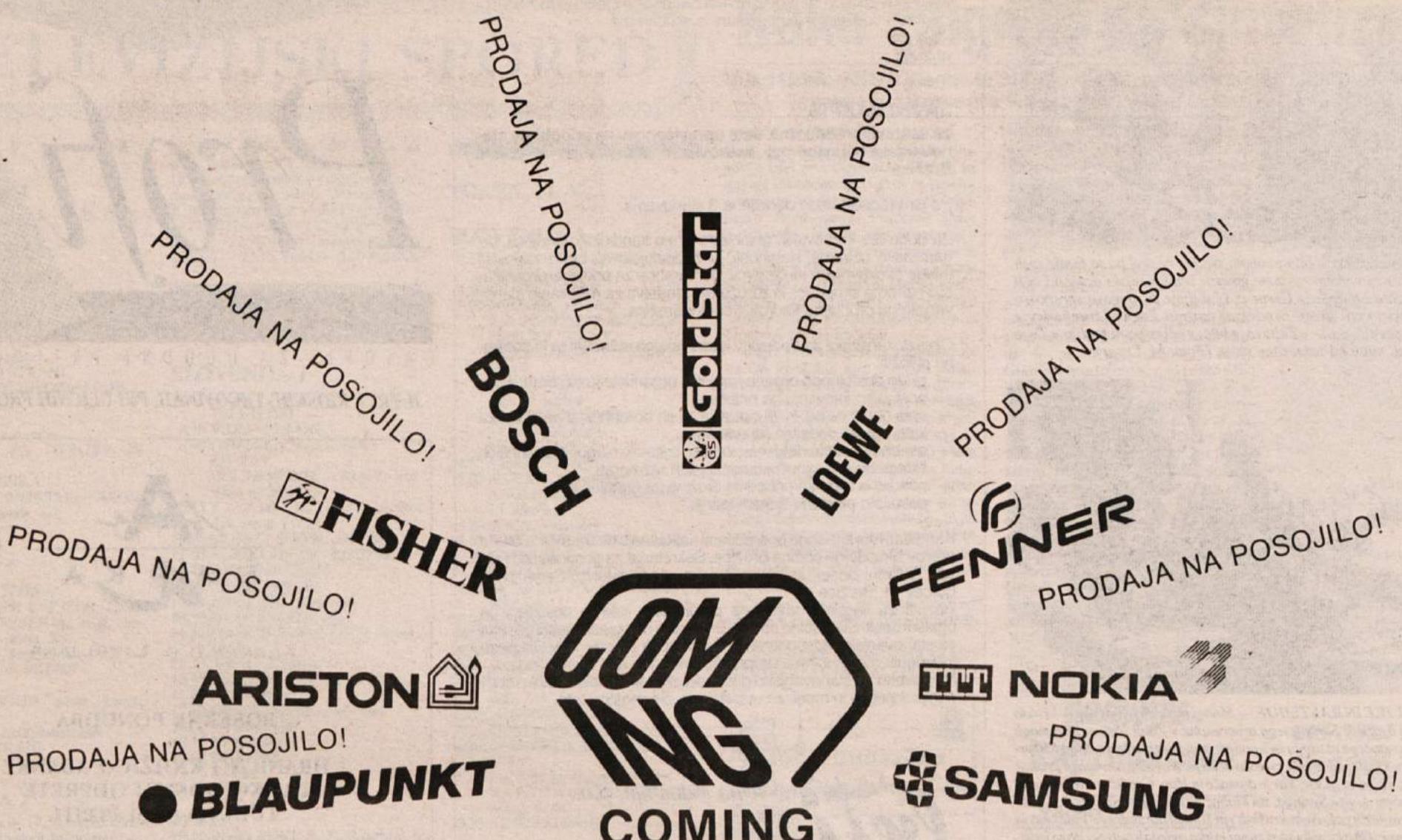
zavarovalnica triglav d.d. POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

Zagrebška 2, 68000 NOVO MESTO

vabi k sodelovanju za naslednja prosta dela in naloge:
zavarovalni zastopniki za zastop

- Črnomelj
- Trebnje
- Sentrupert

Pogoji:
končana višja ali srednja šola katerekoli smeri, 3 leta delovnih izkušenj.
Sprejeti kandidati bodo morali opraviti 4-mesečno poskusno delo.
Prijave pošljite v 8 dneh po objavi na naslov:
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d., Poslovna enota Novo mesto, Zagrebška 2.

TEHNIČNA TRGOVINA

DALMATINOVA 1 (pri hotelu Metropol) NOVO MESTO Telefon: (068) 22-118

delovni čas 9:00 — 12:00, 16:00 — 19:30
Sobota 9:00 — 12:00

PRI PLAČILU Z GOTOVINO POPUST!!

podjetje za trgovino in trgovsko zastopništvo, d.o.o., Novo mesto

vas vabi, da obiščete njihovo trgovino v Bučni vasi (nasproti Čestnega podjetja).

V njej boste lahko izbirali narejene zavesne, blago za zavesne, dekorativno blago, preste odeeje, prite, spalne vreče, ležalne blazine, navadne in gubane roloje, toaletne torbice, otroške spalne vreče, opremo za otroške posteljice, stajice in vozičke priznanih proizvajalcev.

Pri nakupu nad 1000 din je možnost plačila na dva čeka.

Moj dom je tudi zastopnik Kokre iz Kranja za Dolenjsko in Belo krajino.

IZREDNA PRIMOŽNOST!

Vsi, ki želite življenjski standard — z zastopniškim delom, v dopoldanskem času — dvigniti že do dopusta, nas poklicite.

ELPRO d.o.o., Tržaška 2,

Ljubljana

tel.: (061) 214-212 int. 385

fax.: (061) 218-055 ELPRO

FENIKS MARKETING, d.o.o., 61332 STARA CERKEV

K sodelovanju vabimo delavca za nedoločen čas ali honorarno za delovno mesto

KOMERCIALIST NA TERENU

Za zasedbo delovnega mesta zahtevamo:

- višjo ali srednjo strokovno izobrazbo komercialne smeri,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj s področja komercialista na terenu,
- 3-mesečno poskusno delo,
- lastni avto.

Vašo pisno prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi tega oglasa na naslov: Feniks Marketing, d.o.o., 61332 Stara Cerkev, ali po telefonu (061) 852-383.

FENIKS MARKETING d.o.o. STARA CERKEV

K SODELOVANJU VABIMO DELAVCA ZA NEDOLOČEN ČAS ZA DELOVNO MESTO

RAČUNOVODJA

ZA ZASEDBO DELOVNEGA MESTA ZAHTEVAMO:

- višjo ali srednjo strokovno izobrazbo ekonomsko smeri,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj s področja računovodstva,
- poskusno 3-mesečno delo.

Vašo pisno prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi tega oglasa na naslov FENIKS MARKETING d.o.o., 61332 STARA CERKEV, ALI PO TELEFONU (061) 852-383.

SALON ARK
tel. 065/71-855
068/ 26-126 — FENIKS

atrium

OBLIKOVANJE PROSTORA

Oblikovanje prostora s pohištvo po meri in naročilu.

ATRIUM je program, s katerim je mogoče oblikovati prostor:

— PREDSOBE, JEDILNICE, DNEVNE SOBE, SPALNICE, SAMSKE SOBE, POSLOVNE PROSTORE

Program ATRIUM je razstavljen v podjetju FENIX v Novem mestu, na Partizanski 19, ogledate si ga lahko vsak dan od 9. do 18. ure.

Vsak ponedeljek od 15. do 18. ure v prostorih FENIX dobite podrobnejše informacije in strokovne nasvete za opremo vaših prostorov.

LESNA industrija Idrija vam nudi tudi pohištvo za opremo:

— OTROŠKIH SOB, SPALNIC, MLADINSKEGA POHIŠTVA, MIZE ZA RAČUNALNIKE

Gotovinski popusti, ugodni krediti, dostava in montaža.

FENIX INFORMATIKA d.o.o. v Novem mestu razstavlja in prodaja računalniško opremo, avdio in video tehniko, satelitske antene, konsignacijsko prodajo izdelkov znamke NOKIA.

zavarovalnica tilia d.d.
novo mesto

*Naša poslovnost, znanje, sodobna organiziranost
in skoraj stoletna tradicija so najboljše jamstvo.*

TILIA — ime prijazne usode

Končno prave novice.

Dobro izbrane, zanimivo ilustrirane, kratko in jedrnato napisane.

Od 14. maja naprej. Vsak dan.

P.S.: Mimogrede, če bi bil tale oglas v našem dnevniku, ne bi bil črno-bel, ampak v barvah.

tedenski koledar

Cetrtek, 16. maja — Janez Petek, 17. maja — Mojca Sloboda, 18. maja — Erika Nedelja, 19. maja — Peter Ponedeljek, 20. maja — Bernard Torek, 21. maja — Srečko Sreda, 22. maja — Renata

LUNINE MENE
20. maja ob 20.46 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 17. in 18. 5. (ob 20. uri) ameriški vestern Mladi revolvera — Il. del. 19. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski triler Ozek prehod. 21. 5. (ob 20. uri) hongkonški karate film Življene Ninje.

ČRNOMELJ: 17. 5. (ob 20. uri) ameriški erotični film Vroče ustnice. 19.

kmetijski stroji

TRAKTOR Deutz (25 KS), s koso, traktorsko prikolico, domaće izdelave in betonski mešalec prodam. Ivan Veličević, Vel. Malence 32, 68262 Krška vas.

NAHRBTNO motorno škropilnico Stihl in žetveno napravo prodam. 87-157.

KULTIVATOR Gorenje Muta, s priključki-kosa, okopalnik, osipalnik, in 1000 kg koruse v zrnju prodam. Zvonko Žagar, Damelj 11, Vinica.

— NOVO
— UČINKOVITO
— SREDSTVO za uničevanje VOLUHARJA in zaščito sadnega drevja, vinske trte ter poljščin pred njim.

— Komplet vsebuje 7 vložkov
— Čas delovanja 6 — 12 mesecev
— Cena 1 kompleta 150 din
— Pošljemo po povzetju
— Pri naročilu 10 kompletov nudimo 10% popusta.
— Naročite lahko pri:
JURMAN, Heroja Starice 12, 68340 Črnemelj, tel. (068) 52-888 in 51-696.

KOSILNICO BCS prodam. 80 (068) 32-545.

NAKLADALKI za seno, Koela (19 m³) in Mengel (21 m³), prodam. Stjepan Blažević, Otok 104, Samobor, (041) 783-331.

ZELO UGODNO prodam tovarniško nov kultivator Gorenje Maestral z 10 KS, motor ACME s frezo, kosilnim grebenom in pogonom. (061) 312-345.

HIDRAVLIČNO ČRPAKZO za nakladalec hlevskega gnoja (Riko, Pesci) ugodno prodam. 73-666.

TRAKTOR DEUTZ, nemški, 62 KS, škropilnico Metalrau (350 l) in 70 m cevi, mlini Kladičar s ciklonom prodam. (068) 76-094.

PRODAM rotacijsko kosilnico 165 in novo prikolico (4,5 t), 20 % cene. 84-331.

NAKLADALKO PIONIR 17 prodam. 84-323.

MOTOKULTIVATOR s frezo in plugom Goldoni Mondial (8 KS) prodam. 24-368.

TRAKTOR ŠTORE 402 ugodno prodam. Barbo, Trebelno 45, 49-285.

TRAKTOR STEIER (18 KM) s priključki (kosilnica, tračna žaga) prodam. (068) 422-151.

TRAKTOR FERGUSON 35, starejši tip, poceni prodam. Silvo Novak, Ravne 11, Zdole.

TRAKTORSKO rotacijsko kosilnico SIP Šempeter 135, nerabiljeno, prodam. (068) 34-792, Toni Tršelić, Vihre 31 a, Leskovec.

PRIPRAVO za preverjanje sena na kanal (5 x 7) prodam. Informacije na 44-661.

TRAKTORSKO, SIPOVO, rotacijsko kosilnico 135 prodam. (068) 73-208.

TRAKTORSKI TORPEDO (45 KS), 510 delovnih ur, prodam. Bobnar, Novomeška 55, Straža, 85-306.

TRAKTORSKO bočno kosilnico IMT, 165 cm, lahko po delih, in 50 l jabolčnega kisa prodam. 40-301.

5. (ob 20. uri) ameriški film Jeklene magnolije, 21. 5. (ob 20. uri) ameriška komedija Beetlejuice.

KRŠKO: 16. 5. (ob 21. uri) ameriški erotični film Ogenj v telesu. 19. 5. (ob 18. uri) ameriška komedija Policijska akademija — VI. del.

KRMELJ: 18. 5. ameriški znanstvenofantastični film Povratek v bodočnost.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 16. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriška tragikomeda Rosencrantz in Guildemester sta mrtva. Od 17. do 19. 5. (ob 18. uri) ameriški akcijski letalski film Jekleni orel. Od 17. do 19. (ob 20. uri) ter 20. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Drugstore cowboy.

SEVNICA: 17. in 19. 5. ameriški znanstvenofantastični film Povratek v bodočnost. 20. in 22. 5. ameriški erotični film Več od strasti.

REŽIČE: 17. in 18. 5. (ob 20. uri) ameriški vestern Mladi revolvera — Il. del. 19. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski triler Ozek prehod. 21. 5. (ob 20. uri) hongkonški karate film Življene Ninje.

ČRNOMELJ: 17. 5. (ob 20. uri) ameriški erotični film Vroče ustnice. 19.

GOLF DIESEL, letnik 1986, prodam. 85-173.

TOMOS AVTOMATIK, skoraj nov, prodam za 40 % cene. Prešeren, Šmarjeta 50.

YAMAHO PSR 90 in tomos avtomatik, nov, prodam ali zamenjam za APN 4. 22-278, od 16. ure dalje, v četrtek in petek.

GOLF, letnik 1981, 86000 km, registriran do 2/92, prodam. 23-287.

NOVOST V PROGRAMU! Izdelujemo vse vrste traktorskih kabín in montiramo strešna okna (Siberdah) po naročilu za vse tipe avtomobilov. Nudimo vam tudi druge usluge. Jože Šinkovec, MDB 17, Leskovec, (068) 32-355.

PRODAM industrijski sivalni stroj in nudim popravila vseh vrst sivalnih strojev.

Pridem na dom. (061) 852-144.

DEM), oboje še zapakirano. Gliha, 87-064.

VIDEO KAMERO firma Sharp prodam. (0608) 81-955.

KOŠNJO detelje in sena po ugodni ceni prodam. Marija Kočevar, Dol. Loka 15, Metlika.

BARVNI TELEVIZOR Loewe optekran 57 cm, z daljinskim upravljanjem, dobro ohranjen, prodam. Cena 5.500 din.

3219

BRATO PRIKOLICO, električno kladivo Iskra, betonski vibrator, vibrinske igle, stabilni motor Tomos, 100 m cevi in črpalko za škopljene vinograda ter stebalni vrtalni stroj prodam. 44-513.

3171

KOZE, stare in mladiče, prodam. 26-107.

TELICO, 8 mesecev brejo, iz A kontrole, prodam. Žura, Mačkovec 5, Novo mesto.

NOV KAVČ in dve malo rabljeni gumi prodam. 25-883, po 15. uri.

3206

SPALNICO ZALO, komplet, zelo ugodno prodam. Janez Kranjc, Cesta hevirov 58, Novo mesto.

3209

LEGLA kalifornijskih glist za predelavo gnoja v humus prodam. (061) 654-580. Možnost nabave v bližini Žužemberka.

3210

BARVNI TV CROWN 37 in psa dobermana prodam. (068) 23-964.

3214

BREAK PRIKOLICO, dobro ohranjen, in moped 14 M po ugodni ceni prodam. 50-254.

3217

JAWO 350, 4 gume s platiči za golfa JGL in pralni stroj Gorenje prodam. 27-293.

3223

OTROŠKI VOZIČEK Tribuna, kombiniran, ugodno prodam. (068) 34-853.

3224

ELEMENTE montažni hiše (8 x 8 m), demontirana — fasada, streha, okna, vrata in pripadajoči elementi, prodam. Ogled vsak dan od 16. ure dalje na naslov: Milena Ozimek ali Milan Kastelic, Zalisc 11, Žužemberk.

3160

VIKEND (90 m²), zgrajen do III. gradbenega faze, v Dolenskem smučarskem centru Rog, prodam. Informacije v prodajni službi GP Pionir, (068) 22-914.

3161

PARCELO (40 arov), prizerno za vinograd, prodam ali menjam za gradbeni stroj (kombinirko), po dogovoru. Alojzija Pate, Gor. Kamence 8, Novo mesto.

3170

STAREJOŠI HIŠO z vrtom, sredi Celjnice, prodam. (061) 772-117, ali v Cegelnici 15 a, Novo mesto.

3174

GOZD pri priklučku Karteljevo v hrastove deske prodam. Saje, Daljni Vrh 22, Novo mesto.

3176

PARCELO, prizerno za vikend, v Novi Gori pri Velikem Trnu, prodam. (0608) 33-267.

3182

PARCELO (23 arov) v Starih Zagah, prizerno za vinograd ali sadovnjak, ugodno prodam. (068) 65-074.

3185

ZAZIDLJIVO PARCELO v Šmarjeti ugodno prodam. Šegova 16/6, Novo mesto.

3194

ZIDANICO z vinogradom pri Dolenskih Toplicah prodam. (061) 574-304.

3195

PARCELO za vinograd in kostanjev kolosek (30 a) v Ivandovi pri Krškem prodam. Jelka Božič, Srednji Pijavško 7, Krško, (0608) 79-261, popoldne.

3228

PARCELO v izmeri 12 arov, k. Črmošnjice — Rog, ob starem smučišču, prodam. Možna izdava vikenda. Informacije vsak dan popoldne in zvečer na 22-223.

3248

DVE PARCELI za vikend hiše, v Šmarjeških Toplicah, prodam. 73-201.

3250

HIŠO in večjo vpeljano delavnicijo v Novem mestu prodam. Lahko prodam samo hišo. V račun vzamem stanovanje in gradbeni kredit. Veseljivo takoj. 23-529.

3280

POUČUJEM začetnike na sintezizer. Vprašajte na (0608) 67-562, Berdonova.

3144

VARSTVO OTROK vam nudim v Leskovcu pri Krškem. (0608) 32-355.

3152

POSLOVNI PROSTOR (200 m²) v centru Novega mesta, oddamo za dajščač (2 do 5 let), lahko tudi več uporabnikom. Ponudbe pod oznako »Poslovni prostor«, p.p. 125, 68000 Novo mesto.

3166

AKVIZITERSTVO! Prodaja zanimivega artikla (tekstil). Če želite honorarno zaposlite, poklicite po 20. uri na (0608) 75-663.

2985

DOBRO PLAČANO honorarno delo z gospodinjskimi pripomočki nudim (061) 481-280, po 19. uri.

3158

NATAKARICO zaplostim. (061) 57-391.

3204

AKVIZITERJEM nudim dober zaslužek za prodajo poceni konfekcijskega blaga na terenu. Vse informacije dobite na 22-308, 22-591, popoldne.

3156

službo dobi

AKVIZITERSTVO! Prodaja zanimivega artikla (tekstil). Če želite honorarno zaposlite, poklicite po 20. uri na (0608) 75-663.

2985

DOBRO PLAČANO honorarno delo z gospodinjskimi pripomočki nudim (061) 481-280, po 19. uri.

3158

VOZNIK, instruktor B kategorije, se lahko takoj redno zaposli pri avto šoli "DUAL EXPRES" d.o.o., Šmihelska 6, Novo mesto. Pošljite prošnje na naš nalog.

NAJBOLJŠI POGOJI! Če imate avto in prosti vikende, za prodajo tekstilnih izdelkov, 32 %, ☎ 24-309. 3186

PRIDRUŽITE se dobro učenici ekipi za prodajo na terenu. Visok honorar, ☎ 23-640. 3196

DELAVKO za delo v bifeju za en mesec honorarno zaposlim. ☎ (068)69-138. 3222

SIMPATIČNA DEKLETA za delo v lokalu in v kuhinji, v Novem mestu, išče. ☎ (061)771-404. 3225

HONORARNO DELO na terenu. Zaslužek nad 3.000 din na teden. Dobimo se v četrtek, 16. maja, ob 19. uri v hotelu Sremič v Krškem. Ob prihodu informacije na recepciji. 3245

POTREBUJEMO še nekaj potnikov za prodajo konfekcije na terenu. Velika izbira artiklov, odličen zaslužek s takojšnjim izplačilom provizije. ☎ 85-325. 3264

POZOR! Željni zaslužka v dostavi in prodaji blaga. ☎ (068)34-896. 3267

POZOR! Dobro vpeljana skupina išče potnike za prodajo zanimivega artikla. Potkučite nas, ne bo vam žal. ☎ (068)22-815. 3268

HONORARNO ali redno zaposlim dve dekleti ali fanta za prodajo na kombiju. ☎ (068)22-815. 3269

stanovanja

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici za dobo dveh let iščem. Dam predplačilo. ☎ 21-809, zvečer. 3179

ISČEM SOBO s souporabo kopalniške. Šifra: "NUJNO". 3205

HIŠO ali večje stanovanje, v Novem mestu ali najbližji okolici, vzamemo takoj v najem. ☎ 21-477. 3255

STANOVANJE v Novem mestu od dveh dekletoma. ☎ 50-014. 3262

POPRAVEK
Pri zahvali za ANICO KLEMENČIČ iz Ždnej vasi je pomotoma izpadla zahvala sestri Rezi in ožnjem sorodnikom.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. do 11. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Danica Zajc iz Sp. Starega grada — Sandro, Ida Hočvar iz Zavrca — Jureta, Simona Gramc iz Dobove — Martina, Daniela Peterkovič iz Črnca — deklico, Klavdija Labrovič iz Brežic — Majo, Zvezdana Mihelič iz Strmca — Vedrana, Branka Hočvar iz Podbočja — Martina, Jurčica Koprič iz Vrha — Branka, Zdenka Vitko iz Virbovca — Vedrana, Mar-

Cestitamo!

tina Hafner iz Vrbine — Mateja, Dubravka Vlahovič iz Farkaševca — Heleno. Cestitamo!

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. aprila do 3. maja so v naši porodnišnici rodile: Terezija Govekar iz Dol. Suhadolja — Polono, Ljubica Herak iz Danculovičev — Nikola, Alenka Klobočar z Daljnega Vrha — Pio, Bojana Mihalič s Petelinjeka — Matevža Slavica Žunič z Desinca — Jožico, Darja Zupančič z Rebri — Melito, Marija Pepel iz Šmarjeških Toplic — Mitja, Vida Kočevič iz Črešnjevca — Saško, Marica Zupan iz Zaloke — Gregorja, Renata Može iz Plemberka — Niko, Anica Krnc iz Pečice — Heleno, Natalija Skubic iz Prapreč — Klemenca, Mira Nikolič iz Straže — Natašo, Erna Kopravnik iz Dol. Toplic — Jurčeta, Slavka Tomažin iz Cirja — Anjo, Danica Hribar z Radne — Tomaža, Nada Rifeš iz Kota — Majo, Alenka Franko iz Krškega — Nika, Yvonne Jankovič iz Krškega — Denisa, Darinka Dragovan iz Dol. Lokvica — Sabino, Renata Bajuk iz Radovice — Kristijana, Mojca Pavlin s Petelinjeka — Francijca, Suzana Beg iz Otočca — Jerneja, Majda Bohte iz Verduna — Sašo, Milena Smalc iz Češenc — Anžeta, Jožica Klančar iz Prečne — Matja, Mateja Grlica iz Bitnje vasi — Barbaro, Doroteja Pirkovič iz Sel — Alenka, Mojca Jurman Tomc iz Črnomlja — Marka, Mojca Majcen iz Mokronoga — Gregorja, Marica Hrovat iz Dobindola — Klementa, Emilia Bijec iz Mokronoga — Jurčeta, Mira Vlašič iz Metlike — Vida, Zvonka Struna iz Straže — Tjaša, Kristina Šnelerj z Sel pri Dragatuši — Mitja, Slavica Mitroški iz Črnomlja — Rebeko, Renata Zupan s Potoka — Žiga, Mojca Plut iz Podturna — Nežo, Tanja Šepič iz Trebnjega — Klaro, Zlata Vidrih Mirne — Petra, Ivanka Mirtič z Jame — Špelo, Perka Poplašen iz Črnomlja — Josipa, Kristina Mihelič iz Sodecev — Nataša, Cvetka Jordan iz Žužemberka — Sandro, Dragica Sokolovič iz Kostanjevice — Gregorja, Mojca Jurejevič iz Radovičev — Urško, Perka Samida iz Verduna — deklico, Jožica Janc iz Vel. Brusnic — deklico, Marija Šaje iz Poljan — dečka, Janja Palčar iz Šmihela — deklico, Mojca Ribarič iz Orljakovega — dečka, Lucija Stopar iz Velikega Bana — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Milka Kneževič s Slavko Grumom — Ivana, Irene Večnar Dragan iz Lobetove 34 — Tino, Jana Trpinč s Partizanske 29 — Vesna, Marjanca Urbančič z Na lazu 31 — Sonjo, Mrajeta Ferklj z Drske 2 — Tinko. Cestitamo!

• Marsikaj je treba združiti tako, da bolnik o tem nič ne ve. (Seneca)

• Vsakdo je sorodnik vsakogar, če ne po krvi, pa po dejanh in mislih. (Rodezijski pregorov)

V SPOMIN

Ljubila svojo sta družino, ljubila zemljo in svoj dom, ostala grena nam je bolečina, ko odšla sta v večni dom.

NEŽKA in FRANC ŠIMC

Plemberek 5

Boleč je spomin na drugi junij, ko minovalo tri žalostna, tihata leta, ki so nas tako nepričakovano in prezgodaj zapustila, ljuba in skrbna mama. 31. aprila je minilo leto žalosti, odkar si nas za vedno zapustil, dragi ata. Hvala vsem, ki prinašate cvetje, prižigate svečke ter ju imate v lepem spominu.

Žaluoči: vsi vajini

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smri te vuela nam je preran,
v naših sričih boš vedno ostal.

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 50. letu, po dolgotrajni, tihu bolezni, zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

KAREL HREN

z Mirne

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečene tolazilne besede v teh težkih trenutkih, za darovano cvetje in sveče. Iskreno se zahvaljujemo kolektivu Trimo Trebnje, kolektivu IMV Mirna, pevci za zapete žalostinke, Ribiški družini Mirna in župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga na njegovi zadnji poti spremili v tako velikem številu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluoči: žena Silva, sin Karlo, hčerka Metka z možem ter ostalo sorodstvo

V 30. letu starosti je tragično preminil dragi mož, sin, brat, stric, zet in svak

ZAHVALA

V 30. letu starosti je tragično preminil dragi mož, sin, brat, stric, zet in svak

JOŽE MEŽAN

iz Belšinje vasi 3, Trebnje

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, darovali cvetje in sveče, izrazili sožalje in pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo DO Tesnila Trebnje, Unitehna Trebnje in Novoles Ploskovni elementi. Hvala pevcem, govorniku ter g. župniku za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Nihče ne ve, kako boli,
ko tebe, dragi ati,
več na našem domu ni,
a spomin nate še živi.

V nedeljo, 19. maja, bo minilo žalostno leto,
odkar nas je zapustil dragi mož in ati

MLADEN STUPAR

pismonoša iz Gradca v Beli krajini

Le tvoj grob so naša srečanja s teboj. Spomin nate v naših sričih bo živel.

Njegovi: žena Alojzija, sin Mladen, hči Alenka

ZAHVALA

V 92. letu nas je zapustila skrbna mama, stara mama, prababica, sestra in tetka

MARIJA ŠUŠTERŠIČ

iz Gor. Lakovnic 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, jih darovali cvetje, nam izrazili sožalje ali na kakršenkoli način izrazili spoštovanje pokojni in sočustvovanje z nimi. Posebna zahvala družinam Muhič, Šuršl in Hotevc ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žaluoči: vsi njeni

ZAHVALA

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je v 68. letu zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in tetka

MARIJA KOPINA

iz Radovje

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in kolektivu RSPU Zaporji Novo mesto, Novoteksu, Adriji, Strešniku za izrečeno sožalje, podarjene vence, gospodu župniku za opravljen obred in vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti.

Žaluoči: vsi njeni

ZAHVALA

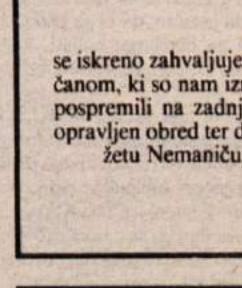
Po težki bolezni nas je zapustila dragi mož, atek in dedek

FRANC KOVAČIČ

iz Šentjerne

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, darovali vence, cvetje, sv. maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Gasilskemu družtvu Šentjernej za organizacijo pogreba. Zahvaljujemo se tudi župnikom, godbi, pevcom, g. župniku za opravljen obred ter patronažni sestri Vrstoškovič za nego v bolezni. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluoči: žena Anica, sin Janez in hčerka Milena z družinama

ZAHVALA

V 87. letu je mirno zaspala naša mama

NEŽKA PUCELJ

iz Tomažje vasi

Iskreno se zahvaljujemo sosedji Slavki za skrb in pomoč ter vsem, ki ste sočustvovali z nami, pokojno spremili na njeni zadnji poti in jo zasuli s cvetjem.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 64. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tačka, sestra, tetka in svakinja

ANČKA SLAPNIČAR

roj. Avguštinčič,
iz Dol. Podborša 5, Mirna Peč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, jih darovali vence in cvetje in jo v tako velikem številu spremili k preranemu počitku. Posebna zahvala vaščanom za pomoč, neviroškemu oddelku bolnišnice v Novem mestu, tovarni Beti Mirna Peč, gospodu župniku in organistki Sonji.

Žaluoči: hčerka Ani z družino in ostalo sorodstvo

Portret tega tedna

Andrej Šenica

komandir v Metliki. Andrej je kadetsko šolo v Tacnu končal leta 1974 v 5. generaciji. »Očitno je naša generacija kadetov najboljša, saj je iz te generacije tudi sedanji republiški sekretar Igor Bavičar,« je ponosen Šenica.

V Novem mestu je šel mladi Šenica skozi vse faze, od vodje varnostnega okoliša do pomočnika komandirja postaje za področje kazinovih dejav. V začetku jeseni 1983 so ga zaradi službenih potrebe za kratek čas, kot je bilo rečeno, premestili v Metlico za komandirja postaje milice. In tako se je ta »kratek čas« zavlekel že skoraj na 8 let. »Na delo v Metlico se vseskozi vozim, nič kolikorak grem čez Gorjance tudi po dvakrat na dan. Kmalu sem spoznal teren, tukajšnje ljudi, njihov značaj, navade, običaje, skratka, navadil sem se jih in mislim, da oni tudi mene in me prav nič ne nika, da bi Metlico zapustil, čeprav so mi že ponudili delo drugje, bliže sedanjemu domu in bodočemu, ki si ga gradim blizu domači vasi.« Seveda pa je delo na obmejni milicijski postaji, kakršna je metliška, specifično, zlasti v tem delu, kjer na majhnem prostoru živijo Slovenci, Hrvatje in Srbi, kjer je precejšnja dnevna migracija, saj se v Metlico veliko ljudi vozijo na delo iz sosednjih hrvaških krajev. »Seveda se vsa ta in druga specifika održa tudi v našem delu, marsikater stvari so tu bolj občutljive kot druge, zlasti v sedanjih zaostrenih političnih razmerah. Vsak korak in vsako poteko je treba pametno in pravilno presoditi. Skratka, v takih razmerah lahko uspešno delaš, če ljudi dobro pozaš, če ti zaupajo, če imaš ugled in avtoriteto. To pa smo si, to lahko rečem, na naši opštini v teh letih ustvarili. Naslovnost je kolektiv naše postaje zelo homogen in je delo s temi fanti, ki so ali domaćini ali tukaj stalno živijo, prijetno.«

S sosednjim hrvaško milicijsko postajo v Ozlju Metličani že dolga leta tesno in prijateljsko sodelujejo, zlasti na delovnem, operativnem področju, saj je problematika z njihovega področja na obema stranem meje enaka, pa naj gre za področje kriminala, cestnega prometa in drugega.

A. BARTELJ

Prava podoba človekove nemarščine

Velike čistilne akcije na Gorjancih se je v soboto udeležilo 164 ljudi, v glavnem dijakov in učencev — 25 kubikov drobnih odpadkov in poln Dinosov tovornjak

GORJANCI — Gorjanci so gotovo najbolj obiskana gora na Dolenjskem, zato pa so, zlasti tudi najbolj onesnaženi. To je potrdila tudi velika čistilna akcija, ki jo je zadnjeg sobote pripravilo Planinsko društvo Novo mesto, udeležilo pa se je natančno 164 ljudi; od tega je bilo največ, 84, dijakov novomeških srednjih šol, 62 je bilo osnovnošolcev, 10 planinskih vodnikov in 8 drugih odraslih ljudi. Na strečo je bilo v soboto dopoldne tudi vreme vsaj kolikor toliko primereno za tako akcijo.

Z mlade ljudi, ki so sodelovali v tej akciji, je bil to nadveč nazoren pouk o tem, kako se do narave in v naravi ne smej obnašati. Od Vahte mimo tovarne, Gospodične, Krvavega kamna, Trdinovega vrha do Miklavža in se po markirani poti iz Gabrja in po gozdni cesti iz te vasi so skupine čistile in po-

spravljal razno navlako, od piknikarsko-izletniških ostankov, ki grdo kazijo podobo gorjanskih koščnic in gozdov, do razne nerabne krame, ki jo brezvestni ljudje vozi v Gorjance namesto na odpad ali bližnje urejeno smetišče v Leskovcu. Skratka, na Gorjancih smo soboto videli pravo podobo človekove nemarščine in njegov zaničajoči odnos do narave kot vrednote same po sebi. Kaj lahko drugega rečemo za tiste, ki je odpeljal Dinos, teh pa je tudi bilo za poln tovornjak. Poleg teh dveh organizacij so v čistilni akciji sodelovali še Gorjanci, ki so dali na voljo avtobuse, ter novomeško Gozdno gospodarstvo. Ekipa novomeške UNZ pa je ob tej priložnosti na razgledišču na Trdinovem vrhu postavila panoramsko tablo s tridimensionalno računalniško simulacijo razgleda proti Triglavu in po dolini Krke, ki so jo oskrbeli Zeleni Novega mesta.

A. B.

DA BODO GORJANCI BOLJ ČISTI — Po sobotni čistilni akciji na Gorjancih, ki jo je pripravilo Planinsko društvo Novo mesto, udeležilo pa se je več kot 160 v večini mladih ljudi, dijakov in učencev iz novomeških šol, so Gorjanci precej bolj čisti. Prizadevajmo si, da bodo tudi ostali! (Foto: A. B.)

>Cebejaški< imajo društvo

CB-radio klub Krka je pripravil prvi kontest na Gorjancih — Radi bi Ajdičeve domačije na Marofu

CERKELJE OB KRKI — Anka Bazznik iz Župeče vasi pri Cekljah je s prvomajskimi prazniki postala bogatejša za pralni stroj Gorenje. Prejela ga je v oddaji TV ruleta, ki je na sporedi TV Slovenija ob sredah. Stroj so ji v začetku meseca izročili predstavniki trgovskega in proizvodnega podjetja »Era« iz Velenja, ki je bilo sponzor oddaje. V podjetju so se posebej razveseli, da je Šla nagrada v ta konec Slovenije, s katerim že 20 let uspešno sodelujejo. V prodajalnah trgovskih hiš Posavje Brezice, Emona Dolenjska, Merkator Standard, KZ Krka Novo mesto, KZ Trebnje in KZ Stična namreč že dolga leta uspešno prodajajo belo tehniko, akustiko ter vse vrste gradbenega in tehničnega materiala.

NOVO MESTO — V zadnjem času so tudi po Dolenjski spet pričele bolj pogosto oglašati CB-radilne postaje. »Mestni val«, kot se imenujejo radijske frekvence, ki jih lahko uporabljajo načadni občani in niso pod kontrolo, se seveda niso domisili na Dolenjskem, temveč so se takšne radijske postaje prvič pojavile v kabinah ameriških tovornjakov, kasneje pa se je takšno komuniciranje razširilo tudi v mesta. Dolenjeni smo svoj CB-klub že imeli, pravzaprav je združeval lastnike radijskih postaj iz Posavja in Dolenjske, svoj sedež pa so imeli na Studencu. O tem klubu že nekaj časa ni nič slišati, zato so se v Novem mestu odločili, da ustanovijo svoj klub. »Postaja je lahko tudi nadležna storica, če na njej ni reda. Deveti kanal je le pozivni, za pogovaranje pa služi še 39 kanalov. Žal se rado zgodi, da se ljudje najrage pogovarjajo kar na devetki, in tako jih mora poslušati prav vsak lastnik takšne postaje. Da bi naredili nekaj več reda, so se Novomeščani odločili, da se organizirajo, povežejo v klub, in prvi sestanek smo sklical kar po valovih CB-postaj,« pove predsednik novoustanovljenega kluba Franc Kotnik-Kadet. Danes je po Dolenjski najmanj 300 lastnikov takšnih postaj, 80 od teh je članov novoustanovljenega CB-radio kluba Krka.

Priljubljena oblika druženja lastnikov CB postaj je kontest, zato so si tudi člani kluba Krka ustvarili organizacijo takšnega kontesta. Pred 1. majom so pripravili tabor na Trdinovem vrhu na Gorjancih in ob postaji dežurali vso noč. V dvanajstih urah je operater vzpostavil natančno 2300 zvez z radijamaterijem iz raznih krajev Jugoslavije. Iz največje oddaljenosti je poklicnik Dubrovčan, zato bo prejel posebno nagrado prireditve. Kontest je uspel in srečanje na Gorjancih je med seboj še bolj povezalo člane novomeškega CB kluba. »Radi bi imeli svoje prostore. Na občini smo zanje že zaprosili, pa še nismo dobili odgovora. Za naše delo bi bila zelo primerja vredna Ajdičeva kmetija na Marofu. Razpadajočo stavbo bi s prostovoljnem delom popravili in s tega mesta naši radijski valovi nikogar ne bi motili,« meni tajnik kluba Karel Žužek v upanju, da bi jih uslušali in se jim ne bi bilo več potrebno sestajati po lokalah. J. PAVLIN

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studio D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado MILENI ČEŠNOVAR iz Velikih Poljan. Nagrjenki čestitamo!

- Lestvica je ta teden takšna:
 1 (1) Prvi poljub — ANSAMBL L. SLAKA
 3 (2) Po Koroskem — ANSAMBL A. ISKRE
 4 (3) Pri nas se pojde — ANSAMBL R. PRAPROTKA
 2 (4) Dom je zavetje sreče — LIPA
 7 (5) Samotna domačija — FANTJE IZPOD ROGLE
 5 (6) Pod Gorjanci pa nismo pijanci — FIS
 8 (7) Preko plota — ANSAMBL SLAVKA PLUTA
 6 (8) Lepa so jutra — ANSAMBL T. VERDERBERJA
 10 (—) Vencek narodnih — TONČEK PLUT
 9 (10) Ohcit — ANSAMBL J. SUMAHA

Predlog za prihodnji teden: Sramežljivi zapeljivec — ANS. VESNA.

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

NOVOTEHNA

N

Prva Emilia

gre v Dobrovo
k Jožefi Slivšek

Še štirje Račkini radiokasetofoni, potem pa Novotehnični televizor

NOVO MESTO — Prvega od petih radiokasetofonov Emilia, ki jih bomo podelili pravočasnim platenikom naročnina za Dolenjski list v 2. trimestru, bo poslušala Jožef Slivšek iz Dobrove 30 pri Senovem.

Če prav pomnimo, v ta konec na grada še ni šla, zato je moč reči, da je imela Majda Luzar, novinarica novomeške televizije, ki nam je posredovala pri zrebanju, še posebej srečno roko. Sploh pa je gospa Slivška naša naročnica že od 1966. leta, in radio ji bomo v kratkem prinesli na dom.

Zaenkrat še neznane dobimike čakajo še štiri radijske Emilee, ki jih je nagradila prispevala Račka, radičunalniškim in drugim blagom dobro založena firma, o katere petri in po cenah ugodni ponudbi se lahko preprečata na Cesti kom. Slaveti 34 v Novem mestu ali po telefonski 21-058.

Najbolj napeto bo kajpak čisto na koncu nagradne akcije, ko bo zrebanjem odločeno, kdo bo prejel barvni televizor, ki ga prispeva Novotehna, največje dolenjsko podjetje za trgovino na debelo in drobno te servisne storitve, njene poslovne oblasti s tehničnimi in gradbenimi blagom pa so v Novem mestu, Trebnjem, Metliki, Krškem in Kostanjevici.

RAČKA, d.o.o.

OTROŠKI ŽIVŽAV

OTOČEC — V nedeljo, 19. maja, bo Motelski restavraciji na Otočcu od 16 do 19. ure otroška prireditve, ki jo obiskovalci lahko združijo z nedeljskim kulinaričnim kopanjem v hotelskem bazenu, lahko pa samo pridejo na predstavo Svetlana Makarovič. Zagnani bodo učenci OŠ Grm. Igrica bi morala biti prejšnji mesec, vendar je zaradi bolezni glavnih igralcev odpadla.

NADOMEŠTNA DISKOTEKA

NOVO MESTO — Vse tako, da bo Diskoteka na Otočcu še nekaj časa nepratila, zato so za ljubitelje tovorne glasbe naši nadomestilo. Poslej bo vsak petek soboto od 22 do 3. ure zjutraj odprt Diskoteka pod Mestno kavarno (Pizzeria Long in Dekky) obljubljata veliko dobro glasbe od evergreenov do pop in rocka.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca!«

Zakaj zaprete kuverte? — Ob praznikih pogrešan DL — Zakaj tak delovni čas LB?
— Z novim mostom mestni promet? — Slepna ulica na Ratežu bližnjica-dirkališče

V četrtek je naš dežurni telefon zazvonil prvič točno ob dvajseti uri na temo, ki dvigne tlak še marsikom. G. P. H. z Mirne bi namreč sčrno rada zvedela, k čemu so pripromogle zaprite kuverte oz. tajne plače, za katere se ve, kakšni pogoj zanje so potrebeni. Da morajo biti strokovnjaki dobro plačani? Da, a kakšni strokovnjaki to pri nas so, da gre vse navzdol, plačujejo pa se vseeno dobro? Naj bodo vodstva plačana razmeram oz. rezultatom svojega dela primerno, misli gospa. Gotovo ne edina!

Vidrih iz Otočca, ki je naš naročnik od začetka, je pochljal naš časnik, ki da je kar v redni in ga vsak teden težko čaka. Zato ga toliko bolj moti, da Dolenjskega lista okrog praznikov ni, posebno še, ker Nedeljski izide normalno. Podobno nas je pokarala tudi **Fani Biziak iz Leskoveca**. Nedolgo tega smo v tački rubriki že natančno pojasnili, zakaj ob kakšnih praznikih Dolenjski list umaja.

Poklicala je tudi **Marija Žagar** iz Apač pri Gornji Radgoni. Razčarana je namečila bila, da Dolenjski list ni nič

pisal o veliki proslavici v počastitev dneva OF v Ljubljani. Da smo jo omisili, se Mariji ne zdi dovolj. A je že tako, da je Dolenjski list pokrajinski časopis in v ljubljanskih dogodkih, četudi vse slovenskih, poroča, iz objektivnih razlogov, bolj poredko.

Alojz Pate iz Trebnjega je opozoril na trebenjski grad, ki se na vseh koncih ruši. Pravi, da je za to, da bi ga dali tistem, ki bi ga hotel popravljati, zastonj, ne pa, da bi hoteli zanj dobiti veliko denarja.

Oglasila se je tudi **bralka V. K. iz novomeškega naselja ob Cesti herojev**. Ima priprome na račun novega delovnega časa enote Ljubljanske banke v »Plavi laguni«. Že tako smo odmaknjeni od mesta, potem pa se banka odloči za tak delovni čas, ko je od enajstih do enih zaprtja, popoldne pa tudi dela let do štirih, je potarna. Priporome, ne pravno spravili nazaj v vežo. Klicali so tudi na Komunalno, kjer pa so jih seveda napotili nazaj na Dinos, saj gre za odpadno surovino. Le zakaj pri nas ni nič vredno, v razvitem svetu pa?

Z. L.-D.

kozerija

PREJ ZAVEDEN, ZDAJ PA ZAVÉDEN

Marco ni nikoli hodil k verouku.

Ko so drugi otroci tekli v prostojo, je raje po bližnjem gozdčku razdiral pičja gnezda ali pa nabijal žogo. Sanjo so govorile babnice iz vasi, da je pogan. »Antikrist,« je imela nado reči Metka Plugova.

Pred pričetkom pouka je bil Marco tisti, ki se je postavil pred tablo in glasno zapril: »Za domovino!« »S Titom — naprej!« so odgovarjali njegovci sošolci, ki so mu zavidali, ker je bil zaradi tega pri učiteljih dobro zapisan.

Perspektiven kader, «je zanj govoril ravnatelj Krednik, borec in

predvojni komunist.

Marco se je že v srednji šoli vpisal v Zvezo komunistov. Bil je eden redkih, ki so ga sprejeli v partijo brez zadržkov in na lastno željo.

»Poslali te bomo na šolanje v Kumrovec,« je predlagal tovarš sekretar in na Markovem obrazu je zasijala sreča.

Po dveh letih šolanja se je vrnil v Repičevino. Kmalu je postal sekretar mestne organizacije.

»To je zame posebna čast,« je reklo, ko mu je dekle pripenjalo naloge na prsi. V krogih bližu občinskega se je pričelo govoriti, da je evidentiran za občinskega sekretarja.

ja. Pretekel je malo Zelene reke in

Marco je sedel v fotelj v rdeči hiši. V rokah je imel škarje in platno, za vratom je nosil rdečo kravato, na proslavah je razglasil pomen in zasluge Zveze komunistov.

Nihče se ni čudil, ko je